

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

สาขา

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

Factor Affecting the Direct Premium of Life Insurance Companies in Thailand

นามผู้วิจัย นายวิฑิต วัฒนาวรรจกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชลลดา หลวงพิทักษ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชาติ สุขารมณ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา อินทร์พรหม, พบ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์จิรพรรณ กุลดิลก, ศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

Factor Affecting the Direct Premium of Life Insurance Companies in Thailand

โดย

นายวิฑิต วัฒนาวรรจงกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1137-4

วิชิต วัฒนาวรกุล 2549: ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ปริญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ชลดา หลวงโพธิ์, Ph.D. 189 หน้า
ISBN 974-16-1137-4

ธุรกิจประกันชีวิตเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีหน้าที่หลักให้ความคุ้มครองและสร้างหลักประกันความมั่นคงทางการเงินและชีวิตให้บุคคลในครอบครัว การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตนั้นมีการระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์ การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุน รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยศึกษาในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อนและประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงิน โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 ทั้งสิ้น 17 ปี โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เนื่องจากเป็นปีที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ที่มีมาตรการที่สำคัญในการพัฒนาสถาบันเงินออมระยะยาว และรวมถึงเป็นช่วงปีที่เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการขยายตัวที่สูงขึ้นด้วย

ผลการศึกษาโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุน พบว่า โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดคือ เงินสำรองประกันภัย โดยมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) ส่วนโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนที่สำคัญที่สุดคือ เงินลงทุนระยะยาว ซึ่งก็มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนนั้น มีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายการจัดการด้านการเงินที่สอดคล้องและเหมาะสมมากขึ้นในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และรวมถึงบทบาทของบริษัทประกันชีวิตด้านการลงทุน พบว่า มีการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ขณะเดียวกันรูปแบบการลงทุนของบริษัทก็มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเปลี่ยนการลงทุนในหลักทรัพย์ภาคเอกชนไปสู่หลักทรัพย์ภาครัฐบาลที่มากขึ้น โดยเฉพาะพันธบัตรที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางการลงทุนของบริษัทในอนาคต ขณะที่ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย พบว่า ค่าจ้างหรือค่าบำนาญ มีค่าเป็นบวก โดยมีค่าเท่ากับ 0.675013 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อค่าจ้างหรือค่าบำนาญเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้เบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.675013 ในทิศทางเดียวกัน ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ มีค่าเป็นลบ โดยมีค่าเท่ากับ 0.148259 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้เบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.148259 ในทิศทางตรงกันข้าม

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือ ภาครัฐและภาคเอกชนควรเพิ่มหรือปรับปรุง แก๊ซ อัตราผลตอบแทนด้านค่าจ้างหรือค่าบำนาญให้มีความเหมาะสม และรวมถึงได้ใช้ประโยชน์จากลักษณะหรือรูปแบบของโครงสร้างด้านการลงทุนเพื่อเป็นแนวทางการระดมเงินทุนขององค์กร ขณะที่บริษัทประกันชีวิตควรปรับปรุงอัตราผลตอบแทนตามสัญญากรมธรรม์ให้มีอัตราที่สูงเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และสร้างความมั่นคงของบริษัทโดยมีการบริหารจัดการด้านการเงินและการลงทุนที่เหมาะสม รวมถึงยังควรต้องให้ความสำคัญกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องต่อไป

วิชิต วัฒนาวรกุล

ลายมือชื่อผู้เขียน

ดร. ปช

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

24 / มีค / 49

Vichit Wattanabanchongkul 2006: Factor Affecting the Direct Premium of Life Insurance Companies in Thailand. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Chollada Luangpituksa, Ph.D. 189 pages. ISBN 974-16-1137-4

A life insurance is a business which has an important role in economy and society of country. Major function is giving security and prevention from financial and life loss. For operation, life insurance companies, saving mobilization which is the direct premium, have increased extremely every year. On the other hand, it is very little amount comparing with financial institutes such as commercial banks. The objectives of this study were to study structure of sources of fund, and uses of fund for investment and to find factor affecting the direct premium of life insurance companies in Thailand. The study used Multiple Regression Model with Ordinary Least Squares method and financial statement analysis. The Secondary data during the period of 1988 – 2004, totally 17 years, were used because 1988 was the beginning of the Sixth National Economics and Social Development Plan (1987-1991). The main objective of this plan was to develop the long term saving institutes and Thailand's economy during this period has started to expand.

The result of the study showed that the life policy reserved was the most important structure of sources of fund. The life policy reserved has increased continuously throughout the period of 1997-2004 after the economic crisis. The most important structure of uses of fund was investment assets, continuing increased during the same period. In case of relation between sources and uses of fund, it showed that life insurance companies have managed financial policy very properly and increased efficiency continuously during economic crisis period. Moreover, the investment role of life insurance companies showed that life insurance companies have invested in investment assets more since the law of insurance B.E.2535 has been issued. In the meantime, investment patterns have changed from private assets to government assets especially in bonds, which have increased after economic crisis. This indicated investment trend and direction of companies in the future. The result of factor affecting the direct premium of life insurance companies in Thailand showed that commissions or brokerages was positive. The multiplier was 0.675013 which meant that change in commissions or brokerages by 1 percent changed the direct premium by 0.675013 percent in the same direction. In the meantime, 1-year-interest rate was negative. The multiplier was 0.148259 which meant that change in 1-year-interest rate by 1 percent changed the direct premium by 0.148259 percent in the opposite direction.

The recommendations from the result of this study were as following: government and private corporations should improve the return rate of commissions or brokerages properly and should get advantages from investment patterns for saving mobilization. In the meantime, the life insurance companies should increase the return rate of insurance policy to be close or equal to interest rate and should have good financial management and appropriate investment to strengthen company's stability. Last but not least, the life insurance companies should pay more attention on advertisement and sales promotions from now on.

Vichit Wattanabanchongkul

Student's signature

Chollada Luangpituksa

Thesis Advisor's signature

24 / 3 / 2006

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของคณาจารย์หลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชลลดา หลวงพิทักษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้แนวคิด ตรวจสอบแก้ไข และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชาติ สุขารมณ์ กรรมการวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา อินทร์พรหม กรรมการวิชาการ และอาจารย์เอื้อ สิริจินดา ผู้แทนบัณฑิต ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ที่ให้โอกาสทางการศึกษา ความรัก ความเข้าใจ กำลังทรัพย์ กำลังใจ และการสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาโดยตลอด ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาที่สนับสนุนและให้โอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขอขอบคุณพี่ก้อง (พัฒนชัย แสนกล้า) ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ขอขอบคุณน้องตาล (สายใจ เล็กจินดา) ที่คอยแนะนำและช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นเศรษฐศาสตร์ภาคค่ำ รุ่น 11 เพื่อนร่วมงานฝ่ายตรวจสอบภายใน บริษัทเมืองไทยประกันชีวิต และเพื่อนมหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ รับฟังทุกปัญหา และให้กำลังใจเสมอมา จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกรรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ทำให้การศึกษาระดับปริญญาโทนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิตเป็นอย่างมาก และนำไปสู่การศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป และสุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ให้โอกาสและประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้วยดีตลอดมา ส่วนในความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วิจิต วัฒนابرจงกุล
มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	11
การตรวจเอกสาร	11
แนวคิดทางทฤษฎี	17
แนวความคิดทางด้านอุปสงค์	18
แนวความคิดทางด้านอุปทาน	22
แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิต	27
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านหนี้สิน	31
แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการระดมเงินออม	32
ทฤษฎีแห่งการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลง	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	37
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	38
สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา	39
บทที่ 4 สภาพและลักษณะโดยทั่วไปของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย	41
ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการประกันชีวิต	41
การประกันชีวิตในประเทศไทย	42
ลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิต	48
การดำเนินธุรกิจด้านการระดมเงินออม	49
การดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน	62
โครงสร้างทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต	76
การประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ที่มีต่อโครงสร้าง	
แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย	84
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์	88
ส่วนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตใน	
ประเทศไทย	88
ส่วนที่สอง การวิเคราะห์โครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกัน	
ชีวิตในประเทศไทย	100

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	154
สรุป	154
ข้อเสนอแนะ	158
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	161
ภาคผนวก	165

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงินในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547	2
2	เบี้ยประกันภัยรับโดยตรงแยกประเภทของการรับประกันภัยในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	5
3	การกระจายการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	7
4	ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณซื้อกับราคาสินค้า X	19
5	ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายกับราคาสินค้า X	23
6	จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตใหม่และเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	60
7	เงื่อนไขการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต (ในราชอาณาจักร)	68
8	เงื่อนไขการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต (นอกราชอาณาจักร)	74
9	โครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547	102
10	ประเภทแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ประเภทแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547	114
12	ประเภทการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	136
13	การลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547	142
14	สินทรัพย์ลงทุนและสินทรัพย์รวมในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547	144

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณซื้อสินค้า X	20
2	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณขายสินค้า X	24
3	ดุลยภาพของตลาด	27
4	ดุลยภาพของการประกันชีวิต	31
5	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ. 2531 – 2535	128
6	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ. 2536 - 2539	131
7	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ. 2540 - 2547	133
8	แหล่งเงินทุนที่ควรใช้สำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท	186

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจประกันชีวิตเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีหน้าที่หลักในการให้บริการรับประกันความเสียหายและสร้างหลักประกันความมั่นคงทางการเงินและชีวิตให้แก่บุคคลในครอบครัวรวมถึงประโยชน์ในด้านการออมทรัพย์และการลงทุนของผู้เอาประกัน นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยให้เกิดการสะสมทุนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยอยู่ในฐานะของสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางระดมเงินออมระยะยาวจากภาคครัวเรือน ดังจะเห็นได้จากปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงินในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547 (ตารางที่1) ซึ่งในช่วงก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ.2531 - 2539) ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทในการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือนมากที่สุดโดยมีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนในสัดส่วนร้อยละ 70.49 – 77.33 ของเงินรับฝากทั้งหมด โดยมีบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และธนาคารออมสินมีการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือนในสัดส่วนที่รองลงมาในระดับร้อยละ 8.54 – 17.63 และ 5.40 – 11.35 ของเงินรับฝากทั้งหมดตามลำดับ

ส่วนบริษัทประกันชีวิตนั้นยังมีบทบาทในการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือนที่ไม่มากนักโดยมีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนในสัดส่วนเพียงร้อยละ 2.31 - 3.13 ของเงินรับฝากทั้งหมด ซึ่งเป็นปริมาณที่รองจากธนาคารออมสินแต่หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 แล้ว จะเห็นได้ว่าบริษัทประกันชีวิตมีความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้น โดยเห็นได้จากการมีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2547 ซึ่งรวมถึงการมีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนที่มากกว่าบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมาด้วย โดยในปี พ.ศ.2540 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 4.82 ของเงินรับฝากทั้งหมดเทียบกับบริษัทประกันชีวิตที่มีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 3.68 ของเงินรับฝากทั้งหมด แต่ในปี พ.ศ.2542 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนที่ร้อยละ 3.00 ของเงินรับฝากทั้งหมดขณะที่บริษัทประกันชีวิตมีปริมาณเงินรับฝากจากภาค

ตารางที่ 1 เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงินในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สถาบันการเงิน							
	ธนาคารพาณิชย์	ร้อยละ	ธนาคารออมสิน	ร้อยละ	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	ร้อยละ	ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร	ร้อยละ
2531	704,588	75.48	105,939	11.35	11,114	1.19	5,946	0.64
2532	887,649	75.66	107,210	9.14	19,345	1.65	9,599	0.82
2533	1,148,778	77.33	112,169	7.25	25,426	1.71	13,697	0.92
2534	1,332,146	76.63	119,220	6.86	22,890	1.32	15,052	0.86
2535	1,552,151	74.68	130,041	6.26	25,364	1.22	17,636	0.85
2536	1,774,574	73.41	142,087	5.88	32,204	1.33	22,575	0.93
2537	1,995,134	71.68	156,388	5.62	35,972	1.29	31,172	1.12
2538	2,372,232	71.46	179,161	5.40	46,774	1.41	44,913	1.35
2539	2,642,854	70.49	205,372	5.48	59,371	1.58	57,239	1.53
2540	3,061,092	80.46	235,294	6.19	109,958	2.89	65,351	1.72
2541	3,337,832	79.05	324,695	7.69	133,783	3.17	86,257	2.04
2542	3,320,910	79.31	349,408	8.35	128,478	3.07	93,297	2.23
2543	3,528,911	78.20	392,080	8.69	152,465	3.38	112,354	2.49
2544	3,720,026	77.13	454,067	9.41	141,989	2.94	128,163	2.66
2545	3,769,561	76.21	493,334	9.97	122,104	2.47	152,624	3.09
2546	3,894,437	75.07	523,135	10.08	124,058	2.39	160,329	3.09
2547	3,989,936	74.31	523,659	9.75	131,914	2.46	179,468	3.34

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สถาบันการเงิน						ยอดเงินรับฝากรวม
	บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์	ร้อยละ	บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	ร้อยละ	บริษัทประกันชีวิต	ร้อยละ	
2531	79,693	8.54	1,910	0.20	24,234	2.60	933,424
2532	117,669	10.03	1,790	0.15	29,973	2.55	1,173,235
2533	149,380	10.06	1,810	0.12	34,346	2.31	1,485,605
2534	201,853	11.61	2,490	0.14	44,867	2.58	1,738,518
2535	293,869	14.14	3,581	0.17	55,671	2.68	2,078,313
2536	373,557	15.45	5,027	0.21	67,417	2.79	2,417,441
2537	477,384	17.15	4,802	0.17	82,502	2.97	2,783,354
2538	571,991	17.24	5,358	0.16	99,084	2.98	3,319,513
2539	660,700	17.63	6,152	0.16	117,445	3.13	3,749,133
2540	183,330	4.82	5,307	0.14	139,655	3.68	3,799,987
2541	182,303	4.32	3,494	0.08	154,099	3.65	4,222,463
2542	125,759	3.00	3,112	0.07	166,336	3.97	4,187,300
2543	126,597	2.81	3,206	0.07	196,853	4.36	4,512,466
2544	141,681	2.94	3,560	0.07	233,716	4.85	4,823,202
2545	127,856	2.59	3,761	0.07	276,895	5.60	4,946,135
2546	150,840	2.91	1,527	0.03	333,692	6.43	5,188,019
2547	135,999	2.53	1,208	0.02	407,095	7.59	5,369,279

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547)

ครัวเรือนที่ร้อยละ 3.97 ของเงินรับฝากทั้งหมด และในปี พ.ศ.2547 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2.53 ของเงินรับฝากทั้งหมด ขณะที่บริษัทประกันชีวิตได้มีปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาอยู่ที่ร้อยละ 7.59 ของเงินรับฝากทั้งหมด ซึ่งเป็นปริมาณเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนที่มากเป็นอันดับ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสินเท่านั้นที่มีสัดส่วนร้อยละ 74.31 และ 9.75 ของเงินรับฝากทั้งหมดตามลำดับ อันแสดงให้เห็นความสำคัญของธุรกิจประกันชีวิตที่มีต่อการระดมเงินออมของประเทศ ซึ่งเงินออมดังกล่าวสามารถนำไปจัดสรรลงทุนในภาครัฐบาลหรือภาคธุรกิจเอกชนกู้ยืมไปลงทุนประกอบธุรกิจต่างๆ ได้ ทั้งยังสามารถนำไปลงทุนในการซื้อหลักทรัพย์ประเภทอื่นๆ เช่น พันธบัตร หุ้นทุน หุ้นกู้ หรือตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น อันจะมีผลต่อการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศเป็นอย่างมาก จึงทำให้ภาคธุรกิจประกันชีวิตมีความสำคัญต่อการขยายตัวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยที่มีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 โดยมีภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นแกนนำนั้น การขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมนี้ได้มีส่วนช่วยเกื้อหนุนให้ธุรกิจประกันชีวิตมีการขยายตัวตามไปด้วยเนื่องจากการจ้างงานที่เพิ่มมากขึ้นเป็นการขยายฐานลูกค้าให้กับบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย (ปกรณ, 2538:8) นอกจากนั้นจากข้อผูกพันที่ไทยมีต่อข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ในเรื่องการเปิดเสรีธุรกิจบริการ สาขาการประกันภัยในปี พ.ศ.2536 โดยอนุญาตให้ต่างประเทศเข้ามาดำเนินธุรกิจประกันภัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้ภาครัฐได้ทำการทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยขึ้นใหม่เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2535 คือ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 โดยได้มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับสำหรับกิจการประกันชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความคืบหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น โดยเฉพาะได้มีการผ่อนคลายนโยบายข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความชำนาญให้แก่บริษัทประกันชีวิตไทยและเพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันกับบริษัทต่างประเทศได้ จากปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้บริษัทประกันชีวิตได้มีการขยายตัวที่เพิ่มสูงขึ้นและต่อเนื่องตลอดมาโดยมีการระดมเงินออมซึ่งอยู่ในรูปของเบี้ยประกันชีวิตมาเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการใช้ลงทุนเพื่อหารายได้ให้มากขึ้น ดังเห็นได้จากเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ (ตารางที่ 2) โดยในช่วงปี พ.ศ.2531 ซึ่งเป็นช่วงปีที่เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการขยายตัวนั้น บริษัท

ตารางที่ 2 เบี้ยประกันภัยรับโดยตรงแยกประเภทของการรับประกันภัย ในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เบี้ยประกันภัยรับ							
	ปีแรก	อัตราเพิ่ม (ลด)	ปีต่อไป	อัตราเพิ่ม (ลด)	จ่ายครั้งเดียว	อัตราเพิ่ม (ลด)	รวม	อัตราเพิ่ม (ลด)
		จากปีก่อน (ร้อยละ)		จากปีก่อน (ร้อยละ)		จากปีก่อน (ร้อยละ)		จากปีก่อน (ร้อยละ)
2531	3,559	34.61	7,725	24.38	4	(200)	11,288	27.35
2532	4,904	37.79	9,844	27.43	4	0	14,752	30.69
2533	6,702	36.66	13,133	33.41	8	100	19,843	34.51
2534	7,367	9.92	16,463	25.36	48	500	23,879	20.34
2535	8,280	12.38	20,742	25.99	106	121.43	29,128	21.98
2536	9,217	11.31	25,151	21.26	190	78.88	34,558	18.64
2537	10,687	15.95	29,976	19.19	204	7.46	40,867	18.26
2538	12,678	18.63	35,273	17.67	302	47.68	48,253	18.07
2539	14,771	16.51	40,603	15.11	353	17.00	55,727	15.49
2540	12,945	(12.36)	45,416	11.85	419	18.89	58,780	5.48
2541	9,906	(23.46)	46,092	1.49	341	(18.83)	56,339	(4.15)
2542	13,802	39.33	48,370	4.94	373	9.64	62,545	11.02
2543	17,556	27.20	55,424	14.58	2,666	613.97	75,646	20.95
2544	21,349	21.61	63,390	14.37	9,628	261.12	94,367	24.75
2545	24,795	16.14	77,750	22.65	12,973	34.74	115,518	22.41
2546	30,156	21.62	91,019	17.07	12,180	(6.11)	133,355	15.44
2547	28,023	(7.07)	109,507	20.31	14,422	18.41	151,951	13.95

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

ประกันชีวิตทั้งระบบมีเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 11,288 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 27.35 ต่อมาในปี พ.ศ.2534 ได้เพิ่มขึ้นมาสู่ระดับประมาณ 23,879 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 20.34 หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2535 ซึ่งได้มีการประกาศพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 แล้ว พบว่าเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบก็ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องเช่นเดิม โดยมีเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 29,128 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.98 ในปี พ.ศ.2535 จนกระทั่งมาสู่ระดับประมาณ 48,253 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.07 ในปี พ.ศ.2538 นอกจากนี้ถึงแม้ประเทศไทยจะประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ.2540 ธุรกิจประกันชีวิตก็ยัง คงขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 58,780 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 5.48 แต่ในปี พ.ศ.2547 เบี้ยประกันภัยรับโดยตรงได้เพิ่มขึ้นมาที่ระดับประมาณ 151,951 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวในระดับร้อยละ 13.95 การขยายตัวของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงในระดับที่เพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าบริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับการยอมรับของประชาชนมากขึ้น

การที่บริษัทประกันชีวิตได้มีการระดมเงินออมซึ่งอยู่ในรูปของเบี้ยประกันชีวิตที่เพิ่มขึ้นก็เพื่อที่จะนำเงินทุนดังกล่าวไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ (ตารางที่ 3) ทั้งการลงทุนในภาครัฐ (พันธบัตรและตั๋วเงินคลัง) และภาคเอกชน (ตั๋วสัญญาใช้เงิน หุ้นทุน หุ้นกู้ หน่วยลงทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้และหน่วยลงทุน เงินให้กู้ยืมและเงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย) เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เพียงพอกับภาระที่ต้องจ่ายคืนผู้เอาประกันตามสัญญากรมธรรม์ในรูปของเงินทดแทนที่จ่าย ดอกเบี้ยหรือเงินปันผล และรวมถึงเป็นการหารายได้จากการลงทุนของธุรกิจประกันชีวิตเอง โดยจะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2539 สัดส่วนการลงทุนจะอยู่ในภาคเอกชนเป็นสำคัญ แต่หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ.2540 - 2547) รูปแบบการลงทุนจะอยู่ในภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน

จากบทบาทของบริษัทประกันชีวิตอันเกิดจากระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มขึ้น และได้นำไปสู่การลงทุนในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นจึงเห็นว่ามีคามจำเป็นที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยและรวมถึงการศึกษาลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนใน

ตารางที่ 3 การกระจายการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	พันธบัตร	ตัวเงิน คลัง	ตัวสัญญาใช้เงิน และตัวแลกเงิน	บัตรภาษีของ กระทรวงการคลัง	สินทรัพย์ลงทุน		เงินให้ กู้ยืม	เงินฝากสถาบันการเงิน ประเภทมีดอกเบี้ย	เงินลง ทุนอื่น
					หุ้นทุนและ หุ้นกู้	หน่วยลงทุนและใบสำคัญ แสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ			
2531	16.09	-	30.63	-	7.32	-	35.29	10.67	-
2532	13.79	-	28.48	-	9.52	-	36.51	11.70	-
2533	11.65	-	26.04	-	9.61	-	42.30	10.40	-
2534	8.59	-	23.45	-	15.90	-	37.73	14.33	-
2535	7.75	-	18.36	-	19.03	-	33.63	21.23	-
2536	7.15	-	13.01	-	32.79	1.77	22.97	22.31	-
2537	8.40	-	13.56	-	33.61	1.88	20.33	22.22	-
2538	6.20	-	17.92	-	31.49	1.90	19.80	22.69	-
2539	5.26	-	21.33	-	23.80	1.33	23.38	24.90	-
2540	9.90	-	17.32	-	14.21	0.67	24.95	32.95	-
2541	18.01	-	18.41	-	12.11	0.61	24.85	26.01	-
2542	30.74	-	16.88	-	13.90	2.24	21.07	15.15	0.02
2543	39.76	0.40	18.12	-	11.42	2.19	17.73	10.31	0.07
2544	47.01	0.30	15.63	-	12.33	2.13	14.11	8.19	0.30
2545	54.88	0.85	10.16	-	12.37	2.11	11.76	7.46	0.41
2546	56.99	0.42	9.39	-	17.60	2.03	10.30	3.24	0.03
2547	60.96	0.56	11.03	-	14.81	1.29	9.18	1.87	0.30

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

ด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบริษัทประกันชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในการการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบริษัทประกันชีวิตในการใช้เป็นแนวทางที่จะระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เงินออมระยะยาวของประเทศเพิ่มขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่ภาครัฐในการกำหนดนโยบายและพัฒนาประเทศในการระดมเงินออม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิต ที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับสถาบันการเงินอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย จะทำการศึกษาบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ โดยจะทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 จำนวนทั้งสิ้น 17 ปี การศึกษาค้นคว้าได้เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เนื่องจากเป็นปีที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ที่มีการกำหนดมาตรการที่สำคัญในการพัฒนาสถาบันเงินออมระยะยาวที่มากขึ้นและยังรวมถึงเป็นช่วงปีที่เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการขยายตัวที่สูงขึ้นด้วย

2. การศึกษาลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน ในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย จะทำการศึกษบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ โดยทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 จำนวนทั้งสิ้น 17 ปี และได้ทำการศึกษาโดยแบ่ง ออกเป็น 3 ช่วง คือช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ช่วงเริ่ม ใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุน และโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนในแต่ละช่วงเวลา เนื่องจากในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 เป็นต้นมา เป็นช่วงที่บริษัทประกันชีวิตเริ่มมีรูปแบบและลักษณะของโครงสร้างแหล่ง ที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เช่น มีการนำเงินทุนไปใช้เพื่อการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะการเพิ่มการลงทุนด้านพันธบัตร และ ลดการลงทุนในเงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ยย เงินให้กู้ยืม ตัวสัญญาใช้เงินและตัวแลก เงิน รวมถึงหุ้นทุนและหุ้นกู้ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

นิยามศัพท์

เบี้ยประกันภัยรับปีแรก หมายถึง จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยที่ได้รับชำระเข้ามาในปีแรก ของการเริ่มทำสัญญา

เบี้ยประกันภัยรับปีต่อไป หมายถึง จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยที่ได้รับชำระในงวดปีถัดไป เพื่อทำการต่ออายุกรมธรรม์ให้ยังคงมีผลบังคับตามสัญญากรมธรรม์

เบี้ยประกันภัยรับจ่ายครั้งเดียว หมายถึง จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยที่ได้รับชำระทั้งหมดใน คราวเดียวเมื่อเริ่มทำสัญญาประกันชีวิตและมีผลในความคุ้มครองจนตลอดอายุสัญญา

มูลค่าเงินสด หมายถึง เมื่อผู้เอาประกันชีวิตได้ส่งเบี้ยประกันชีวิตให้แก่บริษัทประกันชีวิต เป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปตั้งแต่ 2 หรือ 3 ปีขึ้นไป กรมธรรม์ประกันชีวิตฉบับนั้นจะเกิดมูลค่าขึ้น มูลค่านี้เรียกว่า มูลค่าเงินสด ซึ่งถ้าผู้เอาประกันชีวิตบอกเลิกสัญญาก่อนสัญญาถึงกำหนด บริษัท

ประกันชีวิตจะจ่ายมูลค่าเงินสดคืนให้แก่ผู้เอาประกันชีวิต เงินที่จ่ายคืนนี้เรียกว่า มูลค่าเวนคืน
กรมธรรม์ประกันชีวิต (Cash Surrender Value หรือ Surrender Value)

บทที่ 2

โครงร่างทางทฤษฎี

การตรวจเอกสาร

ประจักษ์ (2528) ศึกษาผลกระทบของตัวแปรเศรษฐกิจที่มีต่อธุรกิจประกันชีวิตไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงทิศทางและขนาดของการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทยอันเนื่องมาจากตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จำนวน 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 – 2526 ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทางสถิติของแบบจำลองรูปสมการความสัมพันธ์ (Regression Equation) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาตลาด อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะหนึ่งปีขึ้นไป หลังหักภาษี และอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรมีผลกระทบต่อการเติบโตของธุรกิจประกันชีวิตไทยซึ่งแทนอยู่ในรูปของเบี้ยประกันชีวิตในทิศทางที่เป็นไปตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตามราคาตลาด 1 % จะมีผลทำให้เบี้ยประกันชีวิตเปลี่ยนแปลงไป 1.63 % ในทิศทางเดียวกัน ส่วนการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะหนึ่งปีขึ้นไปหลังหักภาษี และอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค 1 % จะมีผลทำให้เบี้ยประกันชีวิตเปลี่ยนแปลงไป 0.33 % และ 0.06 % ในทิศทางตรงกันข้าม

วิไลลักษณ์ (2531) ศึกษาการเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของปริมาณการออมของครัวเรือนในสถาบันการออมที่สำคัญแต่ละประเภท ศึกษาตัวแปรที่เป็นตัวกำหนดระดับการออมของครัวเรือนในแต่ละสถาบันการออมที่สำคัญและการออมรวม รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการออมกับตัวแปรที่กำหนด นอกจากนั้นยังทำการศึกษาหาแนวทางในการเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศ โดยศึกษาเฉพาะการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม 5 แห่งคือ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ธนาคารออมสิน บริษัทประกันชีวิต และสหกรณ์ออมทรัพย์ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจำนวน 17 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2512 – 2528 ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทางสถิติของแบบจำลองรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple

Linear Regression) ทำการวิเคราะห์หาตัวแปรที่กำหนดการออม โดยการสร้างแบบจำลอง 6 รูปแบบ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมในสถาบันการออมแต่ละแห่งและการออมรวมของสถาบันการออมทั้ง 5 แห่ง กับตัวแปรอิสระคือ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริง รายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริงในอดีต จำนวนประชากร การสะสมทุน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากบริษัทเงินทุน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารออมสิน อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อัตราภาษีดอกเบี๋ยเงินฝาก อัตราดอกเบี้ยทั่วไปในตลาด ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค ดัชนีราคาสินค้าประเภทอาหาร จำนวนและสาขาของสถาบันการออมแต่ละแห่ง และได้ทำการพยากรณ์การออมในช่วง 6 ปี ข้างหน้า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 – 2534 โดยเปรียบเทียบกันระหว่างวิธีการพยากรณ์การออมตามเวลาซึ่งใช้การประมาณค่าของตัวแปรอิสระทุกตัวตามเวลา โดยใช้สูตรสมการถดถอยเชิงเดียว (Simple Linear Regression) กับวิธีการพยากรณ์การออมภายใต้เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่หก

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่กำหนดการออมในธนาคารพาณิชย์ คือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารพาณิชย์ รายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริงในอดีต อัตราดอกเบี้ยสำหรับตัวสัญญาใช้เงิน และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ตัวแปรที่กำหนดการออมในบริษัทเงินทุน คือ รายได้จากทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ยสำหรับตัวสัญญาใช้เงิน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารพาณิชย์ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และจำนวนและสาขาของบริษัทเงินทุน ตัวแปรที่กำหนดการออมในธนาคารออมสิน คือ รายได้จากทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ยทั่วไปในตลาด อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารพาณิชย์ ดัชนีราคาสินค้าประเภทอาหาร และจำนวนและสาขาของธนาคารออมสิน ตัวแปรที่กำหนดการออมในบริษัทประกันชีวิต คือ รายได้จากทรัพย์สิน การสะสมทุน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวนและสาขา และดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค ตัวแปรที่กำหนดการออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ รายได้จากทรัพย์สิน ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารออมสิน และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และตัวแปรที่กำหนดการออมรวม คือ อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารพาณิชย์ และรายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริง ในส่วนของการพยากรณ์การออมพบว่า การออมรวมในสถาบันการออมทั้ง 5 แห่ง และการออมในธนาคารพาณิชย์ที่พยากรณ์ตามเวลาจะสูงกว่าการออมที่พยากรณ์ภายใต้เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่หก ในขณะที่การออมในบริษัทเงินทุน ธนาคารออมสิน บริษัท

ประกันชีวิต และสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งพยากรณ์ภายใต้เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่หกจะสูงกว่าการออมที่พยากรณ์ตามเวลา

มาลินี (2534) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตในประเทศไทยทั้งทางด้านจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต และมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตรับสุทธิของประเทศไทย โดยการอนุมานแนวคิดทฤษฎีด้วยตัวแปรเชิงปริมาณที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดแบบจำลองของการทำประกันชีวิตในประเทศไทยและรวมถึงศึกษาลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการประกันชีวิตในประเทศไทยได้แก่ ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของการประกันชีวิต การดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิต ประโยชน์ของการประกันชีวิต ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการทำประกันชีวิต ทำการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลทศวรรษปฏิวัติระหว่างปี พ.ศ.2517 – 2531 รวมทั้งสิ้น 15 ปี โดยศึกษาบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยที่เป็นบริษัทของคนไทยและบริษัทที่เป็นสาขาจากต่างประเทศจำนวน 12 บริษัท ทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงลักษณะทั่วไปของการประกันชีวิต วิวัฒนาการ ประวัติความเป็นมา ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของการประกันชีวิต ประโยชน์ของการประกันชีวิต ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการทำประกันชีวิตโดยวิเคราะห์ในรูปของร้อยละ อัตราการขยายตัว และสัดส่วนของปัจจัยต่างๆ และวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ จำนวนประชากร อัตราการตาย จำนวนตัวแทนประกันชีวิต และจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตเมื่อปีก่อน ที่มีผลต่อการกำหนดจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ จำนวนประชากร อัตราการตาย จำนวนตัวแทนประกันชีวิต และมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตเมื่อปีก่อน ที่มีผลต่อการกำหนดมูลค่าเบี้ยประกันชีวิต

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตมากที่สุดคือ จำนวนประชากร อัตราการตาย จำนวนตัวแทนประกันชีวิต และจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตเมื่อปีก่อน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตมากที่สุดคือ จำนวนประชากร อัตราการตาย มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตเมื่อปีก่อน และจำนวนตัวแทนประกันชีวิตตามลำดับ ในส่วนของการศึกษาสัดส่วนเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยต่างๆ จำแนกตามรายภาค พบว่า สัดส่วนของจำนวนประชากรต่อจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนมากที่สุด และกรุงเทพฯ

มหานครมีสัดส่วนต่ำที่สุด สัดส่วนของจำนวนกรรมกรรมประกันชีวิตต่อจำนวนตัวแทนประกันชีวิตของภาคกลางมีสัดส่วนมากที่สุดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนต่ำที่สุด สัดส่วนของมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนมากที่สุดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนต่ำที่สุด และสัดส่วนของมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อจำนวนตัวแทนประกันชีวิตของกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนมากที่สุดและภาคใต้มีสัดส่วนต่ำที่สุด

ขวัญกมล (2538) ศึกษาบทบาทของธนาคารออมสินในการระดมเงินออม การให้สินเชื่อ และการลงทุน เพื่อศึกษาโครงสร้างและการดำเนินงานกิจการของธนาคารออมสิน บทบาทของธนาคารออมสินในการระดมเงินออม การให้สินเชื่อ และการลงทุน รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการระดมเงินออมของธนาคารออมสิน ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของทุน ผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินในช่วงปี พ.ศ.2532 – 2536 และวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินระหว่างธนาคารออมสินกับสถาบันการเงินทั้งระบบเพื่อศึกษาถึงบทบาทของธนาคารออมสินในการระดมเงินออม การให้สินเชื่อ และการลงทุน ในช่วงปี พ.ศ.2527 – 2536 ส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ทำการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) และทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวอิสระคือ จำนวนบัญชีเงินฝากของธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารออมสิน ค่าใช้จ่ายในการโฆษณาของธนาคารออมสิน และจำนวนสาขาของธนาคารออมสินที่มีต่อการระดมเงินออมของธนาคารออมสิน

ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนในการระดมเงินออมเป็นอันดับสามและการลงทุนเป็นอันดับสองเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินทั้งระบบ ส่วนการให้สินเชื่อนั้นธนาคารออมสินยังไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก สำหรับบทบาทในอนาคตมีเป้าหมายจะเปลี่ยนแปลงเป็นธนาคารที่ประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ควบคู่กับการเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบทในเวลาเดียวกันซึ่งธนาคารออมสินควรจะเปลี่ยนแปลงเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบทมากกว่า ในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการระดมเงินออมของธนาคารออมสินพบว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้งหมดไม่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินฝากของธนาคารออมสิน แต่ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินฝากของธนาคารออมสินโดยการศึกษาด้านทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า เหตุผลที่เลือกฝากเงินกับธนาคารออมสินคือ สถานที่ตั้งของธนาคารออมสินที่สะดวกในการติดต่อโดยอยู่ใกล้บ้านหรือที่ทำงาน การเดินทางไปใช้

บริการได้สะดวก มีความมั่นคงและปลอดภัยเพราะเป็นธนาคารของรัฐบาล ฝักการออมให้แก่บุตรหลาน และรางวัลที่ได้รับจากสลากออมสิน

วริศรา (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการระดมเงินออมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการระดมเงินออมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พฤติกรรมการออมและทัศนคติที่มีผลต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของกลุ่มลูกค้าเงินฝากและกลุ่มที่ไม่ใช่ลูกค้าเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การศึกษานี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการออกแบบสอบถามจำนวน 322 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มลูกค้าเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 161 ราย และกลุ่มที่ไม่ใช่ลูกค้าเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 161 ราย และใช้ข้อมูลทุติยภูมิตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 – 2539 ทำการศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคืออัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดัชนีราคาผู้บริโภค รายได้ในปัจจุบัน รายได้ในอดีต อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ที่มีผลต่อการออมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งได้ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออมในการศึกษาพฤติกรรมการออมและทัศนคติที่มีต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมและทัศนคติที่มีต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจากการสำรวจพบว่า กลุ่มลูกค้าเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีความรู้เกี่ยวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในเกณฑ์ดี มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น เจ็บป่วย หรือชรา เหตุผลที่ฝากเงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพราะต้องการใช้สิทธิและบริการพิเศษสำหรับผู้ฝากเงิน และมีความเห็นว่าบริการต่างๆ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรดีอยู่แล้ว ส่วนกลุ่มที่ไม่ใช่ลูกค้าเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นั้นไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น เจ็บป่วย หรือชรา เหตุผลที่ฝากเงินกับสถาบันการเงินเพราะได้ผลตอบแทนน่าพอใจ เหตุผลที่ไม่ฝากเงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพราะคิดว่าธนาคารให้บริการเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น และสิ่งที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรปรับปรุง คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ข่าวสารของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนการวิเคราะห์โดยสมการถดถอยเชิงซ้อนพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการออมที่มีนัยสำคัญ จากการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิคือ รายได้ และจำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ส่วนการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิคือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดัชนีราคาผู้บริโภค รายได้ในปีปัจจุบัน รายได้ในอดีต และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

จากการตรวจเอกสารทั้งหมดข้างต้น พบว่างานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อบริษัทประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยซึ่งเป็นรูปแบบของการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตนั้นยังไม่มีการศึกษาที่เด่นชัด โดยส่วนใหญ่งานศึกษาต่างๆ จะเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนซึ่งเป็นการศึกษาในภาพของผู้บริโภค (Demand) ซึ่งการศึกษาในส่วนนี้ได้นำงานศึกษาของวิไลลักษณ์ มาเทียบเคียงและเป็นแนวทางในการศึกษา โดยแม้การศึกษาดังกล่าวจะเป็นการมองภาพของผู้บริโภคแต่เนื่องจากงานศึกษาดังกล่าวได้มีการแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม คือตัวแปรที่กำหนดความสามารถในการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม ตัวแปรที่กำหนดสิ่งจูงใจในการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม และตัวแปรที่กำหนดโอกาสในการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม โดยสามารถนำตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรที่กำหนดสิ่งจูงใจในการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม คือ อัตราดอกเบี้ยหรืออัตราผลตอบแทนจากเงินฝากที่สถาบันการออม และตัวแปรที่กำหนดโอกาสในการออมของครัวเรือนที่สถาบันการออม คือ จำนวนและสาขาของสถาบันการออมประเภทต่างๆ นั้นมาเทียบเคียงในการศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนที่มาจากสถาบันการออมต่างๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนในสถาบันการออม โดยสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่ปัจจัยต่างๆ นั้นเกิดขึ้นมาจากสถาบันการเงินคือบริษัทประกันชีวิต ในส่วนภาพของธุรกิจ (Supply) ได้นำงานศึกษาของ ขวัญกมล และ วิศรา มาเทียบเคียงและใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เนื่องจากได้มีการศึกษาให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการระดมเงินออมของธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้

ในการศึกษาเพื่อช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการระดมเงินออมของสถาบันการเงินประเภทธนาคาร โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารและค่าใช้จ่ายในการโฆษณาที่ได้นำมาใช้เทียบเคียงในการศึกษา ในส่วนงานของมาลินี จะนำมาใช้ศึกษาเป็นแนวทางให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตในประเทศไทยโดยเฉพาะทางด้านมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตรับสุทธิของประเทศไทยซึ่งสามารถมองได้ว่าเป็นภาพทางด้านธุรกิจ (Supply) ที่กำลังระดมเงินออมจากประชาชนในรูปของเบี้ยประกันชีวิตอยู่เช่นกัน โดยเฉพาะตัวแปรทางด้านจำนวนตัวแทนประกันชีวิตที่นำมาใช้เทียบเคียงในการศึกษาค้างนี้ แต่โดยได้ทำการใช้ตัวแปรทางด้านค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จของตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตอ้างอิงเปรียบเทียบแทน และรวมถึงโดยเฉพาะในงานศึกษาของประจักษ์ ซึ่งได้ทำให้เห็นถึงผลกระทบจากตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อเบี้ยประกันชีวิต โดยเฉพาะตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะหนึ่งปีขึ้นไปหลังหักภาษี ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้เช่นกัน โดยได้ใช้ปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์มาอ้างอิงเปรียบเทียบแทน เนื่องจากธุรกิจประกันชีวิตนั้นการทำประกันชีวิตจะคิดคำนวณเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้ทำประกันชีวิตจะต้องจ่ายและหรือผลตอบแทนที่ผู้ทำประกันชีวิตจะได้รับเป็นช่วงครั้งละ 1 ปี ซึ่งเปรียบเสมือนผลตอบแทนจากเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์นั่นเอง

แนวคิดทางทฤษฎี

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยนั้น จำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันชีวิตจ่ายให้กับบริษัทประกันชีวิตนี้ ประกอบขึ้นมาจากจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตและราคาของกรมธรรม์ประกันชีวิต โดยมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความต้องการซื้อประกันชีวิตและความต้องการขายประกันชีวิต การศึกษานี้จึงต้องนำปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของความต้องการซื้อประกันชีวิตและความต้องการขายประกันชีวิตมาเป็นแนวความคิดหลัก โดยสามารถอธิบายได้ด้วยแนวความคิดทางด้านอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งจะสามารถนำไปเชื่อมโยงกับแนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิต และยังได้นำทฤษฎีการธนาคารตามแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านหนี้สินและแนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการระดมเงินออมมาอธิบายถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความต้องการซื้อประกันชีวิตและความต้องการขายประกันชีวิต เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้างนี้

แนวความคิดทางด้านอุปสงค์

คำว่า “อุปสงค์” มีความหมายเฉพาะในวิชาเศรษฐศาสตร์ อาจให้คำจำกัดความได้ว่า อุปสงค์สำหรับสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง หมายถึง จำนวนต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ณ ระดับราคาต่างๆ ของสินค้าชนิดนั้น ในระยะเวลาที่กำหนด (วันรักษ์, 2547: 35)

ฟังก์ชันอุปสงค์ (Demand Function) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคมีความสามารถที่จะจ่ายและมีความเต็มใจที่จะซื้อ (Q_x^d ซึ่งเป็นตัวแปรตาม) กับระดับราคาต่างๆ ของสินค้านั้น (P_x ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ) ทั้งนี้โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อปริมาณซื้ออยู่คงที่หรือไม่เปลี่ยนแปลง เขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้

$$Q_x^d = f(P_x)$$

กฎแห่งอุปสงค์ (Law of Demand) ระบุว่าปริมาณของสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อย่อมแปรผกผัน (inverse relation) กับระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้นเสมอ จากกฎของอุปสงค์ดังกล่าว หมายความว่า เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าในปริมาณน้อยลงและเมื่อราคาสินค้าลดลง ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าในปริมาณมากขึ้น การที่ปริมาณซื้อแปรผกผันกับราคาสินค้านั้น เกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. ผลทางรายได้ (income effect) คือ การเปลี่ยนแปลงรายได้แท้จริง (real income) รายได้แท้จริงได้แก่ จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคได้รับ ตามกฎของอุปสงค์ เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้นด้วยรายได้ตัวเงิน (money income) คงเดิม ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าในปริมาณน้อยลง ในทางตรงกันข้าม เมื่อราคาสินค้าลดลง ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าในปริมาณมากขึ้น

2. ผลทางการทดแทน (substitution effect) คือ เมื่อราคาสินค้าชนิดหนึ่งสูงขึ้นในขณะที่สินค้าชนิดอื่นซึ่งทดแทนสินค้านี้ได้มีราคาอยู่คงที่ ผู้บริโภคจะรู้สึกว่าสินค้านี้แพงขึ้น จึงซื้อสินค้านี้ในปริมาณน้อยลง และหันไปซื้อสินค้าอื่นเพื่อใช้แทนสินค้านั้น ในทางตรงกันข้าม เมื่อราคาของสินค้าลดลง ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าอื่นน้อยลงและหันมาซื้อสินค้านี้มากขึ้น

3. กฎว่าด้วยการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (law of diminishing marginal utility) คือ ในขณะที่ใดขณะหนึ่งการบริโภคสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นแต่ละหน่วย จะให้ความพอใจลดลงเรื่อยๆ

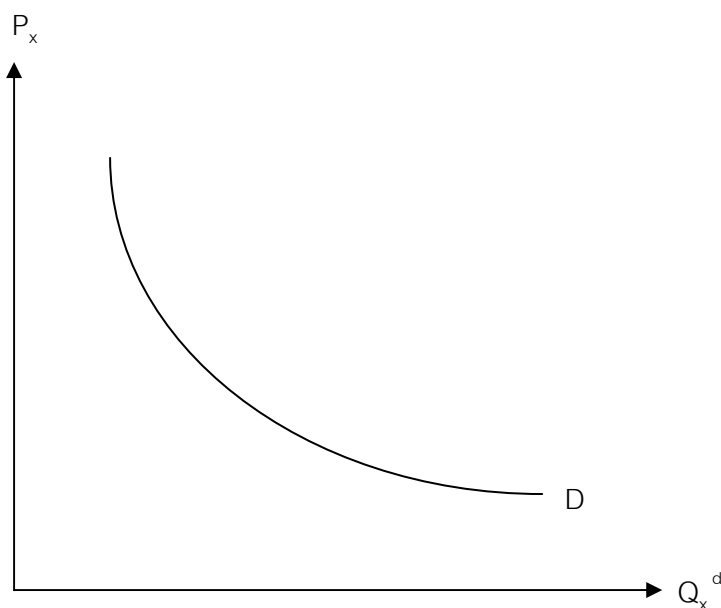
สมการอุปสงค์ (Demand Equation) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคากับปริมาณซื้อที่ชัดเจนกว่าฟังก์ชัน ซึ่งถ้าให้ P แทนราคาสินค้า และ Q แทนปริมาณเสนอซื้อ สมการอุปสงค์อาจแบ่งเป็นสมการเส้นตรง เช่น $Q = 10 - 2P$ และสมการมิใช่เส้นตรง เช่น $Q = 10 - 2P^2$ จากสมการอุปสงค์ใดๆ สามารถสร้างเป็นตารางอุปสงค์ (demand schedule) โดยสมมติค่าต่างๆ ของ P และ คำนวณหาค่า Q

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณซื้อกับราคาสินค้า X

ราคาสินค้าต่อหน่วย	ปริมาณซื้อ
5	6
4	10
3	14
2	20
1	29

ที่มา: วันรักษ์, 2547: 38

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณซื้อสินค้าในระยะเวลาหนึ่ง สามารถแสดงเป็นเส้นอุปสงค์ (demand curve) ได้ด้วยการนำค่าแสดงราคาสินค้าระดับหนึ่งกับปริมาณสินค้าที่ตรงคู่กันมาลงจุด แล้วลากเส้นเชื่อมจุดเหล่านี้จะได้เส้นอุปสงค์ของสินค้านั้น เส้นอุปสงค์มีลักษณะทอดต่ำลงจากซ้ายมาขวาและมีค่าความชันเป็นลบ (negative slope) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณซื้อสินค้า X

ที่มา: วันรักษ์, 2547: 38

ตัวกำหนดอุปสงค์ (Demand Determinants) หมายถึง ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อปริมาณซื้อ (quantity demanded) มากน้อยไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละคนและกาลเวลา ปัจจัยเหล่านี้มีหลายอย่างดังนี้

1. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาของสินค้านั้น ตามปกติเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณซื้อจะมีน้อย แต่ถ้าราคาสินค้าลดต่ำลง ปริมาณซื้อจะมีมาก

2. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรสนิยมของผู้บริโภคและความนิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม รสนิยมอาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึกรสนิยมชมชอบชั่วขณะหนึ่งซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น แฟชั่นเสื้อผ้า ภาพยนตร์ เป็นต้น แต่บางกรณีความนิยมนั้นก็คงอยู่นาน เช่น รูปแบบของสิ่งก่อสร้าง รถยนต์ เป็นต้น สิ่งที่กำหนดรสนิยมของผู้บริโภค ได้แก่ เพศ อายุ ความเชื่อ การศึกษา และอิทธิพลของการโฆษณา รสนิยมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อธุรกิจการค้า ดังนั้นหน่วยธุรกิจจึงยอมทุ่มเงินจำนวนมากโฆษณาเพื่อหวังผลในการเปลี่ยนแปลงรสนิยม หรือรักษารสนิยมผู้บริโภคให้คงเดิม

3. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน โดยทั่วไปเมื่อประชากรมีรายได้โดยเฉลี่ยสูงขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการจะเปลี่ยนไป คือ มักจะลดการบริโภคสินค้าราคาถูก และขณะเดียวกันก็หันไปบริโภคสินค้าราคาแพง

4. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับสภาพการกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจ ลองพิจารณาถึงสังคมบางแห่ง เช่น ประเทศที่มีป้อน้ำมัน ปรากฏว่ารายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย ส่วนคนส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่ำมาก สังคมแบบนี้การบริโภคจะแตกต่างจากสังคมที่มีการกระจายรายได้ค่อนข้างทัดเทียมกัน ถึงแม้ว่ารายได้เฉลี่ยของทั้งสองประเทศจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกันก็ตาม

5. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามปกติความต้องการของผู้บริโภคอาจสนองได้ด้วยสินค้าหลายชนิด ถ้าสินค้าชนิดหนึ่งมีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคก็จะซื้อสินค้าชนิดนั้นน้อยลง และหันไปซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งซึ่งใช้ทดแทนกันได้ สำหรับในกรณีของสินค้าที่ต้องใช้ประกอบกัน เช่น กาแฟกับน้ำตาล เป็นต้น เมื่อผู้บริโภคต้องการบริโภคกาแฟมากขึ้น ก็จะต้องบริโภคน้ำตาลมากขึ้นด้วย

6. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับฤดูกาล ยกตัวอย่างในประเทศที่อยู่ในเขตร้อน เมื่อย่างเข้าฤดูฝนประชาชนจำเป็นต้องจัดหาเครื่องนุ่งห่มกันหนาว ทำให้ความต้องการสินค้าเครื่องกันหนาวต่างๆ ในช่วงเวลาดังกล่าวเพิ่มขึ้น

สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณซื้อกับตัวกำหนดอุปสงค์เหล่านี้ด้วยฟังก์ชันอุปสงค์ ดังนี้

$$Q_x^d = f(P_x, A_1, A_2, A_3, \dots)$$

จากฟังก์ชันอุปสงค์ดังกล่าวแสดงว่า ปริมาณซื้อสินค้า X (หรือ Q_x^d) เป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ส่วนตัวกำหนดต่างๆ เป็นตัวแปรอิสระ (independent variables) และเนื่องจากตัวกำหนด P_x เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลต่อ Q_x^d มากที่สุด ดังนั้นจึงให้ P_x เป็นตัวกำหนด

โดยตรง (direct determinant) ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือ ให้เป็นตัวกำหนดโดยอ้อม (indirect determinant)

แนวความคิดทางด้านอุปทาน

อุปทาน คือ จำนวนต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่งชนิดใดที่ผู้ผลิตพร้อมที่จะผลิตออกขาย ณ ระดับราคาต่างๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด (วันรักษ์, 2547: 44)

ฟังก์ชันอุปทาน (Supply Function) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตเต็มใจผลิตออกขาย (Q_x^s) เป็นตัวแปรตาม กับระดับราคาต่างๆ ของสินค้านั้น (P_x) ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ และหากกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อปริมาณผลิตหรือขายอยู่คงที่ ก็จะแสดงฟังก์ชันอุปทานได้ดังนี้

$$Q_x^s = f(P_x)$$

กฎแห่งอุปทาน (Law of Supply) ระบุว่าปริมาณของสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตหรือพ่อค้าต้องการจะขาย ย่อมแปรผันโดยตรงกับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้นเสมอ จากกฎของอุปทานแสดงว่าเมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น ผู้ผลิตมีความเต็มใจที่จะผลิตสินค้าออกขายมากขึ้น แต่ถ้าราคาสินค้าลดลง ผู้ผลิตจะผลิตในปริมาณน้อยลง โดยอาจแบ่งการพิจารณาเป็น 2 กรณี

1. กรณีอุปทานของผู้ผลิตเฉพาะราย เป้าหมายของผู้ผลิตหรือผู้ขายคือกำไร โดยทั่วไปเมื่อราคาสินค้าสูง ผู้ผลิตก็จะได้กำไรมากจึงผลิตมาก แต่ถ้าสินค้านั้นมีราคาต่ำ ผู้ผลิตมักจะรับกำไรต่ำจึงผลิตน้อย

2. กรณีอุปทานตลาด เมื่อสินค้านั้นมีราคาต่ำลง ผู้ผลิตบางรายที่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยสูง (ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ) จะไม่สามารถเข้ามาผลิต มีแต่ผู้ผลิตที่มีต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำ (ต่ำกว่าหรือเท่ากับราคาตลาด) จึงจะสามารถผลิต ปริมาณสินค้าในตลาดจึงมีน้อย ตรงกันข้าม เมื่อสินค้านั้นมีราคาสูงขึ้น ผู้ผลิตบางรายที่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยสูง (แต่ยังต่ำกว่าหรือเท่ากับราคาตลาด) จะสามารถเข้ามาผลิต ทำให้ปริมาณการผลิตในตลาดมีมากขึ้น

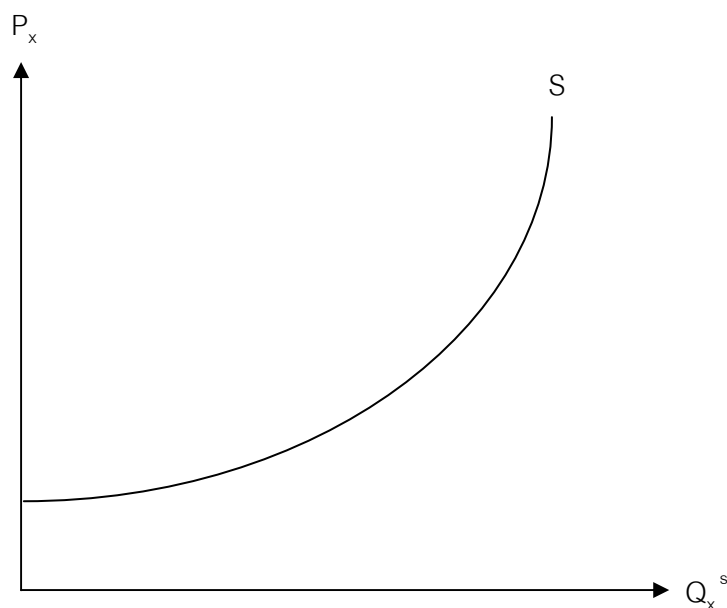
สมการอุปทาน (supply equation) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้ากับปริมาณขายในรูปแบบที่ชัดเจนกว่าฟังก์ชัน สมการอุปทานอาจเป็นสมการเส้นตรง เช่น $Q_x^s = 5 + 4P_x$ และสมการมิใช่เส้นตรง เช่น $Q_x^s = 5 + 4P_x^2$ จากสมการอุปทาน สามารถสร้างเป็นตารางอุปทาน (supply schedule) โดยสมมติค่าต่างๆ ของ P และ คำนวณหาค่า Q

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายกับราคาสินค้า X

ราคาสินค้าต่อหน่วย	ปริมาณขาย
5	17
4	15
3	12
2	6
1	0

ที่มา: วันรักษ์, 2547: 45

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณขายสินค้าในระยะเวลาหนึ่ง สามารถแสดงเป็นเส้นอุปทาน (supply curve) ได้ด้วยการนำค่าแสดงราคาสินค้าระดับหนึ่งกับปริมาณสินค้าที่ตรงคู่กันมาลงจุด แล้วลากเส้นเชื่อมจุดเหล่านี้จะได้เส้นอุปทานของสินค้านั้น เส้นอุปทานมีลักษณะทอดลงจากขวามาซ้ายและมีค่าความชันเป็นลบ (negative slope) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างราคาต่อหน่วยและปริมาณขายสินค้า X

ที่มา: วันรักษ์, 2547: 46

ตัวกำหนดอุปทาน (Supply Determinants) หมายถึง ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อจำนวนสินค้าที่ผู้ผลิตปรารถนาที่จะผลิตออกมาขาย นอกจากราคาของสินค้านั้นซึ่งเป็นตัวกำหนดโดยตรง (direct determinant) แล้ว ตัวกำหนดอื่นๆ มีหลายอย่าง ดังนี้

1. นโยบายหรือจุดมุ่งหมายของหน่วยผลิต โดยทั่วไปจุดมุ่งหมายของหน่วยผลิตอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ แบบหนึ่งมุ่งผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและราคาต่ำหรือปานกลาง เพื่อขายให้ผู้บริโภคทั่วไปซึ่งมีจำนวนมาก เน้นการผลิตปริมาณมาก เช่น บริษัทผลิตรถยนต์บางแห่งมุ่งตลาดผู้ซื้อรายได้ปานกลาง อีกแบบหนึ่งมุ่งผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น มีคุณภาพสูงและราคาก็สูงตามไปด้วย มีการออกแบบล้ำสมัยและนำหน้าสินค้าของผู้ผลิตรายอื่นปริมาณการผลิตจะมีน้อย เช่น บริษัทผลิตรถยนต์ที่มุ่งตลาดผู้มีรายได้สูง

2. สภาพเทคนิคที่ใช้ในการผลิต เมื่อวิทยาการทางวิทยาศาสตร์เจริญขึ้นและสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการผลิตได้มากขึ้น ก็จะมีสินค้าแปลกๆ ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว เช่น การค้นพบวัสดุสังเคราะห์ที่เรียกว่าพลาสติกได้ก่อให้เกิดสินค้าใหม่ๆ นับหมื่นชนิดซึ่งทำจากพลาสติกหรือการใช้ดาวเทียมและสายเคเบิลเพื่อการสื่อสาร ทำให้มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับการสื่อสารเพิ่มขึ้นมากมาย

3. ราคาของสินค้าอื่น เมื่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งมีราคาสูงขึ้นย่อมจูงใจให้ผู้ผลิตผลิตมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตต่างก็หวังกำไรเป็นสำคัญ เช่น การผลิตในด้านเกษตรกรรม เมื่อราคาของพืชไร่บางชนิดสูงขึ้น เกษตรกรก็มักจะหันมาปลูกพืชไร่ชนิดนั้นแทนพืชไร่ชนิดที่เพาะปลูกมาก่อนหรือถ้าเป็นพืชไร่ชนิดเดียวกับที่เพาะปลูกอยู่แล้ว ก็จะมีปลูกมากขึ้นกว่าเดิมโดยการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก

4. ราคาของปัจจัยการผลิต หากราคาของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตก็สูงขึ้นด้วย ถ้าใครก็จะลดลง ผู้ผลิตที่ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตก็อาจต้องลดการผลิต

5. จำนวนของผู้ผลิตหรือผู้ขายในตลาด ในกรณีที่ตลาดมีผู้ผลิตจำนวนมาก ปริมาณขายทั้งหมดในตลาดย่อมจะมีมากกว่ากรณีที่ตลาดมีผู้ผลิตเพียงรายเดียว เพราะตลาดแบบหลังอาจไม่สนใจในการเพิ่มปริมาณขาย แต่อาจสนใจตั้งราคาขายให้สูงที่สูงเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีอำนาจผูกขาดและไม่ต้องกังวลกับคู่แข่ง

6. ตัวกำหนดอื่นๆ ที่อาจมีผลต่ออุปทานมีมากมาย แบ่งเป็นตัวกำหนดที่เกิดจากมนุษย์ เช่น การนัดหยุดงาน สงคราม การออกกฎหมายใหม่หรือแก้ไขกฎหมายเก่า การเปลี่ยนแปลงด้านภาษี นโยบายของรัฐบาล ฯลฯ และตัวกำหนดที่ไม่ใช่เกิดจากมนุษย์ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ไฟไหม้ โรคระบาด ฯลฯ

สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายกับตัวกำหนดอุปทานเหล่านี้ด้วยฟังก์ชันอุปทาน ดังนี้

$$Q_x^s = f(P_x, B_1, B_2, \dots)$$

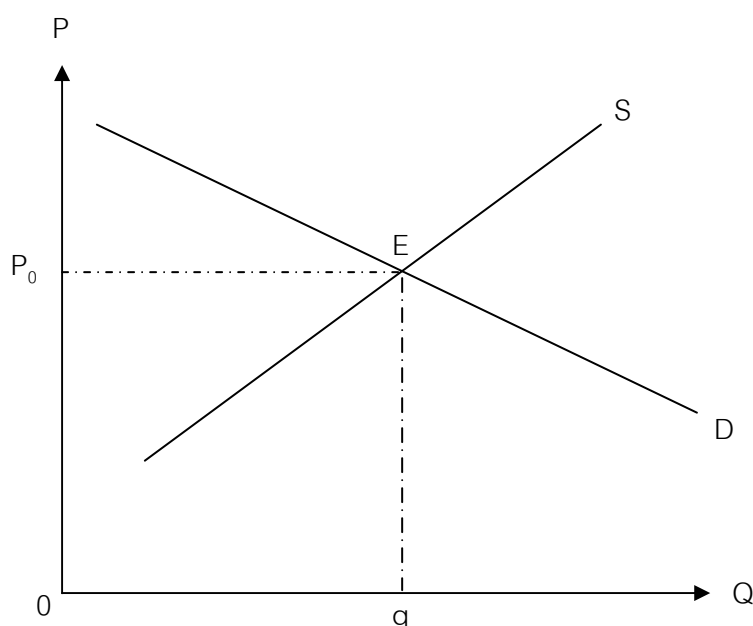
จากฟังก์ชันอุปทานดังกล่าวแสดงว่า ปริมาณขายสินค้า X (หรือ Q_x^s) เป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ส่วนตัวกำหนดต่างๆ เป็นตัวแปรอิสระ (independent variables) และเนื่องจากตัวกำหนด P_x เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลต่อ Q_x^s มากที่สุด ดังนั้นจึงให้ P_x เป็นตัวกำหนดโดยตรง (direct determinant) ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือ ให้เป็นตัวกำหนดโดยอ้อม (indirect determinant)

การกำหนดราคาและดุลยภาพของตลาด

โดยเหตุที่ทั้งอุปสงค์และอุปทานต่างก็มีความสัมพันธ์หรือขึ้นอยู่กับราคาของสินค้า ดังนั้น ปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อและผู้ขายต้องการขายจะปรับตัวตามระดับราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากการปรับตัวของปริมาณซื้อและปริมาณขายเป็นคนละทิศทางการ ดังนั้น การปรับตัวนี้จะเป็นเหตุให้ปริมาณซื้อและปริมาณขายเท่ากันพอดี ณ ระดับราคาใดราคาหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า ณ ระดับราคานี้จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในขณะนั้นจะเท่ากับจำนวนสินค้าที่ผู้ผลิตประสงค์จะผลิตออกขายในขณะเดียวกันพอดี และนี่คือราคาดุลยภาพ หรือดุลยภาพของตลาดนั่นเอง

ราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะคงอยู่เช่นนั้นตราบใดที่อุปสงค์และอุปทานไม่เปลี่ยนแปลง ถ้าราคาเปลี่ยนแปลงไปจากดุลยภาพแล้วเหตุใดก็ตาม จะทำให้อุปสงค์และอุปทานขาดความสมดุล ราคาที่เปลี่ยนไปจากดุลยภาพจะคงอยู่ไม่ได้ต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ จนเกิดราคาดุลยภาพอีกครั้งหนึ่งจึงจะหยุดนิ่ง โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3

เส้นอุปสงค์และอุปทานตัดกันที่จุด E ดังนั้น ราคาและปริมาณดุลยภาพจึงถูกกำหนดขึ้น ณ ระดับซึ่งตรงกับจุดนี้ ซึ่ง OP_0 คือ ราคาดุลยภาพ และ Oq คือ ปริมาณดุลยภาพ

ภาพที่ 3 ดุลยภาพของตลาด

ที่มา: วันรักษ์, 2547: 49

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประกันชีวิต ดังนั้น จึงได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิตและแนวความคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับตัวกำหนดอุปสงค์และตัวกำหนดอุปทานเข้ามาช่วยในการอธิบายถึงดุลยภาพของตลาดด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิต

เนื่องจากการประกันภัย (Insurance) นั้นจะแยกออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ การประกันวินาศภัย (Non – Life Insurance) และการประกันชีวิต (Life Insurance) แม้ว่าการศึกษานี้จะมีความเกี่ยวข้องเฉพาะการประกันชีวิต แต่ได้อาศัยแนวความคิดด้านการประกันภัยของ Pfeffer and Klock (1974) มาอธิบายเป็นหลัก ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความต้องการซื้อประกันภัย (Demand for Insurance) ความต้องการขายประกันภัย (Supply of Insurance) และดุลยภาพของการประกันภัย (Equilibrium of Insurance) ซึ่งดุลยภาพของการประกันภัยจะบ่งบอกถึงจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงได้ และในทำนองเดียวกันจากที่กล่าวมาข้างต้นก็สามารถนำมาประยุกต์เพื่ออธิบายการประกันชีวิตได้ โดยในส่วนของแนวความคิดนี้ได้แยกอธิบายเป็น 3 ขั้นตอนคือ ความต้องการซื้อประกันชีวิต (Demand for Insurance) ความต้องการ

การขายประกันชีวิต (Supply of Insurance) และดุลยภาพของการประกันชีวิต (Equilibrium of Insurance) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงจำนวนเบี้ยประกันที่รับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตได้ดังนี้

1. ความต้องการซื้อประกันชีวิต (Demand for Insurance)

บุคคลโดยทั่วไปจะมีความต้องการที่จะซื้อประกันชีวิตก็เนื่องจากเหตุผลหรือปัจจัยในด้านต่างๆ ซึ่งโดยปกติแล้วจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ก) บุคคลจะทำการประกันชีวิตก็เพื่อการสะสมทุน เพื่อให้เกิดรายได้ที่ต้องการขึ้นในอนาคต

ข) การทำประกันชีวิตจะช่วยให้เกิดการออมและการลงทุน

ค) เป็นหลักประกันความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจากเจ้าหนี้มีความมั่นใจในการให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ที่มีการทำประกันชีวิตไว้ว่าเจ้าหนี้จะได้รับเงินกู้คืนถ้าเกิดเหตุการณ์ใดๆ ขึ้นกับผู้กู้

ง) การประกันชีวิตช่วยลดภาระทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเกิดจากอันตรายที่ไม่คาดฝันและนำไปสู่การเสียชีวิต เจ็บป่วยหรือทุพพลภาพแก่บุคคล โดยจะช่วยชดเชยการสูญเสียของรายได้เพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมั่นคง

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล

ก) การทำประกันชีวิตถูกมองว่าเป็นภาระด้านหนึ่งสินอย่างหนึ่งมากกว่าที่จะเป็นการออม

ข) การประกันชีวิตเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความมั่นคงของตน โดยบุคคลที่มีการทำประกันชีวิตไว้ในวงเงินที่สูงจะแสดงให้เห็นถึงรายได้ที่สูงที่เพียงพอในการชำระเบี้ยประกันที่สูง

ค) บุคคลต้องการทำประกันชีวิตเนื่องจากต้องการเงินชดเชยความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ง) การประกันชีวิตสามารถนำมาหักลดหย่อนทางภาษีได้ เปรียบเสมือนการลงทุนอย่างหนึ่งโดยผ่านทางความได้เปรียบทางภาษี

2. ความต้องการขายประกันชีวิต (Supply of Insurance)

บริษัทประกันชีวิตโดยปกติจะดำเนินธุรกิจโดยมีความต้องการที่จะขายประกันชีวิตให้ได้จำนวนมาก ซึ่งจะนำไปสู่รายได้ที่อยู่ในรูปของจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่มากขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการกำหนดการขายประกันชีวิตที่สำคัญ ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านการพิจารณารับประกัน

การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตจะมีความแตกต่างกับธุรกิจอื่นๆ โดยบริษัทประกันชีวิตไม่จำเป็นต้องขายสินค้าให้กับลูกค้าทุกคน เนื่องจากการรับประกันชีวิตนั้นเป็นการรับความเสี่ยงภัยของลูกค้าซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นบริษัทประกันชีวิตจึงจำเป็นที่จะต้องทำการเลือกความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้เท่านั้น ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะทำให้บริษัทสามารถควบคุมต้นทุนที่จะเกิดจากความเสี่ยงนี้ได้ก็คือการพิจารณารับประกันอย่างระมัดระวัง ดังนั้นอุปทานของการรับประกันชีวิตจึงขึ้นอยู่กับบริษัทสามารถรับความเสี่ยงภัยของลูกค้าได้มากน้อยเพียงใด

2.2 ปัจจัยด้านต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

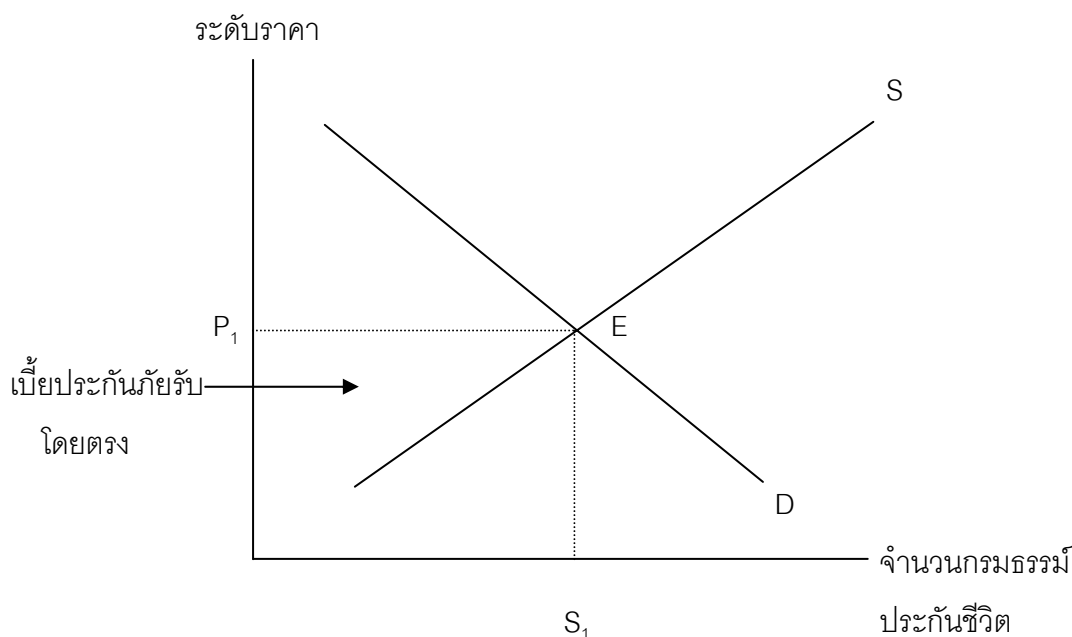
ต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่มีความแน่นอน คงที่ ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะมากหรือน้อย ก็ต้องเสียต้นทุนดังกล่าวนี้ ซึ่งได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน อาคาร เงินเดือนพนักงาน ค่าอุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น ในส่วนต้นทุนผันแปรจะเปลี่ยนแปลงได้ตามจำนวนสินค้าที่ผลิต คือถ้าผลิตมากก็เสียค่าใช้จ่ายมาก ผลิตน้อยก็เสียค่าใช้จ่ายน้อย ซึ่งในธุรกิจประกันชีวิตจะได้แก่ ค่านายหน้าการขาย ค่าใช้จ่ายในการพิจารณารับประกัน จำนวนเงินทดแทนจ่าย และรวมถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสซึ่งอยู่ในรูปของเงินสำรองตามกฎหมาย

2.3 ปัจจัยด้านความประหยัดต่อขนาด

ในธุรกิจประกันชีวิตความประหยัดต่อขนาดจะอยู่ในรูปแบบของการประหยัดในด้านการกระจายสินค้า ซึ่งเกิดจากการทำการตลาดโดยทั้งจากการจัดตั้งสำนักงานขายโดยตรง ซึ่งก็คือการขายจำนวนสาขาและโดยการจัดการซื้อขายจำนวนมาก โดยที่บริษัทประกันชีวิตขนาดใหญ่จะสามารถจะประสบความสำเร็จจากความประหยัดในด้านการกระจายสินค้า โดยความสามารถในการเสนอสินค้าที่มีความหลากหลาย นอกจากนั้นยังสามารถที่จะจัดสรรเงินทุนเพื่อการพัฒนาสินค้าใหม่ๆ อีกด้วย

3. ดุลยภาพของการประกันชีวิต (Equilibrium of Insurance)

เมื่อความต้องการซื้อประกันชีวิต (Demand for Insurance) ของบุคคลเท่ากับความต้องการขายประกันชีวิต (Supply of Insurance) ของบริษัทประกันชีวิต (ภาพที่ 4) ความต้องการซื้อประกันชีวิต คือเส้น D และความต้องการขายประกันชีวิต คือเส้น S ได้ตัดกัน ณ.จุด E ก็จะทำให้เกิดดุลยภาพของการประกันชีวิต (Equilibrium of Insurance) ขึ้น ที่จุดดุลยภาพนี้จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต (S_1) และระดับราคา (P_1) โดยที่พื้นที่ใต้กราฟดังกล่าวก็คือ จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงทั้งหมดที่บริษัทประกันชีวิตได้รับ

ภาพที่ 4 ดุลยภาพของการประกันชีวิต

ที่มา: Pfeffer, 1974: 254

แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิตนี้ ผู้ศึกษานำมาใช้เป็นตัวแทนในการศึกษา โดยได้นำปัจจัยที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีผลทำให้เกิดการประกันชีวิตขึ้น ซึ่งจะบอกถึงจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงมาประยุกต์เพื่อใช้ศึกษาโดยนำมาจากด้าน Supply of Insurance คือ ปัจจัยด้านต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่านายหน้าการขายและจำนวนเงินทดแทนที่จ่าย และปัจจัยด้านความประหยัดต่อขนาด ได้แก่ จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านหนี้สิน (ชมเพลิน, 2537: 135)

แนวความคิดดังกล่าวนี้จะแสดงให้เห็นถึงแนวทางการจัดการถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่เป็นหนี้สินของธนาคารเพื่อให้ได้เงินทุนมาซึ่งวัตถุประสงค์ด้านสภาพคล่อง โดยเมื่อธนาคารต้องเผชิญกับการสูญเสียเงินสำรองหรือเกิดการถอนเงินฝากของลูกค้าออกไปมากกว่าที่คาดหมายไว้ของธนาคารหรือเพื่อให้เกิดความสามารถในการให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหม่เพิ่มมากขึ้น แนวความคิดนี้ธนาคารจะดำเนินการบริหารเชิงรุกโดยสามารถจัดการกับแหล่งที่มาของเงินทุนได้ด้วยการระดมเงินฝากประเภทต่างๆ การกู้ยืมเงินจากธนาคารกลางและการกู้ยืมจากต่างประเทศ ซึ่งธนาคารสามารถเพิ่มแหล่งเงินทุนดังกล่าวได้โดยวิธีการแข่งขันทั้งทางด้านราคา (อัตราดอกเบี้ย)

และการแข่งขันที่มีไต่ทางด้านราคา (การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา และการให้บริการต่างๆ) ทำให้ธนาคารสามารถขยายการใช้เงินทุนและเพิ่มกำไรให้แก่ธนาคารได้

แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการระดมเงินออม

ตามแนวความคิดนี้ แมคคินนอนได้อธิบายให้เห็นว่านอกจากปัจจัยทางด้านรายได้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการออมเหมือนดังเช่นทฤษฎีเกี่ยวกับการออมทั่วไปแล้ว อัตราดอกเบี้ยเงินฝากก็เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมเช่นกัน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมได้ตัดสินใจจะออมกับสถาบันการเงินใดๆ ซึ่งทำให้สถาบันการเงินนำเงินออมนั้นไปใช้ในการลงทุน และการให้สินเชื่อ สถาบันการเงินจึงจำเป็นที่จะจูงใจให้เกิดการขยายตัวของการออม โดยปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทต่างๆ ให้สูงขึ้น โดยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และผลตอบแทนสามารถแสดงได้ดังนี้

$$S = S(Y, R)$$

โดยกำหนดให้ S = การออม

Y = รายได้

R = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทต่างๆ

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านหนี้สินและแนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการระดมเงินออมนี้ ผู้ศึกษานำมาใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบริษัทประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต โดยสะท้อนภาพการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตซึ่งอยู่ในรูปของจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตจากการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นเสมือนเป็นการระดมเงินฝากของธนาคาร ซึ่งธนาคารจะต้องใช้ปัจจัยต่างๆ มาสนับสนุนการระดมเงินฝากดังกล่าว และในทำนองเดียวกันก็สามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาประยุกต์เพื่ออธิบายการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตได้ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารและปัจจัยทางด้าน การประชาสัมพันธ์และการโฆษณา

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิตและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการซื้อและความต้องการขายประกันชีวิต ดังนั้นสามารถแสดงเป็นรูปแบบของฟังก์ชันอุปสงค์และฟังก์ชันอุปทานตามแนวความคิดอุปสงค์และแนวความคิดอุปทานได้ดังนี้

$$Q_x^d = f(\text{ราคา, การสะสมทุน, การออมและลงทุน, ความมั่นคงทางการเงิน, หนี้สิน, ความรับผิดชอบ, การลดหย่อนภาษี})$$

$$Q_x^s = f(\text{ราคา, การพิจารณารับประกัน, ค่านายหน้าการขาย, จำนวนเงินทดแทนที่จ่าย, จำนวนสาขา, อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก, การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา})$$

ซึ่งการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยนี้ เป็นการศึกษาถึงตัวปัจจัยที่มีผลมาจากทางด้านตัวของบริษัทประกันชีวิตเอง (ทางด้านอุปทานความต้องการขายประกันชีวิต) ดังนั้น จึงจะได้ใช้ฟังก์ชันอุปทานมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ในการศึกษา

ทฤษฎีแห่งการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลง (จรินทร์ และคณะ, 2544: 354)

ในการศึกษาบทบาทของบริษัทประกันชีวิตในการลงทุนนี้จะได้มีการนำเอาทฤษฎีแห่งการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นทฤษฎีการธนาคารที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเป็นสำคัญมาประยุกต์เพื่อใช้อธิบายการเคลื่อนย้ายสินทรัพย์การลงทุนของบริษัทประกันชีวิตเนื่องจากโดยปกติธุรกิจประกันชีวิตจะมีการลงทุนโดยให้ความสำคัญด้านสภาพคล่องเป็นสำคัญ

ตามทฤษฎีนี้ สภาพคล่องของธนาคารย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ของตนให้แก่ใครคนหนึ่งในราคาที่คาดคะเนได้ แนวความคิดดังกล่าวนี้เป็นที่ยอมรับว่าสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ประกอบด้วยการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้นให้มีจำนวนเพียงพอกับกรณีที่ผู้ฝากเงินต้องการถอนเงินฝากออกไปเป็นจำนวนมาก ธนาคารพาณิชย์ก็สามารถที่จะนำ

หลักทรัพย์ระยะสั้นเหล่านี้สามารถจำหน่ายเป็นเงินสดเพื่อสนองความต้องการถอนเงินได้เป็นอย่างดี ทฤษฎีแห่งการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงนี้ได้กระตุ้นให้ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์หันมาสนใจการลงทุนในหลักทรัพย์แทนการให้กู้ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ที่ถือหลักทรัพย์ระยะสั้นในตลาดเงิน เช่น ตั๋วเงินคลังหรือเงินให้กู้ที่เรียกคืนได้ทันที (call loan) ย่อมอยู่ในฐานะที่จะจำหน่ายสินทรัพย์เหล่านี้ได้ง่ายกว่าการถือสัญญาเงินกู้ของลูกค้า ทั้งนี้เพราะหลักทรัพย์ระยะสั้นเหล่านี้สามารถเปลี่ยนมือได้ง่าย ถึงแม้ว่าจะไม่ครบกำหนดอายุของการไถ่ถอนก็ตาม ดังนั้นสภาพคล่องของธนาคารจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจำนวนหลักทรัพย์เหล่านี้ที่ตนถือครองอยู่

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการประกันชีวิตและปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย จะใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 โดยรวบรวมเอกสารข้อมูลจากบริษัทประกันชีวิต กองวิชาการและสถิติ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่างๆ
2. ข้อมูลรายงานภาวะเศรษฐกิจ การเงิน รายงานประจำปี และเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่างๆ โดยรวบรวมเอกสารข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ทำการศึกษวิเคราะห์โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ อาศัยวิธีการทางสถิติสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และความมีนัยสำคัญทางสถิติเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระว่ามีผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตอย่างไร โดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แนวทางของฟังก์ชันอุปทานมาประยุกต์ใช้ ซึ่งมีความใกล้เคียงและสามารถนำมาประยุกต์เพื่อการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพของด้านธุรกิจ (Supply) ได้มากที่สุด โดยมีรูปแบบสมการดังนี้

$$\begin{aligned}\log (DP) = & a_0 + a_1 \log (BLI) + a_2 \log (AD) + a_3 \log (BP_{t-1}) + a_4 \log (RB) \\ & + a_5 \log (CB) + a_6 \log (CRI)\end{aligned}$$

โดยตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังกล่าวกับเบี้ยประกัน ภัยรับโดยตรง ได้แก่

1.1 จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต: DP

1.2 จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต: BLI

1.3 ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย: AD

1.4 จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต: BP_{t-1}

1.5 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์: RB

1.6 ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ: CB

1.7 ค่าทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ: CRI

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis) เพื่อทำการศึกษาและอธิบายถึงโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต โดยเฉพาะแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญทางด้านเบี้ยประกันชีวิต และแหล่งใช้ไปของเงินทุนที่สำคัญทางด้านการลงทุน และอธิบายแนวโน้มของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนด้านการลงทุนดังกล่าว รวมถึงศึกษาบทบาทของบริษัทประกันชีวิตในการลงทุนในภาครัฐ โดยพิจารณาสัดส่วนการลงทุนในพันธบัตรและตัวเงินค้ำประกันกับเงินลงทุนทั้งหมด และบทบาทของบริษัทประกันชีวิตในการลงทุนในภาคเอกชน โดยพิจารณาสัดส่วนการลงทุนในตัวสัญญาใช้เงินและตัวแลกเงิน หุ้นทุนและหุ้นกู้ หน่วยลงทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ เงินให้กู้ยืม เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย และเงินลงทุนอื่นกับเงินลงทุน

ทั้งหมด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากสัดส่วนตัวเลขงบการเงินของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบเพื่อเปรียบเทียบ 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) โดยนำสภาพแวดล้อมและภาวะทางเศรษฐกิจในช่วงปีดังกล่าวมาทำการพิจารณาศึกษาร่วมด้วย เช่น นโยบาย กฎ หรือระเบียบจากภาครัฐ

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สร้างแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ว่าปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด โดยมีการนำแนวความคิดทางด้านฟังก์ชันอุปทานมาใช้ประยุกต์และทดสอบผล โดยมีการใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในการวิเคราะห์ โดยสามารถเขียนให้อยู่ในรูปความสัมพันธ์ ดังนี้

$$\begin{aligned}\log(DP) &= a_0 + a_1 \log(BLI) + a_2 \log(AD) + a_3 \log(BP_{t-1}) + a_4 \log(RB) \\ &+ a_5 \log(CB) + a_6 \log(CRI)\end{aligned}$$

โดยกำหนดให้

- DP = จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต (หน่วย: ล้านบาท)
- BLI = จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (หน่วย: สาขา)
- AD = ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (หน่วย: ล้านบาท)
- BP_{t-1} = จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (หน่วย: ล้านบาท)
- RB = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย: ร้อยละ)
- CB = ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (หน่วย: ล้านบาท)
- CRI = ตัวแปรสุ่มทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ
- a_0 = ค่าคงที่
- a_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต
- a_2 = ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย
- a_3 = ค่าสัมประสิทธิ์ของจำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต

a_4 = ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์

a_5 = ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างหรือค่าบำนาญ

a_6 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต (DP) คือ จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงรวมที่ผู้เอาประกันชีวิตจ่ายให้แก่บริษัทประกันชีวิต ซึ่งประกอบด้วย เบี้ยประกันภัยรับปีแรก เบี้ยประกันภัยรับปีต่อไป และเบี้ยประกันภัยรับจ่ายครั้งเดียว
2. จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) คือ จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิตที่เปิดทำการทั่วประเทศ โดยได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
3. ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอที่ผ่านสื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และรวมถึงค่าใช้จ่ายด้านการจัดงาน กิจกรรมต่างๆ
4. จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) คือ จำนวนเงินที่บริษัทประกันชีวิตต้องจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตตามสัญญากรมธรรม์ ซึ่งประกอบด้วย เงินครบกำหนด เงินค่ามรณกรรม เงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย เงินได้ประจำ เงินค่าอุบัติเหตุและทุพพลภาพ เงินอื่นๆ และเงินปันผลตามกรมธรรม์ประกันภัย
5. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) คือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ โดยนำอัตราดอกเบี้ย ณ วันสิ้นเดือนของทุกเดือนมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปี
6. ค่าจ้างหรือค่าบำนาญ (CB) คือ ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับตัวแทนขายหรือนายหน้าสำหรับการประกันภัย โดยจ่ายเป็นจำนวน % ของจำนวนเงินเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันชีวิตได้จ่ายให้ กับบริษัทประกันชีวิต ซึ่งเรียกว่าค่า Commission หรือ Brokerage

7. ค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) คือ ตัวแปรสุ่มทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ $0 =$ ไม่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

$1 =$ มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา

จากแบบจำลองดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. $\partial DP / \partial BLI; a_1 > 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต นั่นคือ เมื่อจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิตเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดการขยายตัวของตัวแทนขายที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยให้การหาลูกค้าประกันชีวิตที่เพิ่มมากขึ้น ก็จะส่งผลทำให้จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเพิ่มสูงขึ้น

2. $\partial DP / \partial AD; a_2 > 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย นั่นคือ เมื่อค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายเพิ่มมากขึ้น ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนได้รับทราบและทำให้มีการซื้อประกันชีวิตมากขึ้น ก็จะส่งผลทำให้จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเพิ่มสูงขึ้น

3. $\partial DP / \partial BP_{t-1}; a_3 > 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนเงินทดแทนจ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต นั่นคือ เมื่อบริษัทประกันชีวิตมีการจ่ายเงินทดแทนเพิ่มขึ้น ก็จะเป็นภาวะที่บริษัทประกันชีวิตจะต้องขายกรมธรรม์ให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนเงินเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปลงทุนในด้านต่างๆ ให้เพียงพอกับภาวะดังกล่าว

4. $\partial DP / \partial RB; a_4 < 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ นั่นคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ลดต่ำลง จะทำให้ประชาชนออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ลดลงและส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินกับบริษัทประกันชีวิตโดยการทำประกันชีวิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตในรูปของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเพิ่มสูงขึ้น

5. $\partial DP / \partial CB; a_5 > 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ นั่นคือ เมื่อบริษัทประกันชีวิตมีการจ่ายค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จเพิ่มสูงขึ้น แสดงให้เห็นได้ว่าตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตสามารถขายกรมธรรม์ประกันชีวิตและจัดเก็บเบี้ยประกันได้เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเพิ่มสูงขึ้น

6. $\partial DP / \partial CRI; a_6 < 0$ หมายความว่า จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ นั่นคือ เมื่อบริษัทประกันชีวิตประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ก็จะมีผลกระทบทำให้ประชาชนออมเงินโดยการทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิตลดลง ซึ่งส่งผลให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตลดลง

บทที่ 4

สภาพและลักษณะโดยทั่วไปของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงสภาพโดยทั่วไปของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย อันได้แก่ ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการประกันชีวิต ลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตและโครงสร้างทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการประกันชีวิต

ในสมัยช่วงต้นของประวัติศาสตร์ ชาวกรีกและโรมันจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายในกลุ่มศาสนาเดียวกัน โดยมีการเก็บเงินจากสมาชิกในกลุ่มเพื่อไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศพตามประเพณีศาสนาของตน รวมถึงในระหว่างที่สมาชิกยังมีชีวิตอยู่นั้นสามารถทำการกู้ยืมเงินจากกลุ่มได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกู้เงินตามกรรมธรรม์ประกันชีวิตในปัจจุบัน ต่อมาในช่วงยุคกลาง (Middle Ages) การประกันชีวิตยังคงมีลักษณะเพื่อการจัดการศพและการจ่ายบำนาญ (Pension) ให้กับสมาชิกที่ชราภาพ แต่ได้มีการขยายการเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปที่ไม่ใช่เฉพาะแต่กลุ่มศาสนาเดียวกันเท่านั้นเพิ่มมากขึ้น โดยมีการก่อตั้งองค์การเป็นสมาคมเพื่อให้บริการแก่สาธารณชนทั่วไป จนกระทั่งถึงปี ค.ศ.1583 จึงได้เกิดมีการประกันชีวิตอย่างสมบูรณ์ขึ้นที่ประเทศอังกฤษ

กรรมธรรม์ประกันชีวิตฉบับแรกได้ทำขึ้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ.1583 โดยเป็นการประกันชีวิตให้กับนายวิลเลียม กิบบอนส์ (Mr.William Gibbons) ด้วยเงินเอาประกันชีวิตจำนวน 382 ปอนด์ 6 ชิลลิง 8 เพนนี โดยสัญญาว่าจะให้หากนายกิบบอนส์เสียชีวิตภายในระยะเวลา 12 เดือน ผู้รับประกันต้องจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้กับนายกิบบอนส์ ซึ่งปรากฏว่า นายกิบบอนส์เสียชีวิตในวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ.1584 ผู้รับประกันจึงต้องจ่ายเงินตามจำนวนที่เอาประกันภัยไว้ การประกันชีวิตด้วยลักษณะสัญญาระยะสั้นเช่นนี้ได้นิยมทำกันมาประมาณ 1 ศตวรรษ และทำกันในรูปแบบของการช่วยเหลือสงเคราะห์ภายในสมาคม โดยสมาชิกสละเงินคนละจำนวนหนึ่งให้กับสมาชิกที่ถึงแก่กรรมคล้ายกับการฌาปนกิจศพในปัจจุบัน

การประกันชีวิตได้มีการพัฒนาระบบและวิธีการเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการก่อตั้งเป็นสมาคมเพื่อประโยชน์ในการประกันชีวิตร่วมกัน (Mutual Associations) ขึ้นในปี ค.ศ.1705 จนกระทั่งในปี ค.ศ.1757 จึงได้มีระบบการจ่ายเงินขั้นต่ำที่สมาคมจะจ่ายให้กับสมาชิกที่เสียชีวิต ซึ่งปรากฏว่า ระบบดังกล่าวได้รับความนิยมจากสมาชิกเป็นอย่างมาก และนอกจากนั้นเมื่อได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการจ่ายเงินที่แน่นอนให้กับสมาชิกที่เสียชีวิตแล้ว จึงได้มีการนำหลักวิชาคำนวณมาใช้กับตารางของการเสียชีวิตของสมาชิก โดย Mr.Edmund Hallay กับ Mr.James Dodson ได้จัดทำสถิติการเสียชีวิตของคนอายุต่างๆ กันเพื่อใช้คำนวณเบี้ยประกันชีวิตสำหรับการประกันชีวิตในแบบต่างๆ ได้สำเร็จ ซึ่งมีเงื่อนไขการคุ้มครองที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยจำนวนอายุของผู้เอาประกันภัยเป็นเกณฑ์ โดยที่แต่เดิมคิดเบี้ยประกันภัยเท่ากันทุกคนไม่ว่าจะมีอายุเท่าใดก็ตาม

ในปี ค.ศ.1762 ได้มีการก่อตั้ง The Equitable Life Assurance Society ขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจในการประกันชีวิต โดยเรียกเก็บเบี้ยประกันชีวิตตามจำนวนอายุของผู้เอาประกันชีวิตและมีการประกันชีวิตระยะยาวจนถึงตลอดชีวิต รวมถึงมีการใช้หลักเกณฑ์ในทางคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น จนทำให้อัตราการเสี่ยงภัยอยู่ในเกณฑ์ที่ควบคุมได้ การประกันชีวิตได้ถูกพัฒนาให้ดีขึ้น จนกระทั่งรัฐบาลอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติประกันชีวิตฉบับแรกขึ้นในปี ค.ศ.1774 คือ The Life Assurance Act 1774 โดยมีวัตถุประสงค์คือ ห้ามการประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันไม่มีส่วนได้เสียในการดำรงชีพหรือการมรณะของผู้เอาประกันภัยหรือผู้ถูกเอาประกันภัย (สิทธิโชค, 2528: 11-12)

การประกันชีวิตในประเทศไทย

การประกันชีวิตในประเทศไทยเริ่มมีขึ้นครั้งแรกในสมัยรัชการที่ 5 โดยมีคณะทูตการพาณิชย์จากอังกฤษเข้ามาติดต่อทำการค้าในไทย โดยได้ขอพระบรมราชานุญาตขยายการค้าบางประเภทระหว่าง 2 ประเทศ ขณะเดียวกันนั้นบริษัท อีสเอเซียติก ซึ่งเป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยของอังกฤษ ได้ขอร้องให้คณะทูตนำเรื่องขึ้นทูลเกล้าเพื่อขอพระบรมราชานุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทยรวมเข้าไปด้วยซึ่งนับตั้งแต่นั้นมาการประกอบธุรกิจด้านการประกันชีวิตก็เริ่มแพร่หลายมากขึ้นในไทย

ในสมัยรัชการที่ 6 ซึ่งอยู่ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 การประกันชีวิตในยุโรปและอเมริกาได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง จึงทำให้นักธุรกิจประกันชีวิตต่างประเทศได้เริ่มเข้ามาดำเนินการขยายกิจการประกันชีวิตในไทยมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเห็นว่าธุรกิจประกันภัยเริ่มเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย จึงประกาศให้ธุรกิจประกันภัยต้องมีการขออนุญาตในการประกอบธุรกิจตาม “พระราชบัญญัติลักษณะห้างหุ้นส่วน และบริษัท ร.ศ.130” ซึ่งได้บังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2454 โดยระบุในมาตรา 115 ว่า “ห้ามมิให้บริษัทเดินรถไฟ รถยนต์ บริษัทประกันภัยต่างๆ บริษัททำการคลังการเงิน ตั้งขึ้นโดยมิได้รับพระบรมราชานุญาต” แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่ได้มีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อควบคุมการดำเนินธุรกิจประกันภัยในรายละเอียดแต่อย่างใด

ต่อมาได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมธุรกิจประกันภัยเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2467 โดยในพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ตามบทบัญญัติในลักษณะ 22 ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทในมาตรา 1014 กำหนดไว้ว่า “ห้ามมิให้บริษัทที่ประกอบกิจการประกันภัยตั้งขึ้นโดยมิได้มีประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษ” และยังได้ระบุถึงการทำสัญญาประกันภัยโดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ และความเกี่ยวพันระหว่างธุรกิจประกันภัย ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประโยชน์ด้วย แต่ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการควบคุมอีกเช่นกัน

ในช่วงนั้นบริษัทประกันชีวิตที่ได้มีการดูแลเลาทางธุรกิจไว้แล้ว ได้ติดต่อขออนุญาตดำเนินการประกอบธุรกิจกับกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม แต่ขณะนั้นกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมยังไม่พร้อมที่จะให้มีการประกอบธุรกิจประกันชีวิต เนื่องจากเห็นว่าการประกันชีวิตและการประกันวินาศภัยเป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุขในด้านความผาสุกและปลอดภัย จึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบข้อปฏิบัติในการควบคุมธุรกิจให้มีมาตรฐานที่ดีและปลอดภัย เพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนก่อน

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2471 ก็มีการประกาศกฎหมายชื่อ “พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระทั่งถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2471” ตามมาตรา 7 ซึ่งระบุว่า “ห้ามมิให้บุคคลผู้ใดประกอบกิจการประกันภัย ธนาคารออมสิน เครดิตฟองซิเอร์ หรือกิจการอื่นอันมีสภาพคล้ายคลึงกันในกรุงสยาม เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตาม

บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะการนั้น” ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกที่สุดถึงการควบคุมธุรกิจดังกล่าวและหลังจากนั้นกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมก็ได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขการขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัยขึ้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2472 ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อน โดยบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการประเภทประกันชีวิตในช่วงเวลานั้น ได้แก่

1. บริษัท เกรท อีสเทิร์น लाई แอสซัวรันส์ จำกัด (Great Eastern Life Assurance Company Limited)
2. บริษัท แมนูเฟกเจอร์เลอร์ लाई อินซัวรันส์ (Manufacturers Life Insurance Company)
3. บริษัท ไชนา อันเดอร์ไรเตอร์ จำกัด (China Underwriters Company Limited)
4. บริษัท ซัน लाई แอสซัวรันส์ จำกัด (Sun Life Assurance Company Limited)
5. บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แอสซัวรันส์ จำกัด (International Assurance Company Limited)

ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 บริษัทประกันชีวิตดังกล่าวได้หยุดประกอบกิจการ จึงทำให้มีคนไทยได้ก่อตั้งบริษัทประกอบธุรกิจประกันชีวิตขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2485 คือ บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด และบริษัทไทยเศรษฐกิจประกันภัย (ปัจจุบันเป็นบริษัท พรุเด็นเชียล ทีเอสไลฟ์ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน))

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บริษัทประกันชีวิตของต่างประเทศที่ได้หยุดกิจการไปนั้น ได้กลับเข้ามาดำเนินงานใหม่ 2 บริษัทแต่ประกอบกิจการไปได้ไม่นานก็หยุดกิจการลงในปี พ.ศ.2492 เนื่องจากไม่พอใจเงื่อนไขบางประการที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มีบริษัทประกันชีวิตเปิดดำเนินการขึ้นอีกหลายแห่งทั้งที่เป็นของคนไทยและต่างประเทศ

ในปี พ.ศ.2507 บริษัท นครหลวงประกันชีวิต จำกัด ได้เลิกกิจการลงเนื่องจากประสบกับภาวะขาดทุน ทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในธุรกิจประกันชีวิตอันส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ถือกรมธรรม์ตลอดจนเงินเอาประกัน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องหามาตรการเพื่อควบคุมธุรกิจประกันชีวิตให้อยู่ในภาวะที่มีความสมดุลด้านการเงินและเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนมากขึ้น โดยในปี พ.ศ.2510 ได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติประกันชีวิตและพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย” ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งกฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีส่วนสำคัญในการควบคุมธุรกิจประกันภัยเป็นอย่างมาก จนกระทั่งในปี พ.ศ.2535 จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ขึ้นคือ “พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535” โดยมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับ สำหรับกิจการประกันชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะได้มีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องของการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความชำนาญให้แก่บริษัทประกันชีวิตของไทยให้สามารถรองรับการแข่งขันกับบริษัทต่างประเทศได้ โดยในช่วงปี พ.ศ.2535 มีบริษัทประกันชีวิตทั้งหมด 12 บริษัท แบ่งเป็นของคนไทย 11 บริษัท และเป็นสาขาของต่างประเทศ 1 บริษัท

ปัจจุบันบริษัทประกันชีวิตที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตมีทั้งสิ้น 25 บริษัท (กรมการประกันภัย, 2546) ดังนี้

1. บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ.2494
2. บริษัท กรุงไทย – แอกร้า ประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2540
3. บริษัท อลิอันซ์ ซี.พี.ประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2540
4. บริษัท ที พี ไอ ประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2540

5. บริษัท มิลเลียมไลฟ์ อินชัวร์นส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (เดิมคือ บริษัท ไทยเจริญประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ.2540

6. บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2485

7. บริษัท เนชั่นไวต์ประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ไทยประสิทธิเนชั่นไวต์ จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2543

8. บริษัท ไทยพาณิชย์วินยอร์คไลฟ์ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (เดิมคือ บริษัท ไทยพาณิชย์ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522

9. บริษัท ไทยคาร์ดิฟประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ซีจียู ประกันชีวิต (ไทย) จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2540

10. บริษัท ไทยสมุทรประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ไทยสมุทรพาณิชย์ ประกันภัย จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2494

11. บริษัท ธนชาติชูริคประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ธนชาติประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ.2540

12. บริษัท ออยุธยา อลิอันซ์ ซี.พี. ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (เดิมคือ บริษัท ประกันชีวิตศรีอยุธยา ซีเอ็มจี จำกัด (มหาชน)) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2494

13. บริษัท เจเนอราลี่ ประกันชีวิต (ไทยแลนด์) จำกัด (เดิมคือ บริษัท พรวิทย์ ประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2540

14. บริษัท พรูเด็นเซียล ทีเอสไอพี ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (เดิมคือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2485

15. บริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ.2494

16. บริษัท เอชไลฟ์ แอสicurันซ์ จำกัด (เดิมคือ บริษัท วอลล์สตรีทประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2540

17. บริษัท แมกซ์ประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ศรีนครประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2540

18. บริษัท สยามซัมซุง ประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2540

19. บริษัท สยามประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2527

20. บริษัท สหประกันชีวิต จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2537

21. บริษัท อาคเนย์ประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท อาคเนย์ประกันภัย จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2493

22. บริษัท อินเตอร์ไลฟ์ จอห์นแฮนคอค ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (เดิมคือ บริษัท อินเตอร์ไลฟ์ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2494

23. บริษัท แอ็ดวานซ์ เอ็มแอลซี แอสซัวร์นส์ จำกัด (เดิมคือ บริษัท แอ็ดวานซ์ เลนดลีส์ แอสซัวร์นส์ จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2540

24. บริษัท ไอเอ็นจี เอ็นน่าประกันชีวิต จำกัด (เดิมคือ บริษัท ไอเอ็นจี เอ็นน่า โอเอส สภาประกันชีวิต จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2540

25. บริษัท อเมริกันอินเตอร์แนชชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2507

ลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิต

การประกันชีวิต คือ การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รับประกันชีวิตหรือที่เรียกว่า บริษัทประกันชีวิตได้ร่วมมือกันและยินยอมรับผิดชอบที่จะช่วยเหลือความเดือดร้อนอันเกี่ยวกับ รายได้ที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้เอาประกันชีวิต อันเนื่องมาจากภัยที่เกิดขึ้นอัน ได้แก่ ความตายก่อนเวลาอันสมควร การสูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ การเจ็บป่วย และการสูญเสีย รายได้ในยามชราภาพ ซึ่งบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินทดแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งที่แน่นอนให้แก่ ผู้รับประโยชน์หรือทายาทในกรณีที่ผู้เอาประกันเสียชีวิตหรือจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันเองในกรณีที่ยังมีชีวิตอยู่ตามระยะเวลาที่ตกลงไว้ในสัญญากรมธรรม์ โดยที่ผู้เอาประกันได้ตกลงว่าจะจ่ายเงินเบี้ย ประกันชีวิตให้กับบริษัทประกันชีวิตเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการทำหน้าที่รับโอนความเสี่ยงภัย ดังกล่าวตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาดังกล่าว

บริษัทประกันชีวิตจะมีการดำเนินธุรกิจที่สำคัญด้วยกัน 2 ส่วน คือ การระดมเงินออมจาก ประชาชนโดยการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตซึ่งรายได้จะอยู่ในรูปของจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิต และการลงทุนประกอบธุรกิจต่างๆ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เพียงพอกับภาระที่ต้องจ่ายคืนผู้เอา ประกันชีวิตตามสัญญากรมธรรม์ ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

การดำเนินธุรกิจด้านการระดมเงินออม

บริษัทประกันชีวิตมีหน้าที่หลักที่สำคัญในการให้บริการรับประกันความเสี่ยงภัยและสร้างหลักประกันความมั่นคงทางการเงินและชีวิตให้แก่บุคคลในครอบครัวโดยการรับประกันชีวิตให้แก่บุคคลที่ต้องการลดความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว การดำเนินธุรกิจดังกล่าวจะเกิดขึ้นในลักษณะของการขายกรมธรรม์ประกันชีวิต เพื่อระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันชีวิตเข้ามาในธุรกิจเพื่อสำหรับการจัดสรรเงินทุนในด้านต่างๆ ทั้งการหารายได้ให้แก่ธุรกิจเองและการหารายได้ให้เพียงพอกับภาระที่ต้องจ่ายคืนผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ตามสัญญากรมธรรม์ กรมธรรม์ก็เปรียบเสมือนเช่นการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ที่จะต้องมีการมีรูปแบบหรือประเภทของการฝากเงินอันหลากหลาย เพื่อครอบคลุมกับบุคคลในสังคมแต่ละกลุ่ม กรมธรรม์ประกันชีวิตก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีรูปแบบที่แตกต่างและหลากหลายกันให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเภทของการประกันชีวิต สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. การประกันชีวิตประเภทสามัญ (Ordinary Life Insurance)

เป็นการประกันชีวิตรายบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะกระจายความเสี่ยงภัยในกลุ่มผู้ทำประกันชีวิตที่มีรายได้ตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไปหรือกลุ่มผู้ทำประกันที่มีความต้องการที่จะคุ้มครองการสูญเสียทางด้านรายได้ในวงเงินเอาประกันชีวิตที่สูงและรวมถึงกลุ่มผู้ทำประกันที่มีความต้องการความคุ้มครองการสูญเสียทางด้านรายได้ควบคู่กับการออมทรัพย์ด้วย ซึ่งโดยปกติการประกันชีวิตประเภทนี้จะมีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตแต่ละรายที่สูง ดังนั้นจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตก็จะสูงตามจำนวนเงินเอาประกันชีวิตด้วย

ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิตประเภทสามัญ

1. ไม่มีการกำหนดจำนวนเงินเอาประกันที่แน่นอน โดยปกติจะมีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตที่สูงซึ่งขึ้นอยู่กับแบบประกันที่บริษัทประกันชีวิตนำเสนอออกขาย

2. การชำระเบี้ยประกันมีทั้งจ่ายชำระเป็นเงินก้อนครั้งเดียวหรือชำระเป็นงวดทั้งแบบรายปี ราย 6 เดือน ราย 3 เดือน และรายเดือน

3. ผู้เอาประกันชีวิตสามารถทำการเปลี่ยนแปลงแบบประกันได้หลายแบบ

4. การพิจารณารับประกันชีวิตอาจมีการตรวจสอบสุขภาพก่อนหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท ซึ่งโดยปกติจะถือเอาจำนวนเงินเอาประกัน อายุและสุขภาพ ตลอดจนอาชีพของผู้เอาประกันชีวิตเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบสุขภาพ

2. การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรมหรือประเภทมวลชน (Industrial Life Insurance)

เป็นการประกันชีวิตรายบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองแก่ผู้มีรายได้น้อย เพื่อมุ่งหมายช่วยเหลือบุคคลที่ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือชนชั้นกรรมกร ซึ่งไม่มีรายได้มากพอที่จะจ่ายเบี้ยประกันชีวิตประเภทสามัญได้

ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม

1. มีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตขึ้นอยู่กับจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่ต้องจ่ายแต่โดยปกติจะมีจำนวนเงินเอาประกันชีวิตค่อนข้างต่ำ

2. การชำระเบี้ยประกันชีวิตชำระเป็นรายเดือนหรือรายปี

3. ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพ เว้นแต่บางกรณีที่สงสัยว่าอัตราเสี่ยงภัยสูงกว่าปกติก็อาจมีการตรวจสอบสุขภาพได้ จึงต้องมีระยะเวลารอคอย (Waiting Period) ทั้งนี้แล้วแต่เงื่อนไขของแต่ละบริษัท ซึ่งในระยะเวลารอคอยนี้ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตลง บริษัทจะไม่จ่ายเงินเอาประกันชีวิตแต่จะคืนเบี้ยประกันชีวิตให้ผู้เอาประกันที่ได้ชำระมาแล้ว

4. มีตัวแทนหรือพนักงานไปเก็บเบี้ยประกันถึงบ้าน โดยอาจมีการให้ส่วนลดเบี้ยประกันตามส่วนในกรณีที่ผู้เอาประกันมาชำระเบี้ยประกันโดยตรงกับบริษัท

3. การประกันชีวิตประเภทประกันกลุ่ม (Group Life Insurance)

เป็นการประกันชีวิตให้แก่กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะของความเสี่ยงภัยเหมือนกัน โดยทั่วไปจะมีจำนวนผู้เอาประกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เอาประกันเป็นกลุ่มพนักงานของบริษัท โรงงานหรือรัฐวิสาหกิจเดียวกัน โดยอัตราเบี้ยประกันชีวิตประเภทนี้ต่ำกว่าการประกันชีวิตประเภทสามัญเนื่องจากการทำประกันด้วยจำนวนคนที่มาก ค่าใช้จ่ายในการบริหารต่อคนของบริษัทประกันชีวิตจึงต่ำ

ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิตประเภทประกันกลุ่ม

1. การชำระเบี้ยประกันชีวิตนั้นนายจ้างเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันให้ทั้งหมดหรือบางส่วน
2. สัญญากรมธรรม์หลัก (Master Policy) มีฉบับเดียวซึ่งจะให้กับนายจ้าง ส่วนลูกจ้างจะได้รับเฉพาะใบรับรองประกัน (Certificates)
3. โดยปกติไม่มีการตรวจสอบสุขภาพยกเว้นผู้เอาประกันชีวิตที่ขอทำประกันที่วงเงินสูงกว่าเกณฑ์ทั่วไปหรือเกินเกณฑ์ด้านอายุ เป็นต้น
4. มีการกำหนดจำนวนเงินเอาประกันไว้ทั้งแบบจำนวนแน่นอนเท่ากันหมดหรือแบ่งเป็น 2-3 ระดับ โดยพิจารณาความเหมาะสมจากตำแหน่งหน้าที่การงาน ระดับเงินเดือน หรือระยะเวลาการทำงาน
5. ใช้อัตราเบี้ยประกันภัยเฉลี่ยอัตราเดียวกับบุคคลในกลุ่มทุกคน โดยพิจารณาจากจำนวนเงินเอาประกันภัย เพศ อายุ และหน้าที่การงาน
6. มีการพิจารณาเงินคืนตามประสบการณ์การชดเชยค่าสินไหมในกรณีที่กลุ่มมีประวัติในการเรียกร้องค่าสินไหมไม่เกินเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในปีที่ผ่านมา โดยอาจคืนเงินบางส่วนให้แก่ผู้ถือกรมธรรม์ด้วยวิธีการหักเบี้ยประกันภัยในปีต่อไปหรือทำการจ่ายเงินคืนให้กับผู้ถือกรมธรรม์นั้นเลย และหากประสบการณ์ไม่ดีก็อาจมีการเพิ่มเบี้ยประกันภัยในปีต่อไปก็ได้เช่นกัน

7. เป็นการประกันชีวิตประเภทกำหนดระยะเวลา 1 ปี โดยผู้ถือกรมธรรม์ต้องทำการต่ออายุกรมธรรม์ในปีต่อไป

ชนิดของการประกันชีวิต แบ่งออกได้ 2 ชนิด ได้แก่

1. ชนิดมีเงินปันผล (Participating Policy)

ลักษณะการประกันชีวิตแบบนี้ ผู้เอาประกันชีวิตจะมีลักษณะเหมือนกับว่าถือหุ้นของบริษัทประกันชีวิตอยู่ จึงทำให้มีอัตราเบี้ยประกันสูงกว่าแบบไม่มีเงินปันผล โดยที่การประกันชีวิตชนิดนี้ผู้เอาประกันชีวิตจะได้รับเงินปันผลซึ่งเกิดจากผลกำไรของบริษัทซึ่งโดยปกติจะเริ่มได้รับเมื่อทำประกันชีวิตมาถึงสิ้นปีที่ 2 แล้ว โดยเงินปันผลนี้ผู้เอาประกันชีวิตจะขอรับได้ 3 วิธีคือ

1. ขอรับเป็นเงินสด
2. ใช้ลดเบี้ยประกัน
3. ผากสะสมไว้กับบริษัทโดยได้รับดอกเบี้ย

2. ชนิดไม่มีเงินปันผล (Non - Participating Policy)

ลักษณะการประกันแบบนี้จะมีอัตราเบี้ยประกันที่ต่ำกว่าการประกันชีวิตชนิดมีเงินปันผล เพราะการประกันชีวิตแบบมีเงินปันผลนั้น ผู้เอาประกันชีวิตจะมีส่วนร่วมเฉลี่ยในการแบ่งเงินกำไรซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิต

แบบของการประกันชีวิต แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะที่อาศัยการมรณะของบุคคลเป็นเหตุแห่งการจ่ายเงิน มีอยู่ 2 แบบ คือ

1.1 การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole – life Insurance)

เป็นแบบที่ผู้รับประกันจะให้ความคุ้มครองอย่างถาวรแก่ผู้เอาประกันชีวิต คือ ให้ความคุ้มครองตลอดชีวิต โดยจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ตามสัญญากรมธรรม์ประกันชีวิตเมื่อผู้เอาประกันเกิดการเสียชีวิตขึ้นเท่านั้น

ประโยชน์ การประกันแบบนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มีครอบครัว ซึ่งจะสามารถหาหลักประกันที่ดีให้กับบุคคลในครอบครัวเมื่อผู้เอาประกันชีวิตถึงแก่กรรม หรือยังเป็นวิธีการวางแผนสะสมทรัพย์เพื่ออนาคตของผู้เอาประกันชีวิตเองเมื่ออยู่ในวัยชราไม่สามารถทำงานหารายได้ให้เพียงพอเพื่อเลี้ยงชีพ เนื่องจากว่าเมื่อระยะเวลาที่เอาประกันชีวิตได้ผ่านไปเป็นเวลานาน จำนวนมูลค่าเวนคืนเงินสด (Cash Surrender Value) ที่สะสมขึ้นจากเบี้ยประกันชีวิตที่จ่ายไปจะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ผู้เอาประกันก็สามารถใช้สิทธิเพื่อขอรับมูลค่าเวนคืนเงินสดนี้ได้เมื่อมีการบอกเลิกสัญญา หรือผู้เอาประกันชีวิตไม่ประสงค์จะเลิกสัญญาก็มีสิทธิที่จะกู้ยืมเงินจำนวนนี้โดยใช้กรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นหลักประกันได้

เบี้ยประกันชีวิต การชำระเบี้ยประกันชีวิตอาจชำระครั้งเดียวหรือชำระเป็นระยะเวลาหรือจนถึงอายุหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิตหรือชำระไปจนกว่าจะถึงแก่ชีวิต

1.2 การประกันชีวิตแบบเฉพาะกาล (Term Insurance)

เป็นแบบที่มีเงื่อนไขการจ่ายเงินเมื่อผู้เอาประกันต้องเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิตเท่านั้น ถ้าเลยจากระยะเวลาที่กำหนดไว้ถือว่าสัญญาประกันชีวิตเป็นอันสิ้นสุด ลักษณะเฉพาะของการประกันชีวิตแบบเฉพาะกาลคือ การสิ้นสุดอายุของกรมธรรม์ได้กำหนดไว้แน่นอนและมูลค่าเวนคืนเงินสดมีเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลยเนื่องจากมีส่วนของการออมทรัพย์เพียงเล็กน้อย ผู้เอาประกันชีวิตแบบนี้ไม่มีความมุ่งหมายเพื่อการออมทรัพย์แต่

มุ่งความประสงค์เพื่อการได้รับความคุ้มครองเป็นสำคัญ การประกันชีวิตแบบเฉพาะกาล โดยแบ่งได้เป็น

1.2.1 Straight Term เป็นการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดอายุของกรมธรรม์ไว้อย่างแน่นอน เช่น 1 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี หรืออาจกำหนดตามอายุของผู้เอาประกันชีวิตก็ได้ เมื่อกรมธรรม์ถึงกำหนดที่ตกลงไว้ก็จะสิ้นผลบังคับทันที

1.2.2 Renewable Term เป็นแบบที่ผู้เอาประกันชีวิตสามารถต่ออายุสัญญาได้ก่อนกรมธรรม์สิ้นผลบังคับโดยไม่มีการตรวจหรือสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพหรือคุณสมบัติซ้ำอีก

1.2.3 Convertible Term เป็นแบบที่ผู้เอาประกันชีวิตสามารถแปลงกรมธรรม์แบบเฉพาะกาลให้เป็นกรมธรรม์แบบตลอดชีพหรือแบบสะสมทรัพย์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด บางกรมธรรม์มีการกำหนดเวลาการแปลงกรมธรรม์ไว้ล่วงหน้าแล้ว

1.2.4 Decreasing Term เป็นแบบที่จำนวนเงินเอาประกันชีวิต (Sum Insured) และจำนวนเบี้ยประกันชีวิตลดลงตามระยะเวลาของกรมธรรม์

ประโยชน์ การประกันแบบนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มีการจะต้องผ่อนชำระจำนองหรือการซื้อทรัพย์สินผ่อนส่งและมีภาระต้องรับผิดชอบรายได้ในครอบครัว ซึ่งกรณีถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิต ครอบครัวจะได้รับเงินก้อนเพื่อใช้ในการไถ่ถอนหนี้สิน

เบี้ยประกันชีวิต ผู้เอาประกันชีวิตจะต้องจ่ายเบี้ยประกันชีวิตสูงขึ้นตามอายุ เนื่องจากโอกาสที่จะเสียชีวิตของผู้เอาประกันชีวิตที่มีมากขึ้น

2. ลักษณะที่อาศัยการมีชีวิตอยู่รอดของบุคคลเป็นเหตุแห่งการจ่ายเงิน มีอยู่ 2 แบบ คือ

2.1 การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment)

เป็นแบบประกันที่บริษัทประกันชีวิตตกลงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ตามสัญญากรมธรรม์เมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิตภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และหากผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่จนถึงระยะเวลาที่ตกลงไว้ในสัญญา บริษัทประกันชีวิตก็จะจ่ายเงินให้กับผู้เอาประกันเองหรือผู้รับประโยชน์

ประโยชน์ การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เป็นส่วนผสมของการออมทรัพย์กับการให้ความคุ้มครองแต่เน้นหนักในด้านสะสมทรัพย์มากกว่า เพราะหากผู้เอาประกันชีวิตมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความคุ้มครองแล้วก็สามารถซื้อความคุ้มครองได้จากการประกันชีวิตแบบเฉพาะกาลหรือแบบตลอดชีพ ไม่จำเป็นที่จะต้องเสียเบี้ยประกันชีวิตเพิ่มเป็นจำนวนมากสำหรับส่วนของการสะสมทรัพย์

เบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันชีวิตชนิดนี้จะสูงมากเพราะรวมเบี้ยประกันชีวิต 2 แบบเข้าด้วยกัน คือ แบบสะสมทรัพย์กับแบบเฉพาะกาล

2.2 การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำหรือเงินได้รายปี (Annuities)

เป็นแบบประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองทางการเงินแก่ผู้เอาประกันชีวิตในรูปของเงินเลี้ยงชีพเป็นระยะเวลาจนถึงวาระสุดท้าย เป็นแบบประกันที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์สินของผู้เอาประกันชีวิต การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ แบ่งได้เป็น

2.2.1 ประเภทธรรมดาทั่วไป (Straight or Pure Life Annuity) ประเภทนี้จะมีการกำหนดวันเริ่มการจ่ายเงินไว้แน่นอนและจะจ่ายให้จนกว่าผู้เอาประกันชีวิตจะเสียชีวิต การจ่ายเงินจะกำหนดเป็นงวด โดยอาจเป็นงวด 1 ปี งวดครึ่งปี หรืองวดรายเดือนก็ได้แล้วแต่ตกลงกัน แต่ไม่มีการประกันว่าจะมีการจ่ายเงินถึงงวด ซึ่งรวมถึงไม่มีมูลค่าเงินสด (Cash Value) โดยเมื่อผู้เอาประกันชีวิตได้เสียชีวิตลง ก็จะไม่มีการคืนเงิน (Refund) ใดๆ ให้

2.2.2 ประเภทประกันคืนต้นเงิน (Guaranteed Refund) การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ ส่วนมากจะประกันต้นเงินที่ได้มีการจ่ายให้แก่บริษัทประกันชีวิตคืนให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ โดยอาจจะเป็นบางส่วนหรือทั้งหมด

2.2.3 ประเภทเดี่ยวหรือคู่ (Single or Joint Life) สำหรับแบบเดียวการจ่ายเงินจะสิ้นสุดลงขณะเมื่อผู้รับเงินได้ประจำเสียชีวิต ส่วนสำหรับแบบคู่นั้นจะมีผู้รับเงินได้ประจำมากกว่าหนึ่งคน การจ่ายเงินจะคงอยู่ต่อไปถ้าผู้รับเงินได้ประจำคนใดคนหนึ่งยังมีชีวิตอยู่

2.2.4 ประเภทจ่ายเงินได้ประจำทันทีหรือจ่ายในอนาคต (Immediate or Deferred) ประเภทจ่ายเงินทันทีนั้น การจ่ายเงินจะเริ่มต้นเมื่อสิ้นงวดการจ่ายเงินได้ประจำงวดแรก นับจากวันเริ่มสัญญา สำหรับประเภทจ่ายในอนาคต การจ่ายเงินจะเริ่มต้นจ่ายเงินได้ประจำงวดแรกเมื่อถึงระยะเวลาที่ตกลงกันไว้

2.2.5 ประเภทจ่ายชำระครั้งเดียวหรือผ่อนชำระ (Single or Installment Payment Annuity) ประเภทจ่ายชำระครั้งเดียว ผู้เอาประกันชีวิตจะชำระเงินให้บริษัทครั้งเดียวเมื่อเริ่มสัญญา เพื่อขอรับเงินได้ประจำเป็นงวดในอนาคต สำหรับประเภทผ่อนชำระนั้น ผู้เอาประกันชีวิตจะผ่อนชำระเงินเป็นงวดรายเดือนหรือรายปี

2.2.6 ประเภทจ่ายเงินได้ประจำแน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้ (Fixed or Variable Annuity) จำนวนเงินได้ประจำที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้รับเงินได้ประจำนั้นมีการตกลงเป็นจำนวนเงินแน่นอนตายตัวแต่อาจมีการปรับจำนวนเงินได้ประจำจ่ายให้เปลี่ยนแปลงได้

ประโยชน์ การประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำจะช่วยให้การวางแผนล่วงหน้าในการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นวิธีการที่แน่นอน สะดวก และให้ความคุ้มครองอย่างสมบูรณ์ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ไม่ประสงค์จะเสี่ยงโชคในช่วงวัยชราหรือพ้นวัยทำงาน แล้ว อันจะเกิดความไม่แน่นอนของความเสี่ยงภัยที่จะเกิดขึ้นและส่งผลให้รายได้ไม่พอเพียงกับรายจ่าย ความเสี่ยงที่เงินทุนที่มีอยู่จะหมดก่อนการเสียชีวิตจึงเกิดขึ้น ดังนั้นการประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำจึงให้หลักประกันความผาสุกของการมีชีวิตในวัยชราจนถึงวาระสุดท้าย

เบี้ยประกันชีวิต การชำระเบี้ยประกันชีวิตมีทั้งชำระเป็นเงินก้อนครั้งเดียวและชำระเป็นเงินงวดๆ ไม่ว่าจะเป็นรายปีหรือรายเดือน

ประโยชน์ของการประกันชีวิต

การประกันชีวิตนับว่ามีบทบาทที่สำคัญอย่างมาก ไม่เฉพาะต่อตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสำคัญที่มีต่อธุรกิจและสังคมโดยรวมด้วย ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้เอาประกันชีวิต

1.1 เป็นการออมทรัพย์ โดยเมื่อผู้เอาประกันชีวิตอยู่ครบสัญญากรมธรรม์ก็จะได้รับเงินตามสัญญาที่ได้ทำไว้ ซึ่งเป็นรายได้เพื่อไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น หรือเมื่อผู้เอาประกันชีวิตชราภาพและยังรวมถึงเป็นการออมเพื่อไว้เป็นทุนการศึกษาของบุตรหลานอีกด้วย

1.2 เป็นการลงทุนอีกรูปแบบหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เอาประกันชีวิตไม่เกิดเหตุการณ์ใดๆ ขึ้นแก่ตนเอง โดยเมื่อผู้เอาประกันชีวิตอยู่ครบตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์นั้นก็จะได้รับเงินตอบแทนตามสัญญาที่ได้ทำไว้ในรูปของเงินปันผล ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตอีกทางหนึ่ง

1.3 เมื่อสัญญากรมธรรม์ประกันชีวิตมีอายุสัญญาตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป สัญญาดังกล่าวจะมีมูลค่าเวนคืนเงินสดเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการสะสมของจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันชีวิตได้จ่ายให้กับบริษัทประกันชีวิตโดยสัญญากรมธรรม์ยังมีอายุสัญญายาวนานมากเท่าใดมูลค่าเวนคืนเงินสดนี้ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยซึ่งผู้เอาประกันชีวิตสามารถขอใช้สิทธิการกู้ยืมเงินตามสัญญากรมธรรม์ที่ไม่เกินจำนวนมูลค่าเวนคืนเงินสดดังกล่าวเพื่อนำมาใช้ในการฉุกเฉินได้

1.4 กรมธรรม์ประกันชีวิต สามารถใช้เป็นเอกสารค้ำประกันการกู้ยืม หรือ ซื้อสินค้า ผ่อนส่ง เช่น บ้านหรือที่ดิน เป็นต้น

1.5 เบี้ยประกันชีวิต สามารถนำมาลดหย่อนภาษีรายได้และในส่วนของผลประโยชน์ที่ได้รับต่างๆ ก็ไม่ต้องเสียภาษีรายได้ด้วย

1.6 เป็นการสร้างความมั่นคงและความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวในด้านรายได้ โดยในกรณีที่ผู้เอาประกันชีวิตได้ทำประกันสัญญาสุขภาพหรืออุบัติเหตุไว้ด้วย ก็จะทำให้ผู้เอาประกันชีวิตมีรายได้มาชดเชยค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวหรือชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปจากการที่ไม่ได้ทำงานในช่วงเวลาเจ็บป่วยรวมถึงการได้รับเงินทดแทนเป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่งหรือเงินเลี้ยงชีพตามสัญญากรมธรรม์เมื่อเกิดเหตุถึงขั้นการเป็นบุคคลทุพพลภาพโดยสิ้นเชิง

2. ประโยชน์ต่อผู้รับประโยชน์

เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้เอาประกันชีวิตเสียชีวิต ครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยทางการเงินจากผู้เอาประกันชีวิต เช่น บิดาและมารดาที่อยู่ในวัยชรา สามีหรือภรรยา และบุตรต้องขาดที่พึ่งอันสำคัญไป บุคคลเหล่านี้ก็จะขาดรายได้ที่จะนำมาเพื่อเลี้ยงชีพต่างๆ ดังนั้นจำนวนเงินเอาประกันที่ผู้รับประโยชน์จะได้รับจากการทำประกันของผู้เอาประกันชีวิตจะช่วยให้บุคคลต่างๆ นี้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้

3. ประโยชน์ต่อธุรกิจ

3.1 การประกันชีวิตของบุคคลสำคัญในกิจการธุรกิจ เป็นการป้องกันการสูญเสีย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อกิจการธุรกิจนั้น ๆ มิให้ต้องชะงักลงอันเนื่องจากการเสียชีวิต เจ็บป่วย หรือทุพพลภาพ อันจะทำให้ธุรกิจนั้นสามารถดำเนินกิจการได้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง

3.2 เป็นสวัสดิการให้กับลูกจ้าง เพื่อสร้างความศรัทธา และเป็นปัจจัยให้ลูกจ้างปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

3.3 เพื่อความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้เสียชีวิตหรือทุพพลภาพไม่สามารถหารายได้มาชดเชยหนี้สินได้ เจ้าหนี้ก็จะได้รับเงินเอาประกันจากการทำสัญญาประกันชีวิต

ของลูกหนี้แทน และนอกจากนั้นยังเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ลูกหนี้สามารถจะหาแหล่งเงินกู้ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเจ้าหนี้เกิดความมั่นใจว่าจะได้รับเงินกู้คืนแน่นอน

4. ประโยชน์ที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม

4.1 ช่วยให้เกิดการสะสมทุนเพื่อพัฒนาประเทศ โดยบริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่เป็นแหล่งระดมเงินออมระยะยาวที่สามารถให้รัฐบาล หรือธุรกิจเอกชนกู้ยืมไปลงทุนประกอบธุรกิจต่าง ๆ ได้ ทั้งยังสามารถนำไปลงทุนในการซื้อหลักทรัพย์ประเภทอื่น ๆ เช่น พันธบัตร หุ้น หุ้นกู้ หรือตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น อันจะมีผลต่อการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศเป็นอย่างมาก

4.2 เป็นสวัสดิการประกันสังคมโดยภาคเอกชน ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐ รวมถึงยังเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในสังคม เพื่อที่จะเป็นส่วนช่วยชดใช้การสูญเสียรายได้ อันเกิดจากการเสียชีวิต เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือการชราภาพ เป็นหลักประกันความคงอยู่ของรายได้ เพื่อให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเป็นไปอย่างมั่นคงตลอดไป

4.3 เป็นวิธีการสร้างการประหยัดและการออมทรัพย์ให้กับสังคมที่ดีวิธีหนึ่ง

บทบาทการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิต

การระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตซึ่งอยู่ในรูปของเบี้ยประกันชีวิตที่ได้จากการขายกรมธรรม์ประกันชีวิต ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 – 2547 (ตารางที่ 6) จากการพิจารณาจะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2535 ซึ่งเป็นช่วงปีที่บริษัทประกันชีวิตยังคงใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 นั้น มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ.2531 บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการระดมเงินออมจากการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตใหม่จำนวน 755,794 กรมธรรม์ หรือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.99 และเมื่อคิดเป็นจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงจะอยู่ที่ระดับประมาณ 11,288 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 27.35 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2535 บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีกรมธรรม์ประกันชีวิตใหม่เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่จำนวน 1,136,229 กรมธรรม์ หรือมีอัตราการ

ตารางที่ 6 จำนวนกรรมกรรมประกันชีวิตใหม่และเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงในช่วงปี
พ.ศ.2531 – 2547

ปี พ.ศ.	กรรมกรรมประกัน ชีวิตใหม่ (กรรมกรรม)	อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน (ร้อยละ)	เบี้ยประกันภัยรับ โดยตรง (ล้านบาท)	อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน (ร้อยละ)
2531	755,794	14.99	11,288	27.35
2532	898,919	18.94	14,752	30.69
2533	1,085,206	20.72	19,843	34.51
2534	1,007,099	(7.20)	23,879	20.34
2535	1,136,229	12.82	29,128	21.98
2536	1,152,124	1.40	34,558	18.64
2537	1,251,883	8.66	40,867	18.26
2538	1,418,554	13.31	48,253	18.07
2539	1,568,770	10.59	55,727	15.49
2540	1,414,218	(9.85)	58,780	5.48
2541	1,244,384	(12.01)	56,339	(4.15)
2542	1,210,171	(2.75)	62,545	11.02
2543	2,096,334	73.19	75,646	20.95
2544	2,449,390	16.84	94,367	24.75
2545	2,570,578	4.95	115,518	22.41
2546	2,872,304	11.74	133,355	15.44
2547	3,006,398	4.67	151,951	13.95

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

ขยายตัวที่ร้อยละ 12.82 โดยคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 29,128 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.98

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2536 ซึ่งได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ที่ได้มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับในการประกอบธุรกิจประกันชีวิตและรวมถึงการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนที่มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้นแล้ว จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังคงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดิม โดยในปี พ.ศ.2536 บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีกรรมสิทธิ์ประกันชีวิตใหม่อยู่ที่จำนวน 1,152,124 กรรมสิทธิ์ หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 1.40 โดยคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 34,558 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.64 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2539 บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีกรรมสิทธิ์ประกันชีวิตใหม่เพิ่มขึ้นมาที่จำนวน 1,568,770 กรรมสิทธิ์ หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 10.59 และคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับประมาณ 55,727 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 15.49

และเมื่อประเทศไทยประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ.2540 พบว่าธุรกิจประกันชีวิตก็ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับธุรกิจต่างๆ แต่ผลกระทบดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก โดยเห็นได้จากมีกรรมสิทธิ์ประกันชีวิตใหม่จำนวน 1,414,218 กรรมสิทธิ์ หรือมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 9.85 และคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับจำนวน 58,780 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 5.48 ซึ่งโดยที่ในปี พ.ศ.2543 ธุรกิจประกันชีวิตได้กลับมามีการขยายตัวอยู่ในระดับที่สูงเช่นเดิม โดยมีกรรมสิทธิ์ประกันชีวิตใหม่ที่เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับจำนวน 2,096,334 กรรมสิทธิ์ หรือมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 73.19 และคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับจำนวน 75,646 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 20.95 ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญมาจากการให้ความสำคัญในการทำประกันชีวิตที่มากขึ้นของประชาชน โดยเฉพาะการต่ออายุกรรมสิทธิ์ที่ยังคงอยู่ในระดับที่สูง การสร้างและพัฒนาตัวแทนที่มากขึ้น และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงการหาช่องทางลงทุนอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับจากการฝากธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าบริษัทประกันชีวิต (อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 1 ปีของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ยที่ 3 -4 % เทียบกับผลตอบแทนของกรรมสิทธิ์ประกันชีวิตเฉลี่ยที่ 5 -6 %) และจากปี พ.ศ.2544 ถึงปี พ.ศ.2547 จะเห็นได้ว่าธุรกิจประกันชีวิตยังคงมีการเติบโตอย่าง

ต่อเนื่องนับจากปี พ.ศ.2543 โดยมีกรรมธรรม์ประกันชีวิตใหม่ที่มีจำนวน 2,449,390 กรรมธรรม์ หรือ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 16.84 และคิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับจำนวน 94,367 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 24.75 ในปี พ.ศ.2544 มาอยู่ที่กรรมธรรม์ประกันชีวิตใหม่จำนวน 3,006,398 กรรมธรรม์ หรือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.67 คิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับจำนวน 151,951 ล้านบาท หรือมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 13.95 ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญของการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนั้นเกิดขึ้นจากความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของการทำประกันชีวิต (ทั้งทางด้านการคุ้มครองชีวิตและรายได้ หรือสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนทางภาษีที่เพิ่มขึ้นจาก 10,000 บาทเป็น 50,000 บาท ในปี พ.ศ.2545) กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่ผ่อนคลายมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจประกันชีวิตทั้งการออกกรรมธรรม์ประกันชีวิตและการลงทุนในช่องทางใหม่ๆ ของบริษัทประกันชีวิตจนทำให้ธุรกิจประกันชีวิตสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น (ปรับปรุงเพิ่มเติมตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 - 2546) และรวมถึงการออกกรรมธรรม์ใหม่ๆ ที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับบุคคลทุกๆ กลุ่ม

จากการขยายตัวของจำนวนกรรมธรรม์ประกันชีวิตและจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปีแม้จะประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจก็ตาม ประกอบกับปัจจัยที่สำคัญต่างๆ แล้วยังรวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นในทุกๆ ด้านนั้น ได้เป็นแรงผลักดันและสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางและแนวโน้มของการขยายตัวในการระดมเงินออมของธุรกิจประกันชีวิตในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงในอนาคตที่เพิ่มสูงขึ้นและต่อเนื่องต่อไป และรวมถึงแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นและไว้วางใจในธุรกิจประกันชีวิตที่เพิ่มมากขึ้นของประชาชนในปัจจุบัน ประกอบกับแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของธุรกิจประกันชีวิตในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการระดมเงินออมระยะยาวจากประชาชน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

การดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน

บริษัทประกันชีวิตเมื่อมีการระดมเงินออมจากประชาชนซึ่งอยู่ในรูปของจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตแล้วก็ต้องนำเงินทุนดังกล่าวรวมถึงเงินทุนด้านอื่นๆ ไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ ทั้งการลงทุนในภาครัฐ (พันธบัตรและตั๋วเงินคลัง) และภาคเอกชน (ตั๋วสัญญาใช้เงิน หุ้นทุนและหุ้นกู้ หน่วยลงทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ เงินให้กู้ยืม และเงินฝากสถาบันการเงิน ประเภทมีดอกเบี้ย) เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เพียงพอกับภาระที่ต้องจ่ายคืนผู้เอาประกันตามสัญญา

กรรมธรรมีในรูปของเงินทดแทนที่ง่าย ดอกเบี้ยหรือเงินปันผลและรวมถึงเป็นการหารายได้จากการลงทุนของธุรกิจประกันชีวิตเอง บริษัทประกันชีวิตจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการพิจารณาการลงทุนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ซึ่งการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตยังจะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม และรวมถึงก่อให้เกิดการผลิตและว่าจ้างแรงงาน

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต

บริษัทประกันชีวิตจะพิจารณาการลงทุนจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการลงทุนและนโยบายการลงทุนของบริษัท ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการลงทุน

กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศเรื่องการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต โดยอาศัยพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 อนุญาตให้บริษัทประกันชีวิตลงทุนได้ตามประเภทและเงื่อนไขการลงทุนที่กำหนดไว้¹ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 ประเภทของการลงทุน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 การลงทุนในราชอาณาจักร บริษัทประกันชีวิตสามารถลงทุนประกอบธุรกิจอื่นในราชอาณาจักรได้ ดังต่อไปนี้

(1) ฝากเงินไว้กับธนาคารหรือซื้อบัตรเงินฝากของธนาคาร

¹ ประเภทและเงื่อนไขการลงทุนนี้ได้มีการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเป็นการเพิ่มช่องทางการลงทุนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นให้แก่บริษัทประกันชีวิต โดยได้รวบรวมมาจากประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต ในราชกิจจานุเบกษา. 2544 2545 และ 2546

คลัง

- (2) ชื่อพันธบัตรรัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย หรือตั๋วเงิน
- (3) ชื่อบัตรภาษีของกระทรวงการคลัง
- (4) ชื่อพันธบัตร หรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ
- (5) ชื่อหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุน
- (6) ชื่อบัตรเงินฝากของบริษัทเงินทุน
- (7) ชื่อตั๋วเงิน
- (8) ชื่อหุ้น หุ้นกู้ ของบริษัทจำกัด หรือหน่วยลงทุน
- (9) ให้กู้ยืมโดยมีกรรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทเป็นประกัน
- (10) ให้กู้ยืมโดยมีกระทรวงการคลังค้ำประกัน
- (11) ให้กู้ยืมโดยมีพันธบัตรรัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตร หรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ หรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนจํานําเป็นประกัน
- (12) ให้กู้ยืมโดยมีธนาคารหรือองค์กรระหว่างประเทศค้ำประกัน
- (13) ให้กู้ยืมโดยมีบริษัทเงินทุนค้ำประกัน
- (14) ให้กู้ยืมโดยมีหุ้น หุ้นกู้ หรือหน่วยลงทุนจํานําเป็นประกัน

(15) ให้กู้ยืมโดยมีอสังหาริมทรัพย์จำนองเป็นประกัน

(16) ให้กู้ยืมโดยมีเครื่องจักรจำนองเป็นประกัน

(17) ให้กู้ยืมแก่พนักงานของบริษัท

(18) ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือชุมนุมสหกรณ์
ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

(19) ให้กู้ยืมแก่เกษตรกร

(20) รับอวัลต์⁺ตัวเงิน

(21) จัดจำหน่ายที่ดิน หรือที่ดินและอาคารที่บริษัทต้องจำหน่ายตามมาตรา

34

(22) ให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิง (Leasing)

(23) ให้เช่าซื้อรถ

(24) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์

(25) เป็นผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรอง
เลี้ยงชีพ

(26) เป็นผู้จัดการกองทุน กองทุนส่วนบุคคล หรือเป็นผู้รับฝากทรัพย์สินของ
กองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(27) เป็นผู้จัดการกองทุน หรือกองทุนย่อยตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จ บำนาญข้าราชการ

(28) ทำสัญญาซื้อขายอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุน

(29) เป็นตัวแทนสนับสนุนการขายหรือรับซื้อคืนหน่วยลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(30) เป็นที่ปรึกษาการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(31) เป็นตัวแทนด้านการตลาดกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(32) ทำธุรกรรมซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาขายหรือซื้อคืน

(33) ทำธุรกรรมยืมและให้ยืมหลักทรัพย์

1.1.2 การลงทุนนอกราชอาณาจักร บริษัทประกันชีวิตสามารถลงทุนประกอบธุรกิจอื่นนอกราชอาณาจักรได้ ดังต่อไปนี้

(1) ซื้อหุ้น หรือ หุ้นกู้ของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) หรือของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เพื่อประกอบธุรกิจเฉพาะการประกันต่อ

(2) ซื้อหุ้นของนิติบุคคลในต่างประเทศนอกจาก (1) โดยได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจากนายทะเบียน

(3) ชื่อพันธบัตรรัฐบาลไทย พันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ หรือของบริษัทเงินทุน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายนอกราชอาณาจักร

(4) ชื่อพันธบัตรหรือหุ้นกู้ซึ่งออกหรือค้ำประกันโดยองค์ระหว่างประเทศ

(5) ชื่อพันธบัตรหรือตั๋วเงินซึ่งออกโดยรัฐบาลต่างประเทศ

1.2 เงื่อนไขการลงทุน การลงทุนแต่ละประเภทได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการลงทุนไว้ เพื่อให้การจัดการลงทุนและบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันชีวิตมีความเหมาะสม (ตารางที่ 7 และ 8)

2. นโยบายการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต

จากการที่เงินลงทุนของบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่เป็นเงินเบี้ยประกันของประชาชนผู้เอาประกันชีวิตมิใช่เงินของผู้ลงทุนหรือส่วนของเจ้าของบริษัททั้งหมด รัฐบาลจึงควบคุมการลงทุนให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้บริษัทประกันชีวิตจึงกำหนดนโยบายการลงทุนให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย จะไม่นำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่นอกเหนือจากข้อกำหนดของกฎหมาย ทั้งนี้จะพิจารณาถึงความสามารถในการรับความเสี่ยงภัยจากการลงทุน รวมทั้งยึดมั่นอยู่บนรากฐานของความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญและมีความเสี่ยงน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันจะคำนึงถึงสภาพคล่องโดยการลงทุนในหลักทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้รวดเร็วและทันต่อความต้องการที่จะใช้เงินของบริษัท เพื่อมิให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ตลอดจนคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับการลงทุน เพื่อความอยู่รอดและการเจริญเติบโตของบริษัท (ศรีสุตา, 2525: 114)

ในการวางนโยบายการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต ควรได้มีการวางมาตรการที่ดี เพื่อให้ประชาชนและผู้เอาประกันเกิดความศรัทธาในธุรกิจประกันชีวิต โดยควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์การลงทุนที่มีความเหมาะสมและปลอดภัย มุ่งกระจายการลงทุนตามความเสี่ยงและเน้นในด้านการให้รายได้ที่มีความแน่นอนและชัดเจน ซึ่งสามารถสรุปหลักเกณฑ์ที่สำคัญได้ 4 ประการ (สนธิ และ จำลอง, 2519: 100 - 103)

ตารางที่ 7 เงื่อนไขการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต (ในราชอาณาจักร)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของ หลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของ สินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
1.ซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยหรือตั๋วเงินคลัง	ไม่จำกัดจำนวน	-	-
2.ซื้อพันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจหรือหุ้นกู้ของบรรษัทเงินทุน			
- กระทรวงการคลังค้าประกัน	ไม่จำกัดจำนวน	-	-
- กระทรวงการคลังไม่ค้าประกัน	- ไม่เกิน 50% ของจำนวนที่ ออกจำหน่ายในแต่ละรุ่น	- รายละไม่เกิน 15 % และรวมกัน ทุกรายไม่เกิน 40%	- กรณีไม่เป็นไปตามสัดส่วนที่ กำหนด ต้องได้รับความเห็นชอบ เป็นหนังสือจากนายทะเบียน
กรณี หุ้นกู้ที่กำหนดสิทธิของผู้ถือ น้อยกว่าเจ้าหนี้สามัญทั่วไป	- ไม่เกิน 20% ของจำนวนที่ ออกจำหน่ายในแต่ละรุ่น		
3.ซื้อบัตรเงินฝากของบริษัทเงินทุนและตั๋วเงินหรือ รับอาวัลของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์	-	- รวมข้อ 8 แล้วไม่เกิน 10% - รวมกันทุกรายไม่เกิน 15 %	- ระยะเวลาการชำระเงินตามบัตรเงิน ฝากหรือตั๋วเงินต้องไม่เกิน 2 ปี
4. ซื้อตั๋วเงิน	-	- รวมข้อ 8 แล้วต้องไม่เกิน	- ตั๋วเงินหรือบริษัทจำกัดต้องได้รับ
- ธนาคาร		- ธนาคาร 20 %	การจัดอันดับความน่าเชื่อถือไม่ต่ำ
- บรรษัทเงินทุน		- บรรษัทเงินทุน 10 %	กว่า BBB หรือเทียบเท่า
- องค์การหรือรัฐวิสาหกิจ		- องค์การหรือรัฐวิสาหกิจ บริษัท	- ระยะเวลาการชำระเงินตามตั๋วเงิน
- บริษัทประกันชีวิต		ประกันชีวิตและ บริษัทจำกัด 5 %	ต้องไม่เกิน 10 ปี
- บริษัทจำกัด			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของหลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของ สินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
5. ซื้อหุ้น หุ้นกู้ของบริษัทจำกัด หรือ หน่วยลงทุน			- รวมกันไม่เกิน 40 % ของสินทรัพย์บริษัท
- หุ้นบริษัทประกันชีวิตหรือประกันวินาศภัย	- ไม่เกิน 10% ของที่ออกจำหน่าย	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 10 %	
- หุ้นบริษัทจำกัด	- ไม่เกิน 10% ของที่ออกจำหน่าย	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 20 %	- การลงทุนในข้อ 8,14 -19 ,22-23
- หุ้นกู้บริษัทจำกัด กรณี			อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแก่
- อันดับความน่าเชื่อถือไม่ต่ำกว่า BBB ⁻	- ไม่เกิน 20% ของที่ออกจำหน่าย		บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เมื่อรวมกันแล้ว
หรือเทียบเท่า			ให้ลงทุนได้ไม่เกิน 5 % ของสินทรัพย์บริษัท
- มีประกันทั้งจำนวน	- ไม่เกิน 50% ของที่ออกจำหน่าย		
- หน่วยลงทุน กรณีกำหนดนโยบาย		- รวมกันทุกบริษัทจัดการ	- การซื้อหุ้นกู้และหน่วยลงทุนที่ไม่
- ลงทุนในตราสารหนี้ไม่ต่ำกว่า 70 % ของ	- ไม่เกิน 30% ของที่ออกจำหน่าย	กองทุนแล้วต้องไม่เกิน 20 %	เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด ต้องได้
มูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวม			รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน
- ลงทุนในตราสารหนี้ไม่ต่ำกว่า 50 % ของ	- ไม่เกิน 20% ของที่ออกจำหน่าย		- การซื้อหุ้นกู้และตัวเงินของบริษัท
มูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวม			จำกัดตามข้อ 4 รวมกันทุกบริษัทต้อง
- อื่นๆ	- ไม่เกิน 10% ของที่ออกจำหน่าย		ไม่เกิน 20 %
6. การให้กู้ยืมมีกรรมกรรมประกันภัยของ	- ไม่เกินจำนวนมูลค่าเวนคืนเงิน	-	-
บริษัทเป็นประกัน	สดในวันที่ให้กู้ยืม		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของหลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของ สินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
7.การให้กู้ยืม โดยมี - พันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ หรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนจำเป็นประกัน และธนาคารหรือบริษัทเงินทุนค้าประกัน	-	- รวมข้อ 3 หรือ 4 ต้องไม่เกิน - องค์การหรือรัฐวิสาหกิจ 5 % - ธนาคาร 20 % - บริษัทเงินทุน 10 %	-
8.การให้กู้ยืม โดยมี หุ้น หุ้นกู้ หรือหน่วยลงทุน จำเป็นประกัน	- แต่ละประเภทไม่เกิน 10 % ของ จำนวนที่ออกจำหน่ายทั้งหมด - แต่ละรายไม่เกิน 5 ล้านบาทและไม่ เกิน 60 % ของราคาปิดของหุ้น หุ้นกู้ หรือหน่วยลงทุนครั้งหลังสุดที่มีอยู่ ภายใน 7 วันก่อนให้กู้ยืม	- รวมกันทุกรายแล้วต้องไม่เกิน 10 %	- เป็นหุ้น หุ้นกู้ หรือหน่วย ลงทุนที่จดทะเบียนการซื้อ ขายในตลาดหลักทรัพย์ - สัญญากู้ยืมไม่เกิน 5 ปี - ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ไม่น้อยกว่าปีละครั้ง
9.การให้กู้ยืมโดยมีอสังหาริมทรัพย์จำนองเป็น ประกัน กรณี - เพื่อที่อยู่อาศัย	- บุคคลธรรมดารายละเอียดไม่เกิน 10 ล้าน บาทและรวมกับเจ้าหนี้อื่น (ถ้ามี) ต้อง ไม่เกิน 85 % ของราคาประเมิน	- ไม่เกิน 35 % - รวมกันทุกรายไม่เกิน 25 %	- ให้กู้ยืมไม่เกิน 30 ปี
- อื่นๆ	- ให้กู้ยืมรวมกับเจ้าหนี้อื่น (ถ้ามี) ไม่ เกิน 70 % ของราคาประเมิน	- รายละเอียดไม่เกิน 5 % - รวมกันทุกรายไม่เกิน 20 %	- ให้กู้ยืมไม่เกิน 20 ปี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของหลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของสินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
10. ให้กู้ยืมมีเครื่องจักรงานเองเป็นประกัน	- รายละเอียดไม่เกิน 70 % ของราคาประเมิน	-	- สัญญาไม่เกิน 10 ปี
11. ให้กู้ยืมแก่พนักงานบริษัท กรณี	- รายละเอียดไม่เกิน 1 ล้านบาท	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 5 %	- สัญญาไม่เกิน 10 ปี
- มีอสังหาริมทรัพย์จำนองเป็นประกัน	- รายละเอียดไม่เกิน 85 % ของราคาประเมิน		- สัญญาไม่เกิน 20 ปี
- พนักงานกู้ยืมโดยมีข้อ 9 รวมด้วย	- จำนวนเงินรวมกันไม่เกิน 10 ล้านบาท		
12. ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์การเกษตรหรือสหกรณ์ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	-	- รายละเอียดไม่เกิน 2 % - รวมกันทุกรายไม่เกิน 10 %	- สัญญาไม่เกิน 5 ปี
13. ให้กู้ยืมแก่เกษตรกร	- รายละเอียดไม่เกิน 1 แสนบาท	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 10 %	- สัญญาไม่เกิน 3 ปี
14. การรับอวัลต์ตัวเงิน	- รายละเอียดไม่เกิน 70 % ของราคาประเมิน	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 10 %	- อสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน
15. การจัดจำหน่ายที่ดิน	-	- ไม่เกิน 5 %	- มีหนังสือเห็นชอบจากนายทะเบียน
16. ให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิง	-	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 10 % หรือไม่เกิน 5 เท่าของเงินกองทุนของบริษัท	- ให้เช่าไม่เกินอายุการใช้งาน แต่ต้องไม่เกิน 5 ปี
17. ให้เช่าซื้อรถ	- รายละเอียดไม่เกิน 80 % ของราคาตลาด	- รวมกันทุกรายไม่เกิน 2 เท่าของเงินกองทุนของบริษัท	- สัญญาเช่าซื้อไม่เกิน 5 ปี
18. ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์	-	-	- ให้เช่าไม่เกิน 3 ปี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของ หลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของสินทรัพย์ บริษัท	หมายเหตุ
19.การทำสัญญาซื้อขายอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุน	-	-	- ต้องได้รับความเห็นชอบ เป็นหนังสือจากนายทะเบียน
20.การเป็นผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การเป็นผู้จัดการกองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคลหรือเป็นผู้รับฝากทรัพย์สินของกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือการเป็นผู้จัดการกองทุนหรือกองทุนย่อยตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	-	-	- บริษัทต้องแยกรายได้และ รายจ่ายของธุรกิจนั้นๆ ออก จากธุรกิจประกันชีวิตของ บริษัท
21.การเป็นตัวแทนสนับสนุนการขายหรือรับซื้อคืนหน่วยลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ การเป็นที่ปรึกษาการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือการเป็นตัวแทนด้านการตลาดกองทุนส่วนบุคคลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	-	-	- บริษัทต้องแยกรายได้และ รายจ่ายของธุรกิจนั้นๆ ออก จากธุรกิจประกันชีวิตของ บริษัท

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของหลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของสินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
22.การทำธุรกรรมซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาขายหรือซื้อคืน กรณี			- ทำธุรกรรมได้เฉพาะกับสถาบันการเงินหรือผู้ลงทุนประเภทสถาบัน (รวมผู้ลงทุนต่างประเทศ)
- พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ตัวเงินคลัง	- มูลค่าหลักทรัพย์ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 103 ของราคาซื้อ	- บริษัทต้องดำรงมูลค่าหลักทรัพย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 101 ของมูลค่าธุรกรรม สิ้นวัน	- ทำธุรกรรมได้เฉพาะเงินบาท
- พันธบัตร หรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจที่มีกระทรวงการคลังค้ำประกัน	- มูลค่าหลักทรัพย์ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 105 ของราคาซื้อ	- บริษัทต้องดำรงมูลค่าหลักทรัพย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 102 ของมูลค่าธุรกรรม สิ้นวัน	- ระยะเวลาการขายหรือซื้อคืนไม่เกิน 1 ปี
- หุ้นจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีรายชื่ออยู่ใน SET 50 INDEX	- มูลค่าหลักทรัพย์ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 140 ของราคาซื้อ	- บริษัทต้องดำรงมูลค่าหลักทรัพย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 120 ของมูลค่าธุรกรรม สิ้นวัน	- รวมทุกสัญญาที่มีมูลค่ายอดคงค้างรวมกันไม่เกิน 20 % ของสินทรัพย์บริษัท
- หลักทรัพย์อื่น			
23.ทำธุรกรรมยืมและให้ยืมหลักทรัพย์กรณี - พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ตัวเงินคลัง	-	-	- รวมทุกสัญญาที่มีมูลค่ายอดคงค้างรวมกันไม่เกิน 10 % ของสินทรัพย์บริษัท
- พันธบัตร หรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ			
- หุ้น หุ้นกู้			

ที่มา: รวบรวมจากรายงานประจำปี (2544, 2545 และ 2546)

ตารางที่ 8 เงื่อนไขการลงทุนประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันชีวิต (นอกราชอาณาจักร)

ประเภทการลงทุน	เงื่อนไขการลงทุน		
	ตามรายละเอียดของ หลักทรัพย์	ตามสัดส่วน (ร้อยละ) ของ สินทรัพย์บริษัท	หมายเหตุ
1. การซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) หรือของคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เพื่อประกอบธุรกิจเฉพาะการประกันต่อ	-	- รวมการซื้อหุ้นซื้อ (2) แล้วต้องไม่เกิน 10 %	-
2. ซื้อหุ้นของนิติบุคคลในต่างประเทศนอกจาก (1) โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน	-	- รวมการซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ตามข้อ (1) แล้วต้องไม่เกิน 10 %	- บริษัทซื้อได้โดยการใช้เงินกองทุนส่วนเกินจำนวนไม่เกิน 10 % ของเงินกองทุนส่วนเกิน
3. ซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทย พันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การหรือรัฐวิสาหกิจ หรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายนอกราชอาณาจักร การซื้อพันธบัตรหรือหุ้นกู้ซึ่งออกหรือค้ำประกันโดยองค์กรระหว่างประเทศและการซื้อพันธบัตรหรือตั๋วเงินซึ่งออกโดยรัฐบาลต่างประเทศ	-	-	- ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจากนายทะเบียน - รัฐบาลต่างประเทศต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือไม่ต่ำกว่า BBB หรือเทียบเท่า

ที่มา: รวบรวมจากรายงานประจำปี (2544, 2545 และ 2546)

1. หลักประกันความมั่นคง (Security of Principal)

การลงทุนของบริษัทจะต้องอยู่บนรากฐานของความมั่นคงและมีความเสี่ยงน้อยที่สุด เพราะเงินที่นำไปลงทุนนั้นส่วนมากเป็นของประชาชนผู้เอาประกัน ดังนั้นหน้าที่และความรับผิดชอบของบริษัทจึงทำให้ไม่อาจลงทุนในหลักทรัพย์ใดๆ ที่มีความเสี่ยงภัย แต่เนื่องจากว่าไม่มีการลงทุนใดที่ไม่มีความเสี่ยง นอกจากการให้ผู้เอาประกันกู้ตามกรรมธรรม์ ซึ่งก็เป็นปริมาณน้อย ดังนั้นหลักความเสี่ยงภัยของการลงทุนก็คือ ให้มีการเสี่ยงต่อการลงทุนน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามชนิดหลักทรัพย์ที่ลงทุนและภายในขอบเขตของกฎกระทรวง

2. หลักผลประโยชน์ตอบแทน (Yield)

คือการลงทุนนั้นๆ บริษัทควรจะได้ผลตอบแทนสูงสุด เพื่อส่งเสริมให้บริษัทมีความเจริญเติบโตตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทั้งช่วยให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลกำไรตอบแทนตามระบบธุรกิจ แต่อย่างไรก็ดีถ้าบริษัทยึดหลักความมั่นคงมากๆ คือความเสี่ยงน้อยที่สุด ผลตอบแทนก็จะต่ำ เช่น กรณีให้กู้ยืมหรือรับซื้อตัวเงินโดยมีธนาคารค้ำประกัน ย่อมมีภาระค่าธรรมเนียมการค้ำประกันของธนาคารที่จะต้องไปลดผลประโยชน์จากดอกเบี้ยของ บริษัท เป็นต้น การยินยอมลดหย่อนหลักความมั่นคงลงบ้าง เช่น ยอมให้ซื้อตัวเงินของบริษัทเงินทุนโดยไม่ต้องมีธนาคารค้ำประกันหรือยอมให้ใช้หลักทรัพย์อื่นเป็นประกัน จะเป็นผลดีที่ทำให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงขึ้น

3. หลักสภาพคล่อง (Liquidity)

บริษัทประกันชีวิตควรจะมีการลงทุนในหลักทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้เร็ว เพื่อประโยชน์ในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเมื่อถึงคราวจำเป็น หรือเมื่อเกิดภัยขึ้นจนเกินกำลังเงินสดที่มีอยู่ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าบริษัทจะต้องดำรงหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้รวดเร็วทั้งหมด เพราะจากสถิติประกันภัยการเกิดภัยจะไม่เกิดขึ้นพร้อมกัน ซึ่งความรู้ทางคณิตศาสตร์ประกันชีวิตสามารถบอกได้ว่าบริษัทควรจะต้องกั้นเงินเพื่อการเสี่ยงภัยในเวลาหนึ่งๆ จำนวนเท่าใด โดยนำเงินจำนวนดังกล่าวลงทุนในสภาพคล่องที่สูง

4. หลักการกระจายความเสี่ยงภัยและการใช้ทรัพยากร การกระจายการลงทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อ

4.1 กระจายความเสี่ยงภัยของการลงทุนของบริษัทตามหลัก Law of Large Number

4.2 เป็นการกระจายทรัพยากรในการลงทุนให้เข้าไปมีบทบาทต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของชาติ เช่น การส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร การขนส่ง เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายของรัฐทางสังคมหรือทางเศรษฐกิจ เช่น สินเชื่อเกษตรกร การส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย ส่งเสริมพัฒนาตลาดหุ้น ตลาดทุนในประเทศ ซึ่งเป็นการส่งเสริมและเร่งระดมทุนเพื่อพัฒนาประเทศในภาคเอกชน

นอกจากนั้น จากการที่เงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงินเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งเป็นเงินทุนที่มีต้นทุนค่อนข้างแน่นอน ต้นทุนของเงินทุนดังกล่าวจะมีส่วนในการกำหนดนโยบายการลงทุนของบริษัท ซึ่งนักคณิตศาสตร์ประกันภัยจะกำหนดต้นทุนของเงินทุนโดยใช้เงินรับประกันคำนวณเป็นค่าประมาณไว้ ซึ่งถ้าบริษัทประกันชีวิตใดที่มีรายรับเป็นผลตอบแทนจากเงินลงทุนในปริมาณสูง ก็ต้องนำรายรับที่ได้จากการลงทุนมาคำนวณต้นทุนของเงินทุนดังกล่าวด้วย ซึ่งทำให้บริษัทมีการลงทุนที่เหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับต้นทุนของเงินทุน

โครงสร้างทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต

บริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับบุคคลในสังคมเป็นจำนวนมาก ดังนั้นโครงสร้างทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตที่มั่นคง จึงเป็นสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับผู้เอาประกันชีวิตได้เป็นอย่างดี การควบคุม บริหารจัดการ และดำเนินนโยบายในการจัดหาแหล่งที่มาของเงินทุน (Source of Fund) จากแหล่งต่างๆ ของบริษัทจึงต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการใช้ไปของเงินทุน (Use of Fund) ของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

แหล่งที่มาของเงินทุน (Source of Fund)

บริษัทประกันชีวิตมีแหล่งที่มาของเงินทุน (Source of Fund) โดยทั่วไปอยู่ 3 ส่วนที่สำคัญ คือ เงินกองทุน (Capital Funds) หนี้สินระยะสั้น (Short Term Liabilities) และหนี้สินระยะยาว (Long Term Liabilities) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เงินกองทุน (Capital Funds)

1.1 เงินทุนชำระแล้วหรือเงินทุนจากสำนักงานใหญ่ (Paid – up Capital or Capital from Head Office)

ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิตปี พ.ศ.2510 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการประกันชีวิตรายใหม่จะต้องจดทะเบียนบริษัทโดยมีเงินทุนไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท มีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท และต้องชำระให้ครบ 100 ล้านบาทภายใน 10 ปี ซึ่งแต่เดิมกำหนดไว้เพียง 5 ล้านบาท แต่ปัจจุบันกระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดให้บริษัทที่จะขอขึ้นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจจะต้องมีทุนจดทะเบียนชำระเต็มจำนวน 500 ล้านบาท

1.2 สำรองจัดสรรจากกำไรสุทธิ (Net Earning Appropriated Reserves)

เป็นเงินสำรองเพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น สำรองจัดสรรไว้สำหรับจ่ายปันผลแก่ผู้ถือหุ้น และสำรองจัดสรรไว้เพื่อจ่ายเงินปันผลของผู้เอาประกันชีวิต รวมทั้งการกันเงินสำรองไว้เพื่อการขยายงานหรือเพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ

1.3 กำไร (ขาดทุน) สะสม (Retained Earning (Loss))

1.4 ส่วนเกินทุน (Paid – in Capital)

2. หนี้สินระยะสั้น (Short Term Liabilities) ได้แก่

2.1 เงินที่ต้องจ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัยค้างจ่าย (Unpaid Losses) ได้แก่

2.1.1 เงินครบกำหนดกรมธรรม์ (Maturity) หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันชีวิตจะได้รับเมื่อกรมธรรม์ประกันชีวิตครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญากรมธรรม์

2.1.2 เงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ (Surrender) หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันชีวิตจะได้รับเมื่อผู้เอาประกันบอกเลิกสัญญาก่อนสัญญาถึงกำหนด

2.1.3 เงินค่าสินไหมทดแทนอุบัติเหตุ ทุพพลภาพและอื่นๆ (Accident Disability and Others) หมายถึง เงินผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ชีวิตซึ่งบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายให้เมื่อเกิดบาดเจ็บหรือสูญเสียความสามารถใดๆ ขึ้น

2.1.4 เงินค่ามรณกรรม (Death) หมายถึง จำนวนเงินที่ได้กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิตว่าจะจ่ายให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันชีวิตเสียชีวิต

2.1.5 เงินได้ประจำ (Annuity) หมายถึง จำนวนเงินที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายให้ผู้รับเงินรายปีตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ ซึ่งบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินให้ตลอดไปจนกว่าจะเสียชีวิต หรือจะจ่ายให้ชั่วระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงไว้

2.1.6 เงินปันผลจ่ายที่ผู้เอาประกันยังไม่ได้รับหรือได้เกิดขึ้นระหว่างปีและยังไม่ได้จ่าย (Policyholders' Dividends during the Year) หมายถึง เงินปันผลที่ผู้เอาประกันจะได้รับตามสัญญากรมธรรม์ชนิดมีเงินปันผล (Participating Policy) ซึ่งผู้เอาประกันเลือกที่จะฝากไว้กับบริษัทต่อไปหรือให้บริษัททำการหักลดกับเบี้ยประกันชีวิตที่จะต้องจ่ายในงวดต่อไป ดังนั้นเงินปันผลที่คงอยู่กับบริษัทก็จะถูกนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ต่อเนื่องไปอีก

2.2 เงินค้างจ่ายเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ (Due to Reinsurers)

หมายถึง เบี้ยประกันภัย ค่านายหน้า ค่าจ้าง บำเหน็จ ค่าสินไหม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งกิจการยังไม่ได้จ่ายให้แก่ผู้รับประกันต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.3 เงินกู้ยืมและเงินเบิกเกินบัญชีสถาบันการเงิน (Financial Institutions Loan and Overdrafts)

หมายถึง เงินที่กิจการได้ทำการกู้ยืม โดยมีกำหนดระยะเวลาคืนเงินไม่เกิน 1 ปี และเงินกู้ยืมในรูปเงินเบิกเกินบัญชีสถาบันการเงิน

2.4 หนี้สินอื่นๆ (Other Liabilities) ได้แก่

2.4.1 ภาษีการค้าค้างจ่าย

2.4.2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย

2.4.3 ภาษีกำไรนิติบุคคลค้างจ่าย

2.4.4 ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย และภาษีอื่นๆ ค้างจ่าย

2.4.5 ค่าใช้จ่ายที่ถึงกำหนดจ่ายแล้วแต่ยังไม่ได้จ่าย

2.5 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses)

หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายด้านสำนักงานและอื่นๆที่ยังไม่ได้จ่าย

2.6 เงินประกันที่ถือไว้ตามสัญญาประกันภัยต่อ (Amounts Withheld on Reinsurance Treaties)

3. หนี้สินระยะยาว (Long Term Liabilities) ได้แก่

3.1 เงินสำรองประกันภัย (Life Policy Reserves)

หมายถึง เบี้ยประกันภัยที่ได้รับจากผู้เอาประกันชีวิตตามกรมธรรม์แต่ละประเภท ซึ่งบริษัทต้องจัดสรรไว้เป็นเงินสำรองประกันภัยสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่ยังมีผลบังคับอยู่ เพื่อให้บริษัทมีเงินสำรองที่เพียงพอต่อการจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์เมื่อถึงช่วงเวลาที่ต้องจ่ายตามสัญญากรมธรรม์

3.2 หนี้สินอื่นๆ ตามกรมธรรม์ประกันภัย (Due to Insured)

แหล่งใช้ไปของเงินทุน (Use of Fund)

บริษัทประกันชีวิตโดยทั่วไปมีแหล่งใช้ไปของเงินทุน (Use of Fund) 3 แหล่งที่สำคัญ คือ สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset) สินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset) และเงินลงทุนระยะยาว (Investment Asset) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset)

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องมากกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ (ความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้เร็ว) แบ่งได้ดังนี้

1.1 เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน (Cash and Deposits With Financial Institutions)

1.1.1 เงินสด (Cash)

1.1.2 เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อสิ้นสุุดกำหนดระยะเวลา (Fixed Deposits at Bank)

1.1.3 เงินฝากธนาคารประเภทไม่กำหนดระยะเวลาการจ่ายคืน (Current Deposits at Bank)

1.1.4 เงินฝากบริษัทเงินทุนหรือเงินทุนหลักทรัพย์ (Finance)

1.2 Insurance Debt ได้แก่

1.2.1 เงินวางไว้ตามสัญญาประกันภัยต่อ (Amounts Deposit on Reinsurance Treaties)

1.2.2 เงินค้างรับเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ (Due from Reinsurers) หมายถึง เบี้ยประกันภัยต่อ ค่านายหน้า ค่าจ้าง ค่าบำเหน็จ ค่าสินไหมทดแทน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อันเกิดจากการประกันภัยต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ค้างรับ

1.2.3 เบี้ยประกันภัยค้างรับ (Uncollected Premiums) หมายถึง เบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันยังไม่ได้ชำระหรือตัวแทนขายรับเงินเบี้ยประกันจากผู้เอาประกันแล้วแต่ยังไม่นำส่งให้บริษัท ซึ่งทำให้บริษัทต้องชำระหนี้แทนไปก่อน

1.3 รายได้จากการลงทุนค้างรับ (Accrued Income)

หมายถึง รายได้จากการลงทุนและรายได้อื่นๆ ค้างรับ

1.4 รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า

หมายถึง ค่าใช้จ่ายซึ่งยังไม่ถึงกำหนดชำระแต่บริษัทได้จ่ายออกไปก่อนแล้ว

1.5 เงินทดรองจ่าย

หมายถึง เงินที่จ่ายให้พนักงานหรือตัวแทนไปปฏิบัติงานที่จะต้องนำหลักฐานการจ่ายมาหักล้าง เมื่อปฏิบัติงานเสร็จและเงินทดรองจ่ายที่ให้ไว้กับสาขาเพื่อเป็นเงินสำรองจ่าย ค่าใช้จ่ายของทางสำนักงานสาขา

2. สินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset)

หมายถึง สินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องใช้สำนักงาน ยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งสินทรัพย์เหล่านี้ต้องมีการตัดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งาน แต่จะประเภทของสินทรัพย์นั้นๆ

3. เงินลงทุนระยะยาว (Investment Asset)

หมายถึง สินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อหารายได้เข้ากิจการและมีอายุเกินกว่า 1 ปี โดยแบ่งได้ ดังนี้

3.1 หลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียน (Deposit with the Insurance Commissioner)

หมายถึง พันธบัตรและหลักทรัพย์อื่นๆ รวมทั้งเงินสดที่นำไปวางไว้กับนายทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกันชีวิตปี พ.ศ.2535

3.2 พันธบัตร ตั๋วเงินคลัง (Bond and Treasury Bills)

หมายถึง พันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรอื่นใดที่กฎหมายยอมให้กิจการซื้อไว้เพื่อ
หาผลประโยชน์

3.3 ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน (Notes)

3.4 หุ้นทุน หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลงสภาพ หน่วยลงทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้น
(Stock Debentures – Convertible Debentures Investment Units and Warrant)

3.5 เงินให้กู้ยืม (Loans) ประกอบด้วย

3.5.1 โดยมีกรมธรรม์ประกันภัยเป็นประกัน (Policy Loans)

3.5.2 โดยมีทรัพย์สินทำนองเป็นประกัน (Mortgage Loans)

3.5.3 โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral Loans)

3.5.4 โดยมีธนาคารพาณิชย์ค้ำประกัน (Bank Guaranteed Loans)

3.5.5 โดยมีกระทรวงการคลังค้ำประกัน (Ministry of Finance Guaranteed
Loans)

3.5.6 โดยมีบริษัทเงินทุนค้ำประกัน (I.F.C.T. Guaranteed Loans)

3.5.7 โดยมีบุคคลค้ำประกัน (Personal Secured Loans)

3.6 เงินลงทุนอื่นๆ (Other Investment) ประกอบด้วย

3.6.1 เงินลงทุนให้เช่าซื้อรถ (Investment in Hire Purchase on Car)

3.6.2 เงินลงทุนให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิง (Investment in Leasing)

3.6.3 อื่นๆ (Other)

การประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ที่มีต่อโครงสร้างแหล่งที่มาและ ใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2510 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2510 เป็นต้นมา การกำกับดูแลธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทยเริ่มมีทิศทางที่ชัดเจน แน่นนอน และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนมากขึ้น มีผลให้ธุรกิจประกันชีวิตมีความมั่นคงเพิ่มสูงขึ้นและรวมถึงมีอัตราการขยายตัวอย่างมาก อย่างไรก็ตามการขยายตัวอย่างรวดเร็วของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศและวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วในตลาดเงินทุนโลก ทำให้รัฐบาลไทยเห็นความจำเป็นที่จะต้องทำการทบทวนกฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ดังนั้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2535 จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 โดยมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับสำหรับกิจการประกันชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความคืบหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น โดยเฉพาะได้มีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มความชำนาญและประสบการณ์ให้แก่บริษัทประกันชีวิตไทย และเพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันกับบริษัทต่างประเทศได้ การประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ดังกล่าวนี้นี้มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งเพื่อเพิ่มความมั่นคงในฐานะทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือและศรัทธาต่อธุรกิจประกันชีวิต รัฐบาลโดยกรมการประกันภัยจึงต้องควบคุม ดูแล การประกอบธุรกิจประกันชีวิตให้มีฐานะการเงินที่มั่นคงและอยู่ในกรอบของกฎหมาย อีกทั้งสามารถทำหน้าที่เป็นสถาบันรับเสี่ยงภัยและระดมเงินออมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายที่สำคัญทางด้านการสร้างความมั่นคงในฐานะทางการเงินให้แก่บริษัทประกันชีวิต มีความสามารถที่จะรับการชดเชยนี้ได้ทุกขณะทันท่วงที โดยมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติซึ่งได้รับการปรับปรุง แก้ไข และผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ มาโดยตลอด

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการเงินการลงทุนที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งได้ส่งผลถึงลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต

กฎเกณฑ์ทางด้านความมั่นคงที่มีต่อโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุน

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่มีต่อความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิต และความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อบริษัทประกันชีวิต จึงได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบริษัทประกันชีวิตมีฐานะการเงินที่มั่นคงและมีหลักประกันสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย มาตรา 20 จึงกำหนดให้บริษัทประกันชีวิตต้องนำหลักทรัพย์มาวางประกันไว้กับนายทะเบียนก่อนที่จะให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามมูลค่าตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
2. เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทประกันชีวิตมีฐานะการเงินมั่นคงพร้อมที่จะชำระภาระผูกพันหรือหนี้สินต่างๆ ได้ มาตรา 27 จึงกำหนดให้บริษัทต้องดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันชีวิตเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสองของเงินสำรองตามมาตรา 23 แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท
3. เบี้ยประกันชีวิตที่บริษัทรับจากผู้เอาประกันชีวิตเป็นการรับล่วงหน้า และมีภาระผูกพันที่จะต้องชดใช้เงินตามสัญญา หรือค่าสินไหมทดแทนตราบนานเท่าที่กรรมธรรม์มีผลบังคับอยู่ กฎหมายจึงกำหนดให้บริษัทต้องจัดสรรเบี้ยประกันจำนวนหนึ่งเป็นเงินสำรองไว้สำหรับชดใช้นี้สินที่มีต่อผู้เอาประกันชีวิตตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 23
4. เพื่อให้เกิดความมั่นใจและเป็นหลักประกันมากยิ่งขึ้น มาตรา 24 จึงให้บริษัทวางเงินสำรองประกันภัยไว้กับนายทะเบียนเป็นมูลค่าไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินสำรองประกันภัยรวมถึงได้มีการเพิ่มประเภททรัพย์สินและกำหนดสัดส่วนของทรัพย์สินที่นำมาวางด้วย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์และเพื่อให้ทรัพย์สินที่นำมาวางมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

หลักเกณฑ์ดังกล่าวเหล่านี้ได้มีส่วนส่งผลถึงโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งทางด้านเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้น และโดยเฉพาะเงินสำรองประกันภัยซึ่งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตที่มีสัดส่วนที่มากที่สุด ซึ่งประกอบกับการปรับปรุงทางด้านกฎระเบียบการลงทุน จึงส่งผลให้เงินสำรองประกันภัยเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดและมีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้น

กฎเกณฑ์ทางด้านความมั่นคงที่มีต่อโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน

ลักษณะการลงทุนในช่วงก่อนการใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 นั้นได้มีการปรับปรุง แก้ไขมาอย่างต่อเนื่องตามสภาวะเหตุการณ์และความเหมาะสมของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น แต่ยังคงเน้นความมั่นคงเป็นสำคัญ ส่วนผลตอบแทนการลงทุนมีความสำคัญรองลงมา โดยไม่ว่าจะเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ 5 เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2511 ซึ่งลักษณะการลงทุนยังไม่มากนัก อันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของไทยมีขนาดค่อนข้างเล็ก ช่องทางการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ยังมีน้อย หรือกฎกระทรวงฉบับที่ 7 จนกระทั่งกฎกระทรวงฉบับที่ 11 ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประเภทของการลงทุนให้บริษัทประกันชีวิตสามารถมีทางเลือกที่จะลงทุนมากขึ้นกว่าเดิม ตามการพัฒนาของตลาดเงิน ตลาดทุนในประเทศ แต่ยังคงไว้ซึ่งหลักเกณฑ์การลงทุนของธุรกิจประกันชีวิตที่เน้นความมั่นคงเป็นสำคัญที่สุด

จนกระทั่งหลักเกณฑ์แห่งการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตได้มีการเปลี่ยนแปลง และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ขึ้น โดยมีการแก้ไขหลักเกณฑ์การลงทุนใหม่ให้มีลักษณะเสรีมากขึ้น คือ ให้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เน้นความมั่นคง และให้บริษัทตัดสินใจลงทุนเอง ภายใต้กรอบที่กำหนดไว้ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การลงทุน ทำให้บริษัทประกันชีวิตสามารถบริหารการลงทุนได้สะดวกขึ้น เพิ่มความคล่องตัวในการลงทุน และสามารถตอบสนองการพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจได้ดีกว่าเดิม โดยมีหลักการลงทุนที่สำคัญ คือ หลักความมั่นคง หลักสภาพคล่อง หลักผลตอบแทน และหลักกระจายการลงทุน เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่า บริษัทประกันชีวิตจะมีความมั่นคง โดยลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่เสี่ยง มีสภาพคล่อง และมีผลตอบแทนที่สูงพอ ขณะเดียวกันก็ต้องกระจายการลงทุนด้วย จึงเป็นการควบคุมทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพพร้อมกันไป

การปรับปรุง แก้ไข และผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น โดยการเพิ่มประเภทและช่องทางการลงทุนให้บริษัทประกันชีวิตสามารถมีทางเลือกที่จะลงทุนในทรัพย์สินที่ก่อดอกผลให้มากขึ้นกว่าเดิมนี้ได้ ส่งผลสะท้อนไปสู่โครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต ทำให้รูปแบบของส่วนประกอบในการใช้เงินทุนของบริษัทประกันชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนของเงินลงทุนระยะยาวซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 โดยตรง ทำให้รูปแบบการลงทุนทั้งในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและสินทรัพย์ภาคเอกชนมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และมีการใช้ประโยชน์ของเงินทุนเพื่อการลงทุนระยะยาวที่เพิ่มสูงขึ้น ดังเช่น การลงทุนในหุ้นทุนและหุ้นกู้ที่เพิ่มมากขึ้น หรือการเริ่มมีการลงทุนในหน่วยลงทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ และยังรวมถึงการให้บริษัทประกันชีวิตสามารถลงทุนทางด้านการให้รับอวัลต์เงิน ให้ทำธุรกิจลิสซิง ให้เป็นผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมได้ด้วย นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้บริษัทประกันชีวิตสามารถลงทุนนอกราชอาณาจักรได้อีกด้วย

หลักการดังกล่าวนี้เป็นการผสมผสานแนวทางการควบคุมที่เคยใช้แต่เดิมในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2510 คือ เน้นการควบคุมอย่างเข้มงวดและให้นายทะเบียนมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบ กับแนวทางการควบคุมตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ที่เน้นความเสรีของการลงทุนภายใต้กรอบที่รัดกุม โดยให้นายทะเบียนเข้ามามีส่วนในการให้ความเห็นชอบในกิจการต่างๆ หลักใหม่นี้จะเน้นความเข้มงวดของกรอบการลงทุน ขณะเดียวกันกับที่เปิดโอกาสให้บริษัทประกันชีวิตใช้ดุลยพินิจค่อนข้างมาก และเปิดโอกาสให้นายทะเบียนให้ความเห็นชอบในกิจการต่างๆ บ้าง เพื่อความคล่องตัวของการลงทุนภายใต้บรรยากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยอาศัยวิธีการทางสถิติสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) โดยการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์และความมีนัยสำคัญทางสถิติเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ว่ามีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยอย่างไร โดยทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 17 ปี

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากสัดส่วนตัวเลขงบการเงินของบริษัทประกันชีวิต เพื่อศึกษาถึงส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต รวมถึงบทบาทของบริษัทประกันชีวิตด้านการลงทุน โดยทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 17 ปี

ส่วนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยซึ่งได้แก่ จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี

เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ และค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงกับปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) โดยอาศัยข้อมูลรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 – 2547 โดยจะเริ่มจากการนำเอาสมการแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยที่สร้างขึ้นในบทที่ 3 ไปประมาณค่า จากนั้นจึงทำการตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสำคัญทางสถิติออก และทำการประมาณค่าใหม่ จนกระทั่งได้ตัวแปรอิสระชุดใหม่ที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่มีความเหมาะสมที่สุด โดยสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์หมีดังนี้

$$\log (DP) = a_0 + a_1 \log (BLI) + a_2 \log (AD) + a_3 \log (BP_{t-1}) + a_4 \log (RB) \\ + a_5 \log (CB) + a_6 (CRI)$$

โดยที่	DP	=	จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต (หน่วย: ล้านบาท)
	BLI	=	จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (หน่วย: สาขา)
	AD	=	ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (หน่วย: ล้านบาท)
	BP _{t-1}	=	จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (หน่วย: ล้านบาท)
	RB	=	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย: ร้อยละ)
	CB	=	ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (หน่วย: ล้านบาท)
	CRI	=	ตัวแปรสุ่มทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ
	a ₀	=	ค่าคงที่
	a ₁	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต
	a ₂	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย
	a ₃	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของจำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต
	a ₄	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1ปี ของธนาคารพาณิชย์
	a ₅	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ
	a ₆	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรสุ่มทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

จากการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ซึ่งแสดงให้อยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \log (\text{DP}) = & 0.599505 + 0.368358 \log (\text{BLI}) + 0.066407 \log (\text{AD}) \\ & (0.284572)^{\text{NS}} \quad (0.786866)^{\text{NS}} \quad (0.475540)^{\text{NS}} \\ & + 0.172200 (\text{BP}_{t-1}) - 0.148259 \log (\text{RB}) \\ & (0.867503)^{\text{NS}} \quad (-2.087271)^* \\ & + 0.675013 \log (\text{CB}) + 0.080762 (\text{CRI}) \\ & (4.271048)^{**} \quad (0.718300)^{\text{NS}} \end{aligned}$$

R - squared	=	0.994821
Adjusted R - squared	=	0.991368
F – statistic	=	288.1115
S.E. of regression	=	0.063093
Durbin – Watson stat	=	1.611634

* แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

NS แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t – statistic

จากรูปแบบสมการปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย จะทำการวิเคราะห์พิจารณาจากค่า R – squared, Adjusted R - squared, t – statistic, F – statistic และ Durbin – Watson stat โดย

ค่า R – squared (coefficient of determination) เป็นค่าที่ใช้ในการอธิบายว่าสมการที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับข้อมูลเพียงใด

ค่า Adjusted R – squared (Adjusted coefficient of determination) เป็นค่าที่ใช้ในการอธิบายสมการว่า สมการที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับข้อมูลเพียงใดเช่นกัน การใช้ Adjusted R – squared นี้เพื่อลดปัญหาการที่ค่า Adjusted R – squared จะเพิ่มขึ้น เมื่อมีการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการ เนื่องจากบางครั้งการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปจะทำให้ Adjusted R – squared มีค่าสูง ทั้งๆ ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย

ค่า t – statistic เป็นค่าที่ใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัวในสมการ

ค่า F – statistic เป็นค่าที่ใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรอิสระทั้งหมด

ค่า Durbin – Watson stat เป็นค่าที่ใช้ในการตรวจสอบว่าสมการที่สร้างขึ้นได้เกิดปัญหา autocorrelation หรือไม่ ซึ่งเป็นสภาพที่ค่าความผิดพลาด (disturbance term) เกิดความสัมพันธ์ในแต่ละกลุ่มของตัวแปรอิสระ

จากรูปแบบสมการปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยได้ทำการแก้ไขปัญหของตัวแปรทั้งหมดในส่วนของหน่วยข้อมูลตัวแปรที่มีความแตกต่างกัน อันจะมีผลกระทบต่อค่าทางสถิติที่สำคัญต่างๆ ที่มีความคลาดเคลื่อนได้ จึงได้ทำการใส่ log ในตัวแปรทั้งหมด (ยกเว้นค่าคงที่และตัวแปรหุ่น) เพื่อให้ผลลัพธ์มีการเปลี่ยนแปลงในรูปของค่า % ที่เหมือนกัน

จากค่าทางสถิติค่า R – squared ที่ได้คือ 0.994821 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยได้สูงถึงร้อยละ 99.4821 ส่วนอีกร้อยละ 0.5179 เป็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ Adjusted R – squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยยังคงมีอยู่สูงถึงร้อยละ 99.1368 และเมื่อพิจารณาที่ระดับค่า F – statistic ซึ่งมีค่าเท่ากับ 288.1115 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนค่า Durbin – Watson stat ที่คำนวณได้คือ 1.611634 มีค่าอยู่ระหว่าง d_L และ d_U ที่ได้จากการเปิดตารางแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเกิดปัญหา autocorrelation หรือไม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระและจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงในสมการดังกล่าว ซึ่งแสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเป็นอิสระซึ่งกันและกัน

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93 และค่าจ้างหรือค่าบำนาญ (CB) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) และตัวแปรหุ่นค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาจากค่า t – statistic

จากรูปแบบสมการปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยและค่าทางสถิติต่างๆ จะเห็นได้ว่ามีตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 2 ตัวแปร ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) และค่าจ้างหรือค่าบำนาญ (CB) เป็นตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือซึ่งได้แก่ จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) และตัวแปรหุ่นค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การศึกษาชั้น

ต่อไปจึงได้ทำการตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกไปจากสมการดังกล่าว (ยกเว้นตัวแปรหุ่นค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) ที่จะยังคงไว้ในสมการ) และทำการประมาณค่าใหม่ เพื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงกับตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคาดว่าจะป็นรูปแบบสมการปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยที่มีความเหมาะสมและให้ค่าทางสถิติที่ดีที่สุด โดยมีสมการแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

$$\log (DP) = a_0 + a_1 \log (RB) + a_2 \log (CB) + a_3 (CRI)$$

โดยที่ DP = จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต (หน่วย : ล้านบาท)

RB = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย : ร้อยละ)

CB = ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (หน่วย : ล้านบาท)

CRI = ตัวแปรสุ่มทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

a_0 = ค่าคงที่

a_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์

a_2 = ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ

a_3 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

จากการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย โดยตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกแต่คงไว้ซึ่งตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นตัวแปรอิสระไว้ในการศึกษา สามารถแสดงให้เห็นอยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$\log (DP) = 0.310124 - 0.012127 \log (RB) + 1.057958 \log (CB) + 0.255003 (CRI)$$

(0.324109)^{NS} (-0.278044)^{NS} (18.69265)^{***} (4.248518)^{**}

R - squared	=	0.990420
Adjusted R - squared	=	0.988210
F – statistic	=	448.0165
S.E. of regression	=	0.081894
Durbin – Watson stat	=	1.197988

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

*** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 100

ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t – statistic

จากค่าทางสถิติค่า R – squared ที่ได้คือ 0.990420 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงเบี่ยงแปรกันภายในบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ได้สูงถึงร้อยละ 99.0420 ส่วนอีกร้อยละ 0.958 เป็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี่ยงแปรกันภายในบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยยังคงมีอยู่สูงถึงร้อยละ 98.8210 และเมื่อพิจารณาที่ระดับค่า F – statistic ซึ่งมีค่าเท่ากับ 448.0165 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนค่า Durbin – Watson stat ที่คำนวณได้คือ 1.197988 มีค่าอยู่ระหว่าง d_L และ d_U ที่ได้จากการเปิดตารางแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเกิดปัญหา autocorrelation หรือไม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระและจำนวนเบี่ยงแปรกันภายในบริษัทประกันชีวิตในสมการดังกล่าว ซึ่งแสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเป็นอิสระซึ่งกันและกัน

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการพบว่า ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (CB) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 100 และตัวแปรหุ่นค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากระดับค่า t – statistic

เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติจากรูปแบบสมการทั้ง 2 รูปแบบ (รูปแบบที่ 1 ใช้ตัวแปรอิสระที่ประกอบทั้งตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย กับรูปแบบที่ 2 ซึ่งตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกและใช้ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติในสมการเท่านั้นในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย) พบว่ารูปแบบสมการที่ 1 เป็นรูปแบบสมการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดและให้ค่าทางสถิติที่มีนัยสำคัญที่ดีกว่ารูปแบบสมการที่ 2 โดยให้ผลดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) พบว่าเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ เป็นไปตามสมมติฐาน โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต และมีค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเท่ากับ 0.148259 หมายถึง ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.148259 ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93 นั่นคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ลดต่ำลง จะทำให้ประชาชนออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ลดลง และส่งผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินกับบริษัทประกันชีวิตโดยการทำประกันชีวิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเพิ่มสูงขึ้น

ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (CB) พบว่า เครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จเป็นไปตามสมมติฐาน โดยค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต และมีค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงเท่ากับ 0.675013 หมายถึง ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.675013 ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ เมื่อบริษัทประกันชีวิตมีการจ่ายค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จเพิ่มสูงขึ้น (ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จนี้จะจ่ายให้กับตัวแทนขายหรือนายหน้า โดยจ่ายเทียบเป็นจำนวน % ของจำนวนเงินเบี้ยประกันภัย) ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าตัวแทนขายหรือนายหน้าสามารถขายกรมธรรม์ประกันชีวิตและจัดเก็บเบี้ยประกันได้เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเพิ่มสูงขึ้น (บริษัทประกันชีวิตจะใช้ช่องทางการขายจากตัวแทนขายหรือนายหน้าเป็นสำคัญ)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงกับตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติตามรูปแบบสมการที่ 1 ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุดข้างต้นสรุปได้ว่า ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (CB) เป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมากเป็นอันดับที่ 1 และรองลงมาคือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) เป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมากเป็นอันดับที่ 2 ตามลำดับ

นอกจากนี้ตัวแปรอิสระทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในทิศทางที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งขึ้นโดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันนั้น ได้ให้ผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับการศึกษาของประจักษ์ อุดมศิลป์ (2528) ที่ได้ศึกษาถึงผลกระทบของตัวแปรเศรษฐกิจที่มีต่อธุรกิจประกันชีวิตไทยซึ่งแทนอยู่ในรูปของเบี้ยประกันชีวิต โดยพบว่าตัวแปรอิสระทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะ 1 ปีขึ้นไปหลังหักภาษี มีผลกระทบต่อการเติบโตของธุรกิจประกันชีวิต

ไทย โดยให้ค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปี ขึ้นไปหลังหักภาษี มีค่าเป็นลบ นั่นก็คือความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันกับการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันชีวิตนั่นเอง

ส่วนตัวแปรอิสระทางด้านค่าจ้างหรือค่าบำนาญ (CB) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในทิศทางที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งขึ้นโดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนั้น ได้ให้ผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับการประกันชีวิต โดยทางด้านความต้องการขายประกันชีวิต (Supply of Insurance) ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการกำหนดการขายประกันชีวิตอันเกิดจากปัจจัยด้านต้นทุนผันแปร ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนสินค้าที่ผลิต ดังนั้นจึงเปรียบได้กับการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันชีวิตนั่นเอง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสมการแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ดังแสดงในบทที่ 3 โดยมีสมการดังนี้

$$\begin{aligned}\log (DP) = & a_0 + a_1 \log (BLI) + a_2 \log (AD) + a_3 \log (BP_{t-1}) + a_4 \log (RB) \\ & + a_5 \log (CB) + a_6 (CRI)\end{aligned}$$

โดยเมื่อนำสมการดังกล่าวไปประมาณค่าทางสถิติด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) แล้วจึงตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญออกไป และทำการประมาณค่าใหม่ เพื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงกับตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะได้ตัวแปรอิสระชุดใหม่ที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

$$\log (DP) = a_0 + a_1 \log (RB) + a_2 \log (CB) + a_3 (CRI)$$

เมื่อนำสมการทั้ง 2 มาเปรียบเทียบกับกัน จะแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ได้แก่ จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น (CRI) โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต อันเนื่องมาจาก

จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตจะมีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์จะต้องเดินทางมาฝากเงินที่สาขาของธนาคารพาณิชย์ จึงทำให้สาขาของธนาคารมีความสำคัญสำหรับลูกค้าผู้ฝากเงิน แต่ของบริษัทประกันชีวิตนั้น ตัวแทนประกันชีวิตจะเป็นผู้ไปรับชำระเบี้ยประกันชีวิตจากผู้ทำประกันชีวิต หรือผู้ทำประกันชีวิตอาจใช้วิธีการหักชำระเงินเบี้ยประกันทางบัญชีธนาคารแทนได้ ดังนั้นผู้ทำประกันชีวิตจึง ไม่มีความจำเป็นต้องมาที่สาขาของบริษัทประกันชีวิตและโดยปกติแล้วผู้ทำประกันชีวิตจะติดต่อใช้บริการกับตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตโดยตรงมากกว่าติดต่อกับทางบริษัทหรือสาขาของบริษัทประกันชีวิต ซึ่งสาขาของบริษัทประกันชีวิตจะมีหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวกให้แก่ตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตในการดำเนินการแทนผู้ทำประกันชีวิตเป็นสำคัญ ดังนั้น การเพิ่มของจำนวนสาขาบริษัทประกันชีวิตจึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตอย่างมีนัยสำคัญที่มากเพียงพอ โดยนอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตของวิไลลักษณ์ (2531) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จำนวนและสาขาของบริษัทประกันชีวิตเป็นตัวแปรที่มีบทบาทในการกำหนดการออมในบริษัทประกันชีวิตนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษามีความแตกต่างกัน โดยการศึกษาของวิไลลักษณ์เป็นการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2512 – 2528 ซึ่งเป็นช่วงข้อมูลก่อนที่เศรษฐกิจไทยจะเริ่มมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา และรวมถึงยังเป็นช่วงข้อมูลก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 จึงทำให้ปัจจุบันนี้ตัวแปรอิสระทางด้านจำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากเพราะมีรูปแบบการขายประกันชีวิตใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นที่ไม่จำเป็นต้องผ่านสาขาของบริษัทประกันชีวิต เช่น การขายประกันชีวิตผ่านธนาคารพาณิชย์ (Bancassurance) เป็นต้น

ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) ในการโฆษณาของบริษัทประกันชีวิตจะมุ่งเน้นภาพพจน์ให้ประชาชนได้รู้จักและรับทราบถึงการดำเนินธุรกิจของตัวบริษัทประกันชีวิตเป็นสำคัญ แต่การตัดสินใจทำประกันชีวิตหรือไม่นั้น ส่วนใหญ่ผู้ทำประกันชีวิตจะตัดสินใจจากการได้รับข้อมูลข่าวสารและรายละเอียดของกรมธรรม์ต่างๆ และรวมถึงการให้บริการ การเอาใจใส่ของตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตเป็นหลักสำคัญ ส่วนการส่งเสริมการขายนั้นบริษัทประกันชีวิตจะมีการจัดกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการให้ผลตอบแทนเพิ่มเติมแก่ตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการขายในทางอ้อมเพื่อให้ตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตทำการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตให้ได้มาก แต่การที่ผู้ทำประกันชีวิตจะตัดสินใจทำประกันชีวิตนั้นก็ยังคงขึ้นอยู่กับตัวแทนหรือนายหน้าประกันชีวิตเป็นสำคัญอีกเช่นกัน ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายของบริษัทประกันชีวิต จึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตอย่างมีนัยสำคัญที่มากเพียงพอ และเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตของขวัญมงคล (2538) ผลปรากฏว่าค่าใช้จ่ายในการโฆษณาไม่มีบทบาทในการระดมเงินออมของธนาคารออมสิน ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจประกันชีวิตมีการใช้ช่องทางในการส่งเสริมให้เกิดรายได้จากการขายประกันชีวิตโดยการโฆษณาและส่งเสริมการขายที่ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายจากค่าจ้างหรือค่าบำนาญ และยังรวมถึงเหตุผลของการโฆษณาและการส่งเสริมการขายข้างต้นที่กล่าวไว้แล้วด้วย

จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตนั้นมีภาระที่ต้องจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตตามสัญญากรมธรรม์ในรูปของเงินทดแทนที่จ่าย แต่การดำเนินธุรกิจเพื่อทำให้สามารถขายประกันชีวิตได้เพิ่มสูงขึ้นและส่งผลทำให้จำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้นนั้น จะมีเป้าหมายที่สำคัญอันมาจากความต้องการเงินทุนเพื่อนำไปหาผลประโยชน์เพิ่มเติมอันเป็นการหารายได้จากการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตเองมากกว่าที่จะต้องการเงินทุนจากเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำมาจ่ายชำระให้แก่ผู้ทำประกันชีวิตกับบริษัท เนื่องจากส่วนใหญ่เงินทดแทนที่จ่ายให้กับผู้เอาประกันชีวิตนั้นจะเกิดจากกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ได้ทำไว้เมื่ออดีตเป็นเวลานานพอสมควรที่จะทำให้จำนวนเงินภาระที่ต้อง

จ่ายคืนนี้มีความใกล้เคียงกับจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันชีวิตได้จ่ายชำระเข้ามาอยู่ตลอด จึงไม่มีเหตุที่จะต้องทำให้บริษัทประกันชีวิตต้องระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มขึ้นเพื่อมาชดเชยเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีตเป็นสำคัญ ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของจำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต จึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตอย่างมีนัยสำคัญที่มากเพียงพอ

ผลของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) เมื่อระบบเศรษฐกิจประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจโดยเฉพาะในส่วนของสถาบันการเงินต่างๆ เผชิญกับปัญหาการขาดสภาพคล่องเป็นจำนวนมาก อันเนื่องจากความไม่เชื่อมั่นของประชาชนผู้ฝากเงิน ส่งผลให้การระดมเงินออมของสถาบันการเงินลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่บริษัทประกันชีวิตนั้นกลับมีการระดมเงินออมซึ่งอยู่ในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงจากการขายประกันชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งสวนทางกับสถาบันการเงินอื่นๆ อันเนื่องจากประชาชนได้ให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการทำประกันชีวิตในการให้ความคุ้มครองทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และรวมถึงเป็นการออมและการลงทุนของผู้ทำประกันชีวิตด้วยซึ่งสถาบันการเงินอื่นๆ ไม่มี จึงทำให้การเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจนี้ให้ผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่สอง โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน **ในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย**

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย เพื่อศึกษาส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต รวมถึงลักษณะรูปแบบการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบออกเป็น 3 ช่วง คือ 1.ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) 2.ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และ 3.ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต

ในการวิเคราะห์โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2547 (ตารางที่ 9 และ 10) สรุปได้ดังนี้

1. ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 48,775 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นหนี้สินระยะสั้นโดยเฉลี่ยจำนวน 2,113 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 4.33 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด และมีแนวโน้มที่ลดลงเล็กน้อย (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 4.43 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 4.10 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2535) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญมาจากด้านหนี้สินอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 1,606 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 76.01 ของหนี้สินระยะสั้น และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 71.81 ของหนี้สินระยะสั้น ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 76.75 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2535) โดยที่มีส่วนประกอบจากเงินที่ต้องจ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัยค้ำจ่ายและค่าใช้จ่ายค้ำจ่าย ในสัดส่วนที่สำคัญรองลงมา คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 10.13 และ 8.28 ของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งเงินที่ต้องจ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัยค้ำจ่ายนั้นมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 9.42 ของหนี้สินระยะสั้น ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 12.08 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2535) ขณะที่ค่าใช้จ่ายค้ำจ่ายมีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 8.26 ของหนี้สินระยะสั้น ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 6.97 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2535)

ในส่วนของหนี้สินระยะยาวเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดและมีจำนวนมากที่สุดของแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต โดยเฉลี่ยมีจำนวน 40,084 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 82.18 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด และมีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ. 2531 มีสัดส่วน 86.20 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 79.89 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2535) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากด้านเงินสำรอง

ตารางที่ 9 โครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547 (หน่วย: ร้อยละ)

โครงสร้างของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
	(ปี 2531 - 2535)					(ปี 2536 - 2539)					
แหล่งที่มาของเงินทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1. หนี้สินระยะสั้น	4.43	4.60	4.70	4.12	4.10	4.33	3.69	3.70	4.46	5.24	4.35
2. หนี้สินระยะยาว	86.20	85.45	83.68	79.84	79.89	82.18	69.08	71.33	74.13	83.19	75.06
3. เงินกองทุน	9.37	9.95	11.62	16.04	16.01	13.49	27.23	24.97	21.41	11.57	20.59
แหล่งใช้ไปของเงินทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1. สินทรัพย์หมุนเวียน	13.13	14.06	13.75	16.64	22.36	17.00	23.17	22.77	23.61	26.27	24.09
2. สินทรัพย์ถาวร	12.78	11.31	10.62	10.60	9.67	10.69	7.87	8.67	7.24	7.19	7.69
3. เงินลงทุนระยะยาว	74.09	74.63	75.63	72.76	67.97	72.31	68.96	68.56	69.15	66.54	68.22

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

โครงสร้างของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
แหล่งที่มาของเงินทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1. หนี้สินระยะสั้น	5.26	5.02	5.48	6.90	6.91	5.47	5.50	4.92	5.62
2. หนี้สินระยะยาว	84.84	83.13	79.56	81.44	81.79	82.84	78.76	79.64	80.99
3. เงินกองทุน	9.91	11.85	14.96	11.66	11.30	11.69	15.74	15.44	13.39
แหล่งใช้ไปของเงินทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1. สินทรัพย์หมุนเวียน	34.62	28.66	18.51	14.60	13.22	12.13	7.50	6.55	13.79
2. สินทรัพย์ถาวร	7.04	6.67	5.88	5.03	4.33	3.60	2.70	2.30	4.05
3. เงินลงทุนระยะยาว	58.34	64.67	75.61	80.37	82.45	84.27	89.80	91.15	82.16

หมายเหตุ: คำนวณจากภาคผนวกที่ 2

ตารางที่ 10 ประเภทแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
						(ปี 2531 - 2535)					
1.หนี้สินระยะสั้น	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.1 เงินที่ต้องจ่ายตาม กรมธรรม์ประกันภัยค้ำจ่าย	9.42	9.56	8.88	9.73	12.08	10.13	11.53	12.51	12.67	14.00	12.90
1.2 เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับการ ประกันภัยต่อ	4.02	3.92	4.72	3.22	2.70	3.60	3.31	3.60	1.56	1.10	2.11
1.3 เงินกู้ยืมและเงินเบิกเกิน บัญชีสถาบันการเงิน	6.41	2.55	0.78	0.57	1.27	1.84	1.14	0.92	1.33	1.00	1.09
1.4 หนี้สินอื่น	71.81	75.18	76.24	77.58	76.75	76.01	76.75	73.11	75.43	74.98	75.05
1.5 ค่าใช้จ่ายค้ำจ่าย	8.26	8.73	9.15	8.74	6.97	8.28	6.96	9.41	7.16	7.13	7.56
1.6 เงินประกันที่ถือไว้ตาม สัญญาประกันภัยต่อ	0.08	0.06	0.23	0.16	0.23	0.14	0.31	0.45	1.85	1.79	1.29

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
1.หนี้สินระยะสั้น	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.1 เงินที่ต้องจ่ายตาม กรมธรรม์ประกันภัยค้ำจ่าย	13.39	10.16	9.13	8.11	8.52	11.30	12.86	17.21	11.77
1.2 เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับการ ประกันภัยต่อ	1.56	1.71	1.09	2.67	4.98	3.73	2.23	4.59	3.17
1.3 เงินกู้ยืมและเงินเบิกเกิน บัญชีสถาบันการเงิน	0.99	0.81	0.70	0.43	0.24	0.27	0.11	0.09	0.35
1.4 หนี้สินอื่น	73.54	78.60	83.23	82.79	80.89	76.33	76.80	70.76	77.40
1.5 ค่าใช้จ่ายค้ำจ่าย	9.14	7.42	5.51	5.77	5.16	8.16	7.85	7.18	6.96
1.6 เงินประกันที่ถือ ไว้ตาม สัญญาประกันภัยต่อ	1.38	1.30	0.33	0.23	0.21	0.21	0.15	0.17	0.35

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
						(ปี 2531 - 2535)					
2.หนี้สินระยะยาว	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.1 เงินสำรองประกันภัย	96.09	95.87	95.48	95.35	95.35	95.55	95.19	96.77	96.81	96.81	96.50
2.2 หนี้สินอื่นตาม	3.91	4.13	4.52	4.65	4.65	4.45	4.81	3.23	3.19	3.19	3.50
กรมธรรม์											
3. เงินกองทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3.1 ทุนชำระแล้วหรือเงิน	19.91	36.23	23.79	13.76	11.82	17.71	5.46	6.34	7.63	16.04	8.04
ลงทุนจากสำนักงานใหญ่											
3.2 กำไร (ขาดทุน)	67.95	46.66	48.51	72.37	76.88	66.87	89.80	89.23	84.92	70.92	85.20
สะสม											
3.3 ส่วนเกินทุน	12.14	17.11	27.70	13.87	11.30	15.42	4.74	4.43	7.45	13.04	6.76

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
2.หนี้สินระยะยาว	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.1 เงินสำรองประกันภัย	96.78	96.59	96.24	96.05	95.80	96.28	96.74	96.77	96.44
2.2 หนี้สินอื่นตาม กรมธรรม์	3.22	3.41	3.76	3.95	4.20	3.72	3.26	3.23	3.56
3. เงินกองทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3.1 ทุนชำระแล้วหรือเงิน ลงทุนจากสำนักงานใหญ่	62.20	48.40	34.30	43.88	43.58	38.17	25.83	25.48	34.85
3.2 กำไร (ขาดทุน) สะสม	20.91	40.77	53.90	54.22	46.46	41.01	48.83	59.63	49.24
3.3 ส่วนเกินทุน	16.89	10.83	11.80	1.90	9.96	20.82	25.83	14.89	15.91

หมายเหตุ: คำนวณจากภาคผนวกที่ 3

ประกันภัย โดยเงินทุนดังกล่าวบริษัทประกันชีวิตได้รับมาจากเบี้ยประกันชีวิตซึ่งจะต้องมีการสำรองไว้เป็นเงินสำรองประกันภัยตามกฎหมายประกันชีวิต โดยมีจำนวนเฉลี่ย 38,301 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 95.55 ของหนี้สินระยะยาว และมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 96.09 ของหนี้สินระยะยาว ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 95.35 ของหนี้สินระยะยาว ในปี พ.ศ.2535)

ขณะที่เงินกองทุนนั้น โดยเฉลี่ยมีจำนวน 6,578 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 13.49 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 9.37 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 16.01 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2535) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญทางด้านกำไร (ขาดทุน) สะสม ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 4,399 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 66.87 ของเงินกองทุน และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ. 2531 มีสัดส่วน 67.95 ของเงินกองทุน ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 76.88 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ. 2535) โดยที่มีส่วนประกอบจากเงินทุนชำระแล้วหรือเงินทุนจากสำนักงานใหญ่และส่วนเกินทุน รองลงมา คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 17.71 และ 15.42 ของเงินกองทุน และมีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ. 2531 มีสัดส่วน 19.91 และ 12.14 ของเงินกองทุน ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 11.82 และ 11.30 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ.2535 ตามลำดับ)

2. ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 126,483 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นหนี้สินระยะสั้นโดยเฉลี่ยจำนวน 5,498 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 4.35 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 3.69 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 5.24 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539) โดยยังคงมีส่วนประกอบที่สำคัญมาจากด้านหนี้สินอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 4,126 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 75.05 ของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 76.75 ของหนี้สิน

ระยะสั้น ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 74.98 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2539) โดยมีส่วนประกอบจากเงินที่ต้องจ่ายตามกรรมธรรม์ประกันภัยค้างจ่ายและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ในสัดส่วนที่สำคัญรองลงมา คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย 12.90 ของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งมากกว่าช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเหมือนกัน (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 11.53 ของหนี้สินระยะสั้น ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 14.00 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2539) ขณะที่ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายมีสัดส่วนที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 6.96 ของหนี้สินระยะสั้น เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 7.13 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2539)

ในส่วนของหนี้สินระยะยาวยังคงเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดและมีจำนวนมากที่สุดของแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ โดยเฉลี่ยมีจำนวน 94,935 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 75.06 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (โดยจากปี พ.ศ. 2536 มีสัดส่วน 69.08 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 83.19 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากด้านเงินสำรองประกันภัย จำนวนเฉลี่ย 91,612 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 96.50 ของหนี้สินระยะยาว ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 95.19 ของหนี้สินระยะยาว ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 96.81 ของหนี้สินระยะยาว ในปี พ.ศ.2539)

ขณะที่เงินกองทุนนั้น โดยเฉลี่ยมีจำนวน 26,050 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 20.59 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นมากจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) อันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูงขึ้นประกอบกับธุรกิจประกันชีวิตมีการขยายตัวที่เพิ่มสูงขึ้นและการผ่อนคลายกฎระเบียบการลงทุนตาม พ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ.2535 จึงส่งผลให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีกำไรที่เพิ่มสูงขึ้นมาก แต่พบว่ามีแนวโน้มที่ลดลงอย่างมาก (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 27.23 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่

สัดส่วน 11.57 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539) อันเนื่องจากเศรษฐกิจเริ่มขยายตัว ลดลงในช่วงปี พ.ศ.2539 โดยเงินกองทุนดังกล่าวมีส่วนประกอบที่สำคัญทางด้านกำไร (ขาดทุน) สะสม ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 22,193 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 85.20 ของเงินกองทุน แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 89.80 ของเงินกองทุน ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 70.92 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ.2539) โดยที่มีส่วนประกอบจากเงินทุนชำระแล้วหรือเงินทุนจากสำนักงานใหญ่และส่วนเกินทุน รองลงมา คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย 8.04 และ 6.76 ของเงินกองทุน แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 5.46 และ 4.74 ของเงินกองทุน เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 16.04 และ 13.04 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ.2539 ตามลำดับ)

3. ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 303,665 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นหนี้สินระยะสั้นโดยเฉลี่ยจำนวน 17,076 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 5.62 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นจากทั้งช่วงเวลาก่อนและช่วงเวลาที่เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 แต่สัดส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 5.26 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 4.92 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) และยังคงมีส่วนประกอบที่สำคัญมาจากด้านหนี้สินอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 13,216 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 77.40 ของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งสูงขึ้นจากช่วงเวลาก่อนและช่วงเวลาที่เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 73.54 ของหนี้สินระยะสั้น ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 70.76 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2547) โดยมีส่วนประกอบจากเงินที่ต้องจ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัยค้างจ่ายและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ในสัดส่วนที่สำคัญรองลงมาเช่นเดิม คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย 11.77 ของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งน้อยกว่าช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเหมือนกัน (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 13.39 ของหนี้สินระยะสั้น ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 17.21 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2547) ขณะที่ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายมีสัดส่วนที่ลดลงจากช่วงก่อนและช่วงเวลาที่เริ่มใช้

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 9.14 ของหนี้สินระยะสั้น เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 7.18 ของหนี้สินระยะสั้น ในปี พ.ศ.2547)

ในส่วนของหนี้สินระยะยาวมีจำนวนโดยเฉลี่ยมีจำนวน 245,931 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 80.99 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 84.84 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 79.64 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญจากด้านเงินสำรองประกันภัย จำนวนเฉลี่ย 237,182 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 96.44 ของหนี้สินระยะยาว ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงก่อนและช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 โดยมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 96.78 ของหนี้สินระยะยาว ได้มาอยู่ที่สัดส่วน 96.77 ของหนี้สินระยะยาว ในปี พ.ศ.2547)

ขณะที่เงินกองทุนนั้น โดยเฉลี่ยมีจำนวน 40,658 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 13.39 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงมากจากช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 แต่พบว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 9.91 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 15.44 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) อันเนื่องจากธุรกิจประกันชีวิตมีการขยายตัวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนดังกล่าวมีส่วนประกอบที่สำคัญทางด้านกำไร (ขาดทุน) สะสม ซึ่งมีจำนวนโดยเฉลี่ย 20,018 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 49.24 ของเงินกองทุน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงมากจากช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 แต่ก็เนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านทุนชำระแล้วหรือเงินลงทุนจากสำนักงานใหญ่เพื่อความมั่นคงของโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจประกันชีวิตที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง แต่กำไรดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 20.91 ของเงินกองทุน เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 58.60 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ.2547) โดยที่มีส่วนประกอบจากเงินทุนชำระแล้วหรือเงินทุนจากสำนักงานใหญ่และส่วนเกินทุนในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย 34.85 และ 15.91 ของเงินกองทุน แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี

พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 62.20 และ 16.89 ของเงินกองทุน ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 27.59 และ 13.81 ของเงินกองทุน ในปี พ.ศ.2547 ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบของโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ สรุปได้ว่า หนี้สินระยะยาวเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ โดยที่ในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) นั้นมีแนวโน้มที่ลดลง ขณะที่ในช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะยาวในแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น และยังคงต่อเนื่องไปในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) อีกด้วย โดยมีส่วนที่สำคัญทางด้านเงินสำรองประกันภัยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญทางด้านการปรับปรุง ผ่อนคลายกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับในเรื่องของการลงทุนตามพระราชบัญญัติประกันชีวิตปี พ.ศ.2535 และการปรับปรุงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับด้านมาตรฐานในการดำเนินธุรกิจรวมถึงช่องทางการลงทุนที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตและช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย และความรู้ ความเข้าใจในการทำประกันชีวิตของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญและเป็นแรงหนุนให้ธุรกิจประกันชีวิตมีจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกๆ ปี (ดังตารางที่ 2 ที่กล่าวไปแล้วโดยแสดงให้เห็นถึงเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงแยกประเภทของการรับประกันภัย) ซึ่งก็จะส่งผลให้แหล่งที่มาของเงินทุนด้านเงินสำรองประกันภัยเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

ในส่วนของแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านเงินกองทุนนั้นมีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากหนี้สินระยะยาว โดยที่ในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) นั้นมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น จนกระทั่งในช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แล้วนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านเงินกองทุนที่มีแนวโน้มลดลง (อันเนื่องจากการลดลงของกำไรสะสมในช่วงปี พ.ศ.2539 ซึ่งเริ่มมีสัญญาณของภาวะการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ขึ้น) ขณะที่สัดส่วนโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) นั้นได้กลับมามีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง อันเนื่อง

มาจาก บริษัทประกันชีวิตมีการขยายการลงทุนและมีช่องทางในการหารายได้มากขึ้นอันเนื่องจากการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับในการลงทุนในช่วงปี พ.ศ.2544 – 2546 และประกอบกับเศรษฐกิจไทย มีการฟื้นตัวและขยายตัวอย่างต่อเนื่องกันมา

ส่วนแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้ระยะสั้น มีจำนวน และสัดส่วนที่มากเป็นอันดับสุดท้าย โดยที่ในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และในช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) นั้นมีสัดส่วนและแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ขณะที่ในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) นั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น แต่ก็เริ่มมีแนวโน้มที่ลดลง

โครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต

การพิจารณาโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2547 (ตารางที่ 9 และ 11) สรุปได้ดังนี้

1. ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 48,775 ล้านบาทโดยแบ่งเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนโดยเฉลี่ยจำนวน 8,292 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 17.00 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 13.13 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 22.36 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2535) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากด้านเงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 81.91 ของสินทรัพย์หมุนเวียน และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นด้วย (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 76.47 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 85.93 ของสินทรัพย์หมุนเวียนในปี พ.ศ. 2535) โดยมีส่วนประกอบจากรายได้จากการลงทุนค้างรับที่รองลงมาในสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ 13.54 ของสินทรัพย์หมุนเวียน และมีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 18.92 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้

ตารางที่ 11 ประเภทแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
						(ปี 2531 - 2535)					
1.สินทรัพย์หมุนเวียน	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.1 เงินสดและเงินฝาก	76.47	81.34	77.39	80.56	85.93	81.91	88.86	88.98	88.32	87.21	88.23
สถาบันการเงิน											
1.2 Insurance Debt	4.61	4.92	5.83	4.82	3.75	4.55	3.77	4.27	4.56	4.83	4.42
1.3 รายได้จากการลงทุน	18.92	13.74	16.78	14.62	10.32	13.54	7.37	6.75	7.12	7.96	7.35
ค้างรับ											
2. สินทรัพย์ถาวร	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.1 อสังหาริมทรัพย์	81.31	78.17	73.16	74.13	75.86	76.09	77.69	79.60	75.19	74.88	76.80
2.2 ทรัพย์สินดำเนินงาน	11.20	14.43	15.83	15.33	14.57	14.48	12.89	11.54	12.36	13.18	12.47
2.3 สินทรัพย์อื่น	7.49	7.40	11.01	10.54	9.57	9.43	9.42	8.86	12.44	11.94	10.73

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
1.สินทรัพย์หมุนเวียน	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.1 เงินสดและเงินฝาก	88.96	87.08	81.43	74.20	71.77	68.36	56.61	43.01	73.60
สถาบันการเงิน									
1.2 Insurance Debt	4.09	3.87	5.97	9.77	10.67	13.70	18.29	25.03	10.45
1.3 รายได้จากการลงทุน	6.95	9.05	12.60	16.03	17.94	17.94	25.10	31.96	15.95
ค้างรับ									
2. สินทรัพย์ถาวร	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2.1 อสังหาริมทรัพย์	72.76	75.79	78.79	80.70	79.84	79.98	79.44	77.74	77.52
2.2 ทรัพย์สินดำเนินงาน	15.46	13.80	11.45	12.70	13.94	14.26	14.57	16.26	13.73
2.3 สินทรัพย์อื่น	11.78	10.41	9.76	6.60	6.22	5.76	5.99	6.00	8.75

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย
						(ปี 2531 - 2535)					
3.เงินลงทุนระยะยาว	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3.1 หลักทรัพย์วางไว้กับ นายทะเบียน	0.12	0.09	0.07	0.06	0.05	0.07	0.04	0.03	0.02	0.06	0.04
3.2 พันธบัตร	17.90	15.53	12.93	9.97	9.79	12.34	9.16	10.78	7.99	6.94	8.60
3.3 ตั๋วเงินคลัง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน	34.28	32.25	29.07	27.37	23.31	28.17	16.74	17.43	23.18	28.40	21.97
3.5 หุ้นทุน	4.97	5.22	5.13	12.89	16.11	10.10	35.11	33.60	31.93	22.13	30.22

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
3.เงินลงทุนระยะยาว	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3.1 หลักทรัพย์วางไว้กับ นายทะเบียน	0.53	0.42	0.31	0.26	0.21	0.17	0.13	0.10	0.20
3.2 พันธบัตร	14.24	23.92	35.92	43.82	51.03	59.15	58.78	62.02	51.11
3.3 ตั๋วเงินคลัง	-	-	-	0.45	0.33	0.92	0.44	0.57	0.45
3.4 ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน	25.84	24.89	19.89	20.30	17.02	10.97	9.70	11.24	14.70
3.5 หุ้นทุน	10.25	8.30	9.23	5.70	6.88	7.90	13.02	9.88	9.32

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
3.6 หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลง สภาพ	10.93	8.08	7.16	7.10	6.53	5.47	5.17	5.22	6.19
3.7 หน่วยลงทุน	0.99	0.80	2.62	2.31	2.22	2.07	1.82	1.22	1.78
3.8 ใบสำคัญแสดงสิทธิ ซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วย ลงทุน	0.01	0.01	0.02	0.14	0.09	0.21	0.26	0.09	0.13
3.9 เงินให้กู้ยืม	37.21	33.58	24.84	19.85	15.37	12.70	10.30	9.35	15.85
3.10 เงินลงทุนอื่น	-	-	0.01	0.07	0.32	0.44	0.38	0.31	0.27

หมายเหตุ: คำนวณจากภาคผนวกที่ 4

ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 10.32 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2535) ขณะที่ Insurance Debt เป็นส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนที่น้อยที่สุด โดยมีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 4.55 ของสินทรัพย์หมุนเวียน และมีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 4.61 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 3.75 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2535)

ในส่วนของสินทรัพย์ถาวร มีจำนวนโดยเฉลี่ย 5,215 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 10.69 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 12.78 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 9.67 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2535) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากอสังหาริมทรัพย์ โดยมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 76.09 ของสินทรัพย์ถาวร โดยที่มีแนวโน้มลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 81.31 ของสินทรัพย์ถาวร ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 75.86 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2535) โดยมีทรัพย์สินดำเนินงานในสัดส่วนรองลงมาโดยเฉลี่ยที่ 14.48 ของสินทรัพย์ถาวร และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 11.20 ของสินทรัพย์ถาวร ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 14.57 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2535) ขณะที่สินทรัพย์อื่นนั้นมีสัดส่วนที่น้อยที่สุดโดยเฉลี่ยที่ 9.43 ของสินทรัพย์ถาวร แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 7.49 ของสินทรัพย์ถาวร ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 9.57 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2535)

ขณะที่เงินลงทุนระยะยาวนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนไปในการลงทุนระยะยาวในปริมาณและสัดส่วนที่มากที่สุดของแหล่งใช้ไปของเงินทุน โดยเฉลี่ยมีจำนวน 35,268 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 72.31 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 74.09 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 67.97 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2535) โดยมีการใช้เงินทุนไปในส่วน of เงินให้กู้ยืมเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 43.31 ของเงินลงทุนระยะยาว และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 39.51 ของเงินลงทุนระยะยาว ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 42.69 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2535) โดยที่มีการใช้เงินทุนไปในด้านอื่นๆ ที่รองลงมาคือ ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน เป็นสัดส่วนเฉลี่ย 28.17 ของเงินลงทุนระยะยาว โดยที่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มี

สัดส่วน 34.28 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 23.31 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ. 2535) พันธบัตรในสัดส่วนโดยเฉลี่ย 12.34 ของเงินลงทุนระยะยาว โดยที่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ. 2531 มีสัดส่วน 17.90 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 9.79 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2535) หุ้นในสัดส่วนโดยเฉลี่ย 10.10 ของเงินลงทุนระยะยาว โดยที่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 4.97 ของเงินลงทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 16.11 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2535) หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลงสภาพในสัดส่วนโดยเฉลี่ย 6.01 ของเงินลงทุนระยะยาว โดยที่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 3.22 ของเงินลงทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 8.05 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2535) และหลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียนในสัดส่วนโดยเฉลี่ย 0.07 ของเงินลงทุนระยะยาว และที่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีสัดส่วน 0.12 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 0.05 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2535)

2. ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 126,483 ล้านบาท โดยเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนโดยเฉลี่ยจำนวน 30,472 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 24.09 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 23.17 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 26.27 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากด้านเงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 88.23 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ขณะที่แนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อย (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 88.86 ของสินทรัพย์หมุนเวียน มาอยู่ที่สัดส่วน 87.21 ของสินทรัพย์หมุนเวียนในปี พ.ศ.2539) ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนทางด้านการลงทุนค้ำรับนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ 7.35 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 7.37 ของสินทรัพย์หมุนเวียน มาอยู่ที่สัดส่วน 7.96 ของสินทรัพย์

หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2539) ขณะที่ Insurance Debt มีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 4.42 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 3.77 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 4.83 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2539)

ในส่วนของสินทรัพย์ถาวร มีจำนวนโดยเฉลี่ย 9,726 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 7.69 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 7.87 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 7.19 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2539) โดยยังคงมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากทางด้านอสังหาริมทรัพย์ โดยมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 76.80 ของสินทรัพย์ถาวร ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 77.69 ของสินทรัพย์ถาวร ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 74.88 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2539) โดยมีทรัพย์สินดำเนินงานในสัดส่วนรองลงมาโดยเฉลี่ยที่ 12.47 ของสินทรัพย์ถาวร โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 12.89 ของสินทรัพย์ถาวร ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 13.18 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2539) ขณะที่สินทรัพย์อื่นนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ 10.73 ของสินทรัพย์ถาวร ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 9.42 ของสินทรัพย์ถาวร ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 11.94 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2539)

ขณะที่เงินลงทุนระยะยาวนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบโดยเฉลี่ยมีจำนวน 86,285 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 68.22 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่ลดลงต่อเนื่องจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (โดยจากปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 68.96 ของแหล่ง

ที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 66.54 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2539) โดยมีการใช้เงินทุนไปในส่วนของหุ้นทุนเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด (ช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 มีการใช้ในด้านเงินให้กู้ยืมมากที่สุด) ในสัดส่วนโดยเฉลี่ย 30.22 ของเงินลงทุนระยะยาว แต่ก็มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 35.11 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 22.13 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2539) โดยที่มีการใช้เงินทุนไปในด้านอื่นๆ ที่รองลงมาคือ เงินให้กู้ยืม ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 28.10 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงอย่างมากจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 29.57 ของเงินลงทุนระยะยาว ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 31.13 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2539) ในส่วนของตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเปลี่ยน มีสัดส่วนเฉลี่ย 21.97 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 16.74 ของเงินลงทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 28.40 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2539) ในส่วนหุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลงสภาพนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 8.86 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 7.10 ของเงินลงทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 9.56 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ. 2539) ส่วนพันธบัตรมีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 8.60 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงมากจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) โดยที่มีแนวโน้มที่ลดลงเช่นเดียวกับช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (ปี พ.ศ.2536 มีสัดส่วน 9.16 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 6.94 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2539) และในส่วนของหน่วยลงทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิ์ฯ ได้เริ่มมีการลงทุนขึ้นเป็นปีแรกในปี พ.ศ.2536 แต่ก็เป็นสัดส่วนที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับการใช้เงินทุนในด้านอื่นๆ รวมถึงหลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียนก็ยังคงมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 มากนัก

3. ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยจำนวน 303.665 ล้านบาท โดยเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนโดยเฉลี่ยจำนวน 41,871 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 13.79 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างมาก (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 34.62 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 6.55 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากด้านเงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 73.60 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงทั้งจากช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างมาก (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 88.96 ของสินทรัพย์หมุนเวียน มาอยู่ที่สัดส่วน 43.01 ของสินทรัพย์หมุนเวียนในปี พ.ศ.2547) ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนทางด้านรายได้จากการลงทุนค้ำรับนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ 15.95 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากทั้งช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นด้วย (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 6.95 ของสินทรัพย์หมุนเวียน เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 31.96 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2547) ขณะที่ Insurance Debt มีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 10.45 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากทั้งช่วงก่อนและช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 4.09 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้เพิ่มขึ้นอยู่ที่สัดส่วน 25.03 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ในปี พ.ศ.2547)

ในส่วนของสินทรัพย์ถาวร มีจำนวนโดยเฉลี่ย 9,612 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 4.05 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงต่อเนื่องมาจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และยังคงมีแนวโน้มที่ลดลง (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 7.04 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 2.30 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) โดยยังคงมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดมาจากทางด้านอสังหาริมทรัพย์ โดยมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเป็น 78.18 ของสินทรัพย์ถาวร ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเล็กน้อยจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี

พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 72.76 ของสินทรัพย์ถาวร ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 77.74 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2547) โดยมีทรัพย์สินดำเนินงานในสัดส่วนรองลงมาโดยเฉลี่ยที่ 14.03 ของสินทรัพย์ถาวร โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 15.46 ของสินทรัพย์ถาวร เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 16.26 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2547) ขณะที่สินทรัพย์อื่นนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ 7.79 ของสินทรัพย์ถาวร ซึ่งลดลงทั้งจากช่วงก่อนและเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 11.78 ของสินทรัพย์ถาวร ได้ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 6.00 ของสินทรัพย์ถาวร ในปี พ.ศ.2547)

ขณะที่เงินลงทุนระยะยาวนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบโดยเฉลี่ยมีจำนวน 249,490 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 82.16 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากทั้งช่วงก่อนและเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และยังมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (โดยจากปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 58.34 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 91.15 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งหมด ในปี พ.ศ.2547) โดยมีการใช้เงินทุนไปในส่วนของพันธบัตรเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด โดยมีสัดส่วนเฉลี่ย 51.11 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นมากจากทั้งช่วงก่อนและเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 14.24 ของเงินลงทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่สัดส่วน 62.02 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2547) โดยที่มีการใช้เงินทุนไปในด้านอื่นๆ ที่รองลงมาคือ เงินให้กู้ยืม ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 15.85 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงต่อเนื่องจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างมากด้วย (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 37.21 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 9.35 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2547) ในส่วนของตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน มีสัดส่วนเฉลี่ย 14.70 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงต่อเนื่องจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างมากด้วย (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 25.84 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 11.24 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2547) ในส่วนหุ้นทุน ได้มีการลงทุนที่ลดลงอย่างมากโดยมีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 9.32 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงเริ่มใช้

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่ลดลงที่ต่อเนื่องจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 เช่นกัน (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 10.25 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 9.88 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2547) ขณะที่หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลงสภาพนั้นมีสัดส่วนโดยเฉลี่ย 6.19 ของเงินลงทุนระยะยาว ซึ่งเป็นสัดส่วนเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แต่มีแนวโน้มที่ลดลง (ปี พ.ศ.2540 มีสัดส่วน 10.93 ของเงินลงทุนระยะยาว ลดลงมาอยู่ที่สัดส่วน 5.22 ของเงินลงทุนระยะยาว ในปี พ.ศ.2547) ขณะที่ในส่วนของตัวเงินค้ำประกันได้เริ่มมีการลงทุนเป็นปีแรกในช่วงปี พ.ศ.2543 แต่ก็ยังคงมีสัดส่วนที่ไม่มากนัก ส่วนของหน่วยลงทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิ์ ก็ยังคงมีการใช้เงินทุนดังกล่าวในสัดส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงที่ผ่านมามากนักเมื่อเทียบกับการใช้เงินทุนในด้านอื่น ๆ รวมถึงหลักทรัพย์วางไว้กับนายทะเบียนก็ยังคงมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากช่วงที่ผ่านมาเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบของโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ สรุปได้ว่า บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนทางด้านเงินลงทุนระยะยาวในสัดส่วนที่มากที่สุด โดยมีสัดส่วนและแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นมากและอย่างต่อเนื่องในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) แล้ว ขณะที่ในช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) นั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบกลับมีการใช้เงินทุนทางด้านเงินลงทุนระยะยาวในสัดส่วนและแนวโน้มที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนนั้น มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) ขณะที่หลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) แล้ว บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนในสัดส่วนและแนวโน้มที่ลดลงเป็นอย่างมากและต่อเนื่องกัน

ขณะที่ในส่วนของสินทรัพย์ถาวรนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนทางด้านสินทรัพย์ถาวรโดยมีสัดส่วนและแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2536 - 2539) จนกระทั่งถึงช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนว่ามีความเหมาะสมกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการได้รับทราบถึงแหล่งที่ก่อให้เกิดกระแสเงินทุนไหลเข้าหรือกระแสเงินทุนไหลออก จากกิจการว่ามาจากแหล่งใด และมีอัตราส่วนเท่าใด เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งของกระแสเงินทุน ทั้งหมดของกิจการ การศึกษาและวิเคราะห์แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนโดยเปรียบเทียบออกเป็น 3 ช่วง คือ 1.ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) 2.ช่วงเวลา เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และ 3.ช่วงเวลาหลังจากเกิด วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) จะสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายทางการเงินในแต่ละช่วงเวลา ที่ผ่านมาดีหรือไม่ และสามารถนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายทางการเงินในการใช้เงินทุนให้สอดคล้องกับการได้มาของเงินทุนอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต และอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยการจัด การด้านการกำหนดประเภทแหล่งเงินทุนให้เหมาะสมสำหรับการถือสินทรัพย์² ซึ่งการจัดการดังกล่าวจะทำให้กิจการก่อเกิดสภาพคล่องที่เหมาะสม และรวมถึงการมีประสิทธิภาพในการหาทำไรที่เหมาะสมด้วย

² ภาคผนวก เรื่อง การกำหนดประเภทแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมสำหรับการถือสินทรัพย์

1. ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) (ตารางที่ 9) และ (ภาพที่ 5) จะเห็นได้ว่านโยบายการจัดหาแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกัน เนื่องจากการดำเนินนโยบายทางการเงินที่เหมาะสมนั้น แหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นควรจะถูกนำไปใช้สำหรับการลงทุนในระยะสั้นเช่นกัน และเช่นเดียวกันกับแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวก็ควรจะถูกนำไปใช้สำหรับการลงทุนในระยะยาวเช่นกันด้วย อันจะส่งผลต่อสภาพคล่องและผลตอบแทนที่ควรจะได้จากการลงทุนที่สอดคล้องกันระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดังกล่าว

ภาพที่ 5 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ.2531 – 2535

จากการวิเคราะห์พบว่า บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นซึ่งคือหนี้สินระยะสั้นในสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ต่ำกว่าการใช้ไปของเงินทุนระยะสั้นซึ่งคือสินทรัพย์หมุนเวียน โดยเป็นหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 4.33 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 17.00 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เหลือของการใช้เงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงต้องนำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวซึ่งก็คือในส่วนของหนี้สินระยะยาวและเงินกองทุน (เป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยถึง 12.67 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว)

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มของการจัดหาเงินทุนและการใช้เงินทุนแล้ว พบว่าบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายทางการเงินที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกันมากขึ้น โดยมีแนวโน้มของการจัดหาเงินทุนระยะสั้นทางด้านหนี้สินระยะสั้นที่ลดลง ขณะที่แนวโน้มของการใช้เงินทุนระยะสั้นทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้น (เห็นได้จากปี พ.ศ.2531 มีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วน 4.43 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่มีการใช้เงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วน 13.13 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงได้นำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนถึง 8.70 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วน 4.10 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่มีการใช้เงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วนถึง 22.36 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงต้องนำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 18.26 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว)

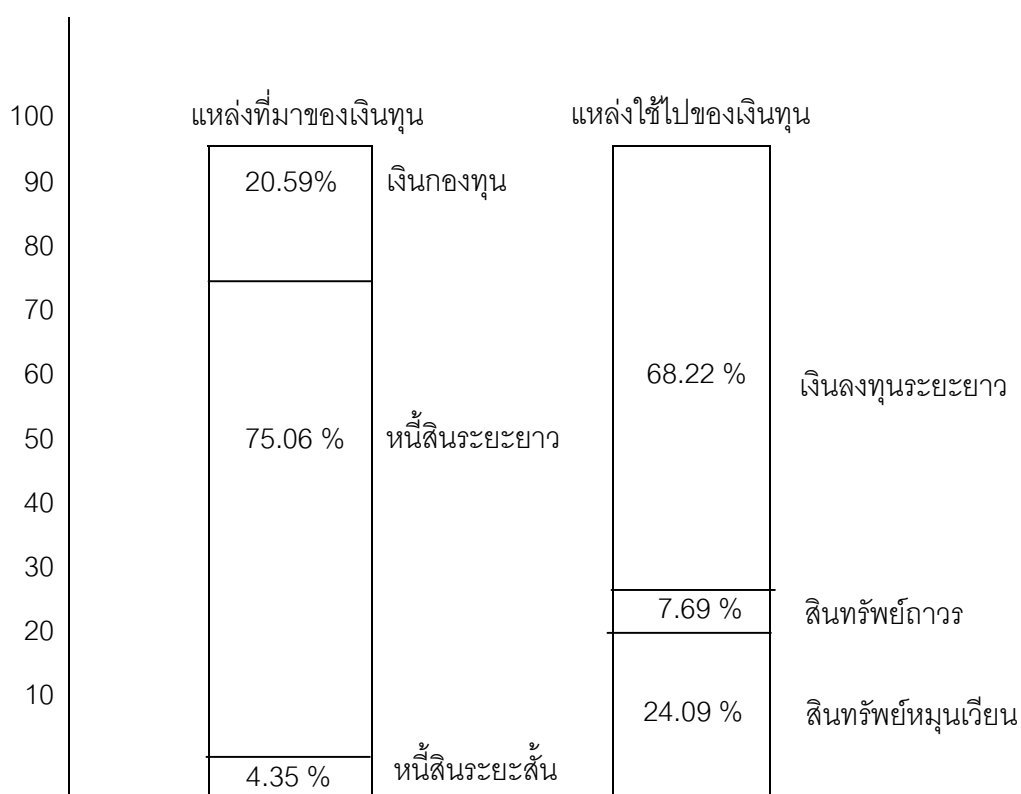
ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ดังกล่าวนี้นี้ สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีนโยบายด้านการจัดการทางการเงินที่ยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกันระหว่างแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัท

2. ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) (ตารางที่ 9) และ (ภาพที่ 6) จะเห็นได้ว่านโยบายการจัดหาแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวยังคงอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกัน โดยบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นทางด้านหนี้สินระยะสั้นในสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ต่ำกว่าการใช้ไปของเงินทุนระยะสั้นทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียน โดยเป็นหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 4.35 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 24.09 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงต้องนำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวซึ่งก็คือในส่วนของหนี้สินระยะยาวและเงินกองทุน (เป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยถึง 19.74 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535))

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการจัดหาเงินทุนและการใช้เงินทุนนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังคงมีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายทางการเงินที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกันมากขึ้นเช่นเดียวกันกับช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) โดยแม้ว่าจะมีการจัดหาเงินทุนระยะสั้นทางด้านหนี้สินระยะสั้นที่เพิ่มขึ้น แต่ก็มีแนวโน้มของการใช้เงินทุนระยะสั้นทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน (เห็นได้จากปี พ.ศ.2536 มีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วน 3.69 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่มีการใช้เงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วน 23.17 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงได้นำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนถึง 19.48 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีแหล่งที่มาของเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะสั้นเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วน 5.24 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่มีการใช้เงินทุนทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนก็มีการเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วน 26.27 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าว

จึงต้องนำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นเป็น 21.03 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว)

ภาพที่ 6 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ.2536 – 2539

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาที่ได้มีการเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แล้วนั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังคงมีนโยบายด้านการจัดการทางการเงินที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกันระหว่างแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทและรวมถึงยังมีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายด้านการจัดการทางการเงินดังกล่าวที่มากขึ้นด้วย

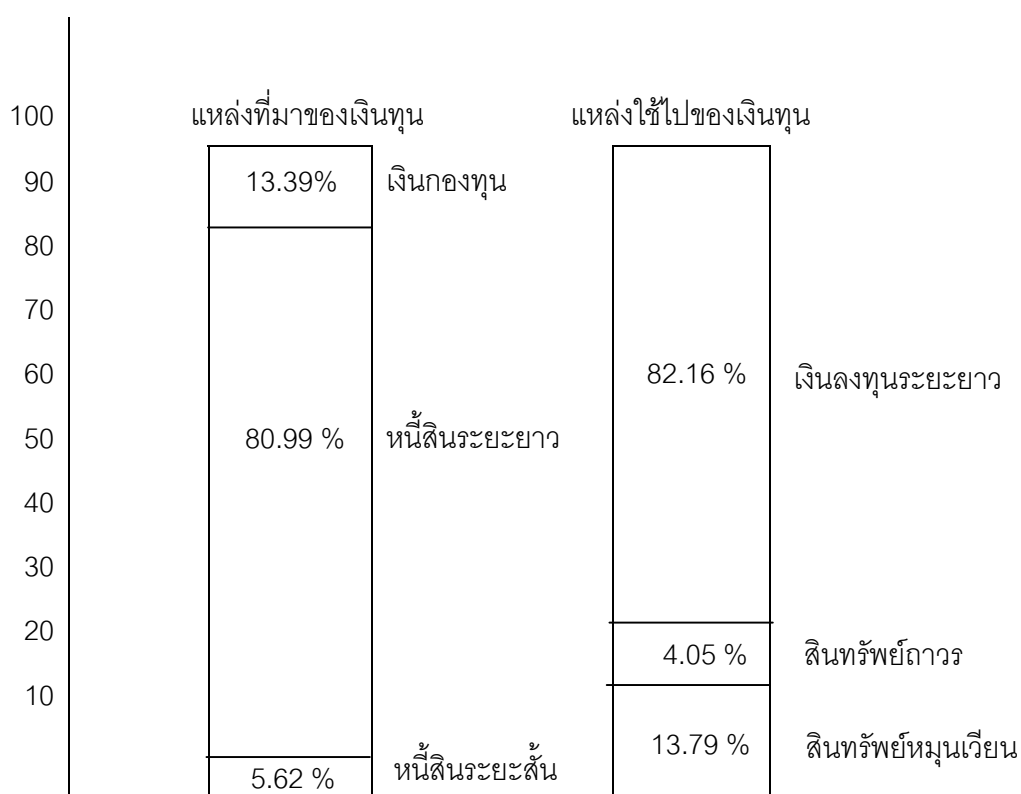
3. ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) (ตารางที่ 9) และ (ภาพที่ 7) นั้น จะเห็นได้ว่านโยบายการจัดหาแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539)

โดยบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้นทางด้านหนี้สินระยะสั้นในสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่สอดคล้องกับการใช้ไปของเงินทุนระยะสั้นทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียนมากขึ้น โดยมีหนี้สินระยะสั้นเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 5.62 ของแหล่งที่มาของเงินทุน ขณะที่สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 13.79 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เหลือของสินทรัพย์หมุนเวียนดังกล่าวจึงนำมาจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวทางด้านของหนี้สินระยะยาวและเงินกองทุน (เป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ลดลงเหลือเพียง 8.17 ของแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว) ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวได้ลดลงจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) เป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นแนวโน้มของการจัดหาแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวเพื่อใช้สำหรับการลงทุนระยะยาวในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) ก็มีลักษณะแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นมาก (เห็นได้จากปี พ.ศ.2540 มีแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวทั้งทางด้านหนี้สินระยะยาวและเงินกองทุนรวมเป็นสัดส่วน 94.75 ของแหล่งที่มาของเงินทุน โดยมีการใช้เงินทุนไปเพื่อทางด้านเงินลงทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนเพียง 58.34 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุนเท่านั้น จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวทางด้านหนี้สินระยะยาวและเงินกองทุนรวมเป็นสัดส่วน 95.08 ของแหล่งที่มาของเงินทุน โดยมีการใช้เงินทุนไปเพื่อทางด้านเงินลงทุนระยะยาวเป็นสัดส่วนสูงถึง 91.15 ของแหล่งใช้ไปของเงินทุน) โดยมีปัจจัยสำคัญอันเนื่องมาจากผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

ของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลงอย่างมากประกอบกับภาครัฐและเอกชนมีการออกตราสารหนี้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ โดยมีผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับทางการลงทุนในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมาทำให้มีการลงทุนที่หลากหลายและอิสระมากขึ้น นอกจากนั้นยังมีผลมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดการด้านการเงินให้มีการใช้เงินทุนไปในด้านของการลงทุนระยะยาวที่เพิ่มสูงขึ้น

ภาพที่ 7 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตโดยเฉลี่ยปี พ.ศ.2540 – 2547

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) นั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายด้านการจัดการทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันระหว่างแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตที่มากขึ้น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ สรุปได้ว่า ในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังมีการดำเนินนโยบายการจัดการด้านการเงินที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกัน ขณะที่ในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) นั้นบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายการจัดการด้านการเงินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันมากขึ้น โดยมีการดำเนินนโยบายการจัดหาเงินทุนระยะสั้นเพื่อความต้องการใช้เงินทุนในระยะสั้นและดำเนินนโยบายการจัดหาเงินทุนระยะยาวเพื่อความต้องการใช้เงินทุนในระยะยาวเช่นกัน ซึ่งเป็นการลงทุนในลักษณะของ Asset and Liabilities Matching ซึ่งมีลักษณะเป็นการบริหารเงินทุนในระยะยาวให้สอดคล้องกับหนี้สินของบริษัทที่มีต่อลูกค้าผู้เอาประกันชีวิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นสัญญากรมธรรม์ระยะยาว (Long – Term Liabilities) มากขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทประกันชีวิตทั้งในด้านของสภาพคล่องที่เหมาะสมและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เงินทุนเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่จัดหาอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

บทบาทของบริษัทประกันชีวิตด้านการลงทุน

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การใช้เงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในด้านการลงทุน ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบริษัทประกันชีวิตมาก เนื่องด้วยจากที่กล่าวมาแล้วว่าเมื่อบริษัทประกันชีวิตได้มีการระดมเงินออมซึ่งอยู่ในรูปของเบี้ยประกันภัยจากการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตแล้วจะต้องนำเงินเบี้ยประกันภัยดังกล่าวไปลงทุนเพื่อหารายได้และผลตอบแทนให้เพียงพอกับภาระตาม

สัญญากรรมธรรม์และรวมถึงการหารายได้ของบริษัทประกันชีวิตเองด้วย ดังนั้นรูปแบบการลงทุนที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปนั้นก็จะส่งผลต่อรายได้จากการลงทุนที่บริษัทประกันชีวิตจะได้รับตอบแทนกลับเข้ามา ดังนั้นการศึกษาดังกล่าวจะทำการวิเคราะห์บทบาทด้านการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและสินทรัพย์ภาคเอกชนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบเพื่อศึกษาถึงลักษณะ รูปแบบการลงทุนและรวมถึงแนวโน้มการลงทุนในอนาคตของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบ โดยเปรียบเทียบออกเป็น 3 ช่วง คือ 1.ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) 2.ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และ 3.ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

การลงทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 (ตารางที่ 12 - 14) สามารถแยกลักษณะการลงทุนได้เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลคือ การลงทุนในพันธบัตรและตัวเงินคลัง และการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนคือ การลงทุนในตั้สัญญาใช้เงินและตัวแลกเงิน หุ้น หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลงสภาพ หน่วยลงทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ - หุ้นกู้ - หน่วยลงทุน เงินให้กู้ยืม เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบียและเงินลงทุนอื่น สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535)

จากลักษณะการลงทุน บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 84.62 ของสินทรัพย์ทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนดังกล่าวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (จากในปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 82.93 ของสินทรัพย์ทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 86.29 ของสินทรัพย์ทั้งหมด) ขณะที่โครงสร้างการลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลที่ต่ำมากโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 10.56 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในส่วนของพันธบัตรทั้งหมด และเมื่อพิจารณาแนวโน้มของการลงทุนดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (เห็นได้จากในปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็น

ตารางที่ 12 ประเภทการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทการ ลงทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย (ปี 2531 - 2535)	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย (ปี 2536 - 2539)
สินทรัพย์ลงทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.พันธบัตร	16.09	13.79	11.65	8.60	7.75	10.56	7.15	8.40	6.20	5.26	6.64
2.ตัวเงินค้ำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.ตัวสัญญาใช้ เงิน – ตัวแลกเงิน	30.63	28.48	26.04	23.45	18.36	23.98	13.00	13.56	17.92	21.33	16.88
4.หุ้นทุน	4.44	4.60	4.60	11.04	12.69	8.60	27.28	26.14	24.68	16.62	23.23
5.หุ้นกู้ – หุ้นกู้ แปลงสภาพ	2.88	4.92	5.01	4.85	6.34	5.11	5.52	7.48	6.81	7.18	6.81
6.หน่วยลงทุน	-	-	-	-	-	-	1.66	1.55	1.61	1.28	1.51

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
สินทรัพย์ลงทุน	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1.พันธบัตร	9.90	18.01	30.74	39.51	47.01	54.85	56.99	60.95	46.44
2.ตัวเงินค้ำ	-	-	-	0.41	0.30	0.85	0.42	0.56	0.40
3.ตัวสัญญาใช้	17.33	18.41	16.88	18.19	15.63	10.15	9.39	11.03	13.31
เงิน – ตัวแลกเงิน									
4.หุ้นทุน	6.88	6.14	7.82	5.10	6.32	7.31	12.60	9.69	8.44
5.หุ้นกู้ – หุ้นกู้	7.33	5.98	6.08	6.36	6.02	5.08	5.00	5.13	5.61
แปลงสภาพ									
6.หน่วยลงทุน	0.66	0.59	2.22	2.08	2.04	1.92	1.76	1.20	1.60

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
7.ใบสำคัญแสดง สิทธิการซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน	0.01	0.01	0.02	0.13	0.08	0.19	0.26	0.09	0.12
8.เงินฝากสถาบัน การเงินประเภทมี ดอกเบี้ย	32.95	26.01	15.15	10.36	8.19	7.48	3.25	1.87	9.48
8.1 ธนาคาร	97.68	97.88	98.56	98.01	97.33	98.45	100.00	100.00	98.10
8.2 บริษัทเงินทุนหรือ เงินทุนหลักทรัพย์	2.32	2.12	1.44	1.99	2.67	1.55	-	-	1.90
9.เงินลงทุนอื่น	0.01	0.01	0.01	0.07	0.30	0.41	0.37	0.31	0.24

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย (ปี 2531 - 2535)	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย (ปี 2536 - 2539)
10.เงินให้กู้ยืม	5.29	36.51	42.30	37.73	33.63	36.87	22.97	20.33	19.80	23.38	21.60
10.1 โดยมีกรรมธรรม์ ประกันภัยเป็นประกัน	45.38	36.99	27.75	27.59	27.53	30.99	31.36	34.41	35.02	34.93	34.07
10.2 โดยมีทรัพย์สิน ทำนองเป็นประกัน	49.59	46.84	54.54	55.13	49.75	51.66	47.28	47.56	57.56	57.99	53.27
10.3 โดยมีหลักทรัพย์ ค้ำประกัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.4 โดยมีธนาคารค้ำ ประกัน	4.93	16.10	17.65	17.21	22.64	17.28	21.27	17.92	7.31	6.96	12.55
10.5 โดยมีบุคคลค้ำ ประกัน	0.10	0.07	0.06	0.05	0.08	0.07	0.09	0.11	0.11	0.12	0.11

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
10.เงินให้กู้ยืม	24.94	24.85	21.07	17.79	14.11	11.76	9.96	9.17	14.35
10.1 โดยมีกรรมกรรม ประกันภัยเป็นประกัน	41.09	49.81	52.05	57.12	62.78	67.49	67.33	67.78	58.48
10.2 โดยมีทรัพย์สินทำ จำนองเป็นประกัน	53.56	44.95	40.27	37.07	34.16	29.69	30.17	30.03	37.23
10.3 โดยมีหลักทรัพย์ค้ำ ประกัน	-	-	-	2.06	2.18	2.13	1.87	1.73	1.25
10.4 โดยมีธนาคารค้ำ ประกัน	5.22	5.16	7.61	3.67	0.80	0.63	0.56	0.34	2.96
10.5 โดยมีบุคคลค้ำ ประกัน	0.13	0.08	0.07	0.07	0.08	0.06	0.07	0.12	0.08

ที่มา: คำนวณจากภาคผนวกที่ 5

ตารางที่ 13 การลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547

(หน่วย: ร้อยละ)

การลงทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย (ปี 2531 - 2535)	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย (ปี 2536 - 2539)
สินทรัพย์ภาครัฐบาล	16.09	13.79	11.65	8.60	7.75	10.56	7.15	8.40	6.20	5.26	6.64
สินทรัพย์ภาคเอกชน	83.91	86.21	88.35	91.40	92.25	89.44	92.85	91.60	93.80	94.74	93.36

ตารางที่ 14 สินทรัพย์ลงทุนและสินทรัพย์รวม ในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547

ปี พ.ศ.	สินทรัพย์ลงทุน (ล้านบาท)	สินทรัพย์ทั้งหมด (ล้านบาท)	สินทรัพย์ลงทุนเทียบกับ สินทรัพย์ทั้งหมด (ร้อยละ)
2531	24,264	29,257	82.93
2532	30,925	36,588	84.52
2533	38,837	46,008	84.41
2534	50,056	58,935	84.93
2535	63,064	73,085	86.29
เฉลี่ย	41,429	48,775	84.62
2536	90,994	102,514	88.76
2537	105,348	119,522	88.14
2538	123,496	138,072	89.44
2539	129,205	145,825	88.60
เฉลี่ย	112,261	126,483	88.74
2540	143,197	164,560	87.02
2541	162,002	185,342	87.41
2542	192,959	216,520	89.12
2543	217,893	243,048	89.65
2544	260,379	290,008	89.78
2545	320,103	351,484	91.07
2546	417,689	450,099	92.80
2547	490,634	528,257	92.88
เฉลี่ย	275,607	303,665	89.97

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

สัดส่วน 16.09 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 7.75 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ขณะที่การลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนนั้นอยู่ในสัดส่วนที่สูงมากโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วนถึง 89.44 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด และมีแนวโน้มของการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนดังกล่าวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (เห็นได้จากในปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 83.91 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 92.25 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์ทางด้านเงินให้กู้ยืม ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน เงินฝากสถาบันการเงิน ประเภทมีดอกเบี้ยย หุ้นทุน และหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่มากที่สุดตามลำดับ

โดยเงินให้กู้ยืม บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนที่มากที่สุดโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 36.87 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการลงทุนที่ลดลงเล็กน้อย (ปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 35.29 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 33.63 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน มีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 23.98 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการลงทุนที่ลดลง (ปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 30.63 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 18.36 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) ซึ่งแม้จะมีแนวโน้มการลงทุนที่ลดลงก็ตามแต่การลงทุนดังกล่าวก็ยังคงมีสัดส่วนที่สูง อันมีปัจจัยสำคัญมาจากภาครัฐบาลได้มีการปรับปรุงอัตราดอกเบี้ยตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน ให้เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการขาดสภาพคล่องของธนาคารจึงทำให้บริษัทต่างๆ ได้หันมาออกตราสารทางการเงินดังกล่าวเพื่อระดมเงินทุนแทนการกู้ยืมจากธนาคารมากขึ้น

เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ยย มีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 14.87 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 10.67 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 21.23 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

หุ้นทุน มีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 8.60 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 4.44 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 12.69 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูงขึ้น ภาวะการเงินและการดำเนินงานของสถาบันการเงินและตลาดทุนที่ดีขึ้น

และหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพ มีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 5.11 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่มีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2531 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 2.88 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2535 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 6.34 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ดังกล่าว บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบเริ่มมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนในลักษณะที่เพิ่มสูงขึ้น โดยที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านภาวะเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวสูงขึ้นส่งผลให้เกิดการลงทุนทางด้านต่างๆ จึงส่งผลให้เกิดการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบได้มีการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนเป็นสำคัญ รวมถึงภาครัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการออกพันธบัตรเพื่อการระดมเงินทุนสำหรับรัฐบาลเองยังอยู่ในระดับต่ำจึงมีการออกพันธบัตรที่ไม่สูงมากนัก บริษัทประกันชีวิตจึงยังให้ความสำคัญที่น้อยกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนที่มีความหลากหลายและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า

2. ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539)

บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 88.74 ของสินทรัพย์ทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นจากในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และรวมถึงการมีแนวโน้มของการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนดังกล่าวที่สูงอยู่ตลอด ขณะที่โครงสร้างการลงทุนดังกล่าวของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังคงมีการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลที่น้อยกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนมาก โดยมีการลงทุนเฉลี่ยเป็นสัดส่วนเพียง 6.64 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ลดลงจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบดังกล่าวยังคงเป็นการลงทุนในส่วนของพันธบัตรทั้งหมด ขณะที่เมื่อพิจารณาแนวโน้มของการลงทุนจะเห็นได้ว่าบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังคงมีแนวโน้มของการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) (เห็นได้จากในปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 7.15 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนเหลือเพียง 5.26 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ขณะที่การลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนนั้นอยู่ในสัดส่วนที่สูงมากโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วนถึง 93.36 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด และเป็นการลงทุนโดยเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ด้วย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ซึ่งได้มีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้นนั้น ส่งผลให้ได้เริ่มมีการลงทุนในหลักทรัพย์อื่นๆ มากขึ้น เช่น หน่วยลงทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิการซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน แม้จะยังคงเป็นสัดส่วนการลงทุนที่น้อยเมื่อเทียบกับการลงทุนด้านอื่นๆ ก็ตาม และเมื่อพิจารณาที่แนวโน้มของการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) (โดยจากในปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 92.85 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุน

เป็นสัดส่วน 94.74 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์ทางด้านหุ้น เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ยย เงินให้กู้ยืม ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน และหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่มากที่สุดตามลำดับ

โดยหุ้นทุน บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนที่มากที่สุดโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 23.23 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นมากจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่ก็เริ่มมีแนวโน้มของการลงทุนที่ลดลง (ปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 27.28 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 16.62 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) อันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเริ่มมีแนวโน้มที่มีการขยายตัวที่ลดลง

เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ยย บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 23.14 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และยังคงมีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) เช่นกัน (โดยปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 22.31 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 24.90 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากอัตราดอกเบี้ยธนาคารที่อยู่ในระดับสูง จึงเป็นแรงจูงใจให้บริษัทประกันชีวิตทำการลงทุนโดยการฝากเงินดังกล่าวที่เพิ่มสูงขึ้น

เงินให้กู้ยืม บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 21.60 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่ลดลงจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 (พ.ศ.2531 - 2535) เป็นอย่างมาก แม้จะมีสัดส่วนที่ลดลง แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้อัตราส่วนการลงทุนดังกล่าวก็ยังคงอยู่ในสัดส่วนที่สูงมากและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นด้วย (ปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 13.00 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 21.33 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 16.88 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่ลดลงจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) แต่ก็มีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้น (ปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 22.97 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 23.38 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

และหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพ บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 6.81 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และมีแนวโน้มของการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ปี พ.ศ.2536 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 5.52 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 7.18 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากการหันมาออกตราสารทางการเงินเพื่อระดมเงินทุนของบริษัทต่างๆ แทนการกู้ยืมเงินจากธนาคารในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูง และมีการปล่อยสินเชื่อที่ลดลง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) ดังกล่าว บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบได้มีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) อันเป็นผลมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ซึ่งมีการผ่อนคลายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในด้านการลงทุนให้มีความหลากหลายมากขึ้น จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการเพิ่มการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ขณะที่โครงสร้างการลงทุนยังคงให้ความสำคัญกับการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงขยายตัวสูงขึ้นส่งผลให้เกิดการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการขยายการลงทุนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังได้มีการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนเป็นสำคัญ และรวมถึงความหลากหลายในการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอีกด้วยตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 ดังกล่าว

3. ช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547)

สำหรับการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) แล้วนั้น จะเห็นได้ว่า บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ย 89.97 ของสินทรัพย์ทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องจากในช่วงเวลาที่เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และรวมถึงการมีแนวโน้มของการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนดังกล่าวที่เพิ่มสูงขึ้น (จากในปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 87.02 ของสินทรัพย์ทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนสูงถึง 92.88 ของสินทรัพย์ทั้งหมด) ขณะที่โครงสร้างการลงทุนนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการลงทุนไปจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) ไปอย่างมาก โดยมีการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลที่เพิ่มสูงขึ้นมากโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วนถึง 46.44 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด โดยที่เป็นการลงทุนในส่วนของพันธบัตรเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มของการลงทุนจะเห็นได้ว่าการลงทุนในสินทรัพย์ภาครัฐบาลดังกล่าวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (เห็นได้จากในปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 9.90 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 60.95 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากภาครัฐบาลได้มีการออกพันธบัตรเป็นจำนวนมากเพื่อดำเนินการช่วยเหลือระบบสถาบันการเงิน กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินและชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่มีความผันผวน รวมถึงอัตราดอกเบี้ยอยู่ในทิศทางลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง การลงทุนอื่นๆ ของบริษัทประกันชีวิตก็มีความเสี่ยงที่สูงขึ้นขณะที่ผลตอบแทนจากการลงทุนได้ลดลง จึงเป็นแรงจูงใจให้บริษัทประกันชีวิตได้ปรับเปลี่ยนการลงทุนไปสู่การลงทุนที่มีความปลอดภัยและให้ผลตอบแทนที่ดีมากขึ้น นั่นก็คือการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล

ขณะที่การลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนนั้นอยู่ในสัดส่วนที่ลดลงโดยเฉลี่ยมีสัดส่วน 53.16 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งลดลงจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และ

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของการลงทุนจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มการลงทุนในสินทรัพย์ภาคเอกชนดังกล่าวที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (เห็นได้จากในปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 90.10 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนเหลือเพียง 38.49 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์ทางด้านเงินให้กู้ยืม ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย หุ้นทุนและหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่มากที่สุดตามลำดับ

โดยเงินให้กู้ยืม บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 14.35 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งเป็นการลงทุนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) (โดยปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 24.94 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนลดลงเหลือเพียง 9.17 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

ตั๋วสัญญาใช้เงิน – ตั๋วแลกเงิน บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 13.31 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งก็เป็นการลงทุนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) (โดยปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 17.33 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนลดลงเหลือ 11.03 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด)

เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 9.48 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งก็เป็นการลงทุนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) (โดยปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 32.95 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วนลดลงเหลือเพียง 1.87 ของ

สินทรัพย์ลงทุนทั้งหมดเท่านั้น) โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากอัตราดอกเบี้ยธนาคารมีทิศทางที่ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี

หุ้นทุน บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 8.44 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งก็เป็นการลงทุนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ. 2536 - 2539) แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มการลงทุนแล้วจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น(โดยปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 6.88 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 9.69 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด) โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น ความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น การลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นรวมถึงตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวดีขึ้น

และหุ้นกู้ – หุ้นกู้แปลงสภาพ บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการลงทุนโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 9.48 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด ซึ่งก็เป็นการลงทุนที่ลดลงเล็กน้อยจากช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาที่ได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) (โดยปี พ.ศ.2540 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 7.33 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมด จนกระทั่งปี พ.ศ.2547 มีการลงทุนเป็นสัดส่วน 5.13 ของสินทรัพย์ลงทุนทั้งหมดเท่านั้น)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) ดังกล่าว บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบได้มีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นจากช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอีกด้วยอันเป็นผลมาจากการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 เรื่องการลงทุนในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2546 ซึ่งมีการผ่อนคลายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในด้านการลงทุนให้มีความหลากหลายมากขึ้น จึงทำให้บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีช่องทางในการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย และรวมถึงบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบได้มีการเปลี่ยนแปลงการลงทุนจากสินทรัพย์ภาคเอกชนไปสู่สินทรัพย์ภาครัฐบาลเป็นส่วนใหญ่แทน โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ส่งผลให้บริษัทประกันชีวิตทั้ง

ระบบได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างการลงทุนให้มีความปลอดภัยที่มากขึ้นและยังมีความสอดคล้องไปกับแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาวทางด้านเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันชีวิตอีกด้วย

จากการวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในช่วงเวลาทั้ง 3 ช่วงดังกล่าวคือในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) ช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) และช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) สรุปได้ว่า

1. บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในส่วนของสินทรัพย์ลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนับจากได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 เป็นต้นมา อันเกิดจากการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น

2. บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีทิศทางและแนวโน้มของการลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) โดยมีการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะยาวมากขึ้นซึ่งหลักทรัพย์ระยะยาวที่มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุด คือ หลักทรัพย์ในภาครัฐบาล โดยเฉพาะพันธบัตร ขณะที่หลักทรัพย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนลดลงอย่างมาก คือ หลักทรัพย์ในภาคเอกชนโดยเฉพาะทางด้านเงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน และยังรวมถึงทางด้านเงินให้กู้ยืมด้วย ซึ่งการที่บริษัทประกันชีวิตได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและลักษณะการลงทุนทั้งในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและสินทรัพย์ภาคเอกชนนั้น สรุปให้เห็นถึงผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุหรือปัจจัยต่างๆ จากทางด้านภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ และได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางของการลงทุนทั้งในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในอนาคตข้างหน้า

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ธุรกิจประกันชีวิตเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีหน้าที่หลักในการให้ความคุ้มครองและสร้างหลักประกันความมั่นคงทางการเงินและชีวิตให้แก่บุคคลในครอบครัว การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ นั่นคือ ด้านการระดมเงินออมและด้านการลงทุน โดยการระดมเงินออมของบริษัทประกันชีวิตจะอยู่ในรูปของการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตให้แก่บุคคลที่ต้องการความคุ้มครองทางการเงินและชีวิตซึ่งรายได้ของบริษัทประกันชีวิตจะเป็นในรูปของจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิต ส่วนของการลงทุนนั้นเมื่อบริษัทประกันชีวิตได้ตกลงทำสัญญาความคุ้มครองดังกล่าวแล้วบริษัทประกันชีวิตจะต้องจัดสรรเงินทุนเพื่อการลงทุนในด้านต่างๆ ให้ได้ผลตอบแทนที่เพียงพอกับภาระที่ต้องจ่ายคืนผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ตามสัญญากรมธรรม์ และรวมถึงการหารายได้ของบริษัทประกันชีวิตเองด้วย

การดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิตในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 – 2547 นั้นมีการระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี แต่เมื่อมีการเปรียบเทียบกับการระดมเงินออมของสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์แล้ว บริษัทประกันชีวิตยังมีการระดมเงินออมอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำมาก ดังนั้นการศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต โครงสร้างแหล่งที่มาและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยจะสามารถช่วยทำให้ธุรกิจประกันชีวิตมีการดำเนินการเพื่อการระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงก่อให้เกิดการบริหารจัดการด้านเงินทุนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต ทำการสร้างสมการแบบจำลองและทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และความมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรจากแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2547 ในส่วนของโครงสร้างแหล่งที่มาและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากสัดส่วนตัวเลขงบการเงินของธุรกิจประกันชีวิต ใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2547 โดยผลการศึกษาเป็นดังนี้

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย พบว่า ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (CB) เป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงรวมของบริษัทประกันชีวิตมากเป็นอันดับที่ 1 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต และมีค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับ 0.675013 โดยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (RB) เป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตมากเป็นอันดับที่ 2 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิต และมีค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์กับจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่ระดับ 0.148259 โดยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 93 และรวมถึงตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ถูกต้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขณะที่จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต (BLI) ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย (AD) จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต (BP_{t-1}) และตัวแปรหุ่นค่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (CRI) นั้น ปรากฏว่าไม่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในจำนวนเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

สำหรับผลการศึกษาโครงสร้างแหล่งที่มาและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนในด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุด คือ แหล่งเงินทุนทางด้านหนี้สินระยะยาวโดยเฉพาะในส่วนของเงินสำรองประกันภัย ซึ่งในช่วงเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแนวโน้มของการจัดหาแหล่งเงินทุนดังกล่าวที่ลดลง ขณะที่ในช่วงเวลาเมื่อได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) แล้วนั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งที่มาของเงินทุนดังกล่าวในทิศทางและแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น และยังมีความต่อเนื่องไปในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) ด้วย โดยมีปัจจัยสำคัญจากการปรับปรุงและผ่อนคลายกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับในเรื่องของการลงทุนในปี พ.ศ.2535 และการปรับปรุงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ด้านมาตรฐานในการดำเนินธุรกิจ รวมถึงช่องทางการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2544 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตและช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย และความรู้ ความเข้าใจในการทำประกันชีวิตของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นรวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจประกันชีวิตมีจำนวนเบี้ยประกันชีวิตรับโดยตรงที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกๆ ปี

โครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุนที่สำคัญที่สุด คือ เงินลงทุนระยะยาว โดยบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนทางด้านเงินลงทุนระยะยาวในสัดส่วนที่มากที่สุด โดยมีสัดส่วนและแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นมากและอย่างต่อเนื่องในช่วงหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) แล้ว ขณะที่ในช่วงเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) นั้น บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบกลับมีการใช้เงินทุนทางด้านเงินลงทุนระยะยาวในสัดส่วนและแนวโน้มที่ลดลงจากช่วงก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) โดยมีปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากกฎระเบียบการลงทุนที่ให้บริษัทประกันชีวิตลงทุนในด้านต่างๆ อย่างอิสระและหลากหลายมากขึ้นทั้งการลงทุนในภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นด้วยและยังประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ดีจึงส่งผลทำให้บริษัทประกันชีวิตมีการลงทุนมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิต พบว่า ในช่วงเวลา ก่อนใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2531 - 2535) และช่วงเวลาเริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (พ.ศ.2536 - 2539) บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบยังมีการดำเนินนโยบายการจัดการด้านการเงินที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกัน ขณะที่ในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) นั้นบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีแนวโน้มของการดำเนินนโยบายการจัดการด้านการเงินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันมากขึ้น โดยมีการดำเนินนโยบายการจัดหาเงินทุนระยะสั้นเพื่อความต้องการใช้เงินทุนในระยะสั้นและดำเนินนโยบายการจัดหาเงินทุนระยะยาวเพื่อความต้องการใช้เงินทุนในระยะยาวเช่นกัน ซึ่งเป็นการลงทุนในลักษณะของ Asset and Liabilities Matching ซึ่งมีลักษณะเป็นการบริหารเงินทุนในระยะยาวให้สอดคล้องกับหนี้สินของบริษัทที่มีต่อลูกค้าผู้เอาประกันชีวิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นสัญญากรมธรรม์ระยะยาว (Long – Term Liabilities) มากขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทประกันชีวิตทั้งในด้านของสภาพคล่องที่เหมาะสมและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เงินทุนเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่จัดหามาอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

ผลการศึกษาบทบาทของบริษัทประกันชีวิตด้านการลงทุนในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2547 ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบริษัทประกันชีวิตมาก พบว่า

1. บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนในส่วนของสินทรัพย์ลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนับจากได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 เป็นต้นมา อันเกิดจากการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับในเรื่องการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระในการลงทุนมากขึ้น
2. บริษัทประกันชีวิตทั้งระบบมีทิศทางและแนวโน้มของการลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงเวลาหลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540 - 2547) โดยมีการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะยาวมากขึ้นซึ่งหลักทรัพย์ระยะยาวที่มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุด คือ หลักทรัพย์ในภาครัฐบาล โดยเฉพาะพันธบัตร ขณะที่หลักทรัพย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในการลงทุนลดลงอย่างมาก คือ หลักทรัพย์ในภาคเอกชนโดยเฉพาะทางด้านเงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน และยังรวมถึงทางด้านเงินให้กู้ยืมด้วย ซึ่งการที่บริษัทประกันชีวิตได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและ

ลักษณะการลงทุนทั้งในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและสินทรัพย์ภาคเอกชนนั้น สรุปให้เห็นถึงผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุหรือปัจจัยต่างๆ จากทางด้านภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ และได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางของการลงทุนทั้งในสินทรัพย์ภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริษัทประกันชีวิตทั้งระบบในอนาคตข้างหน้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรได้หาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการระดมเงินออมของธุรกิจประกันชีวิตขึ้น โดยควรจะมีการเพิ่มค่าตอบแทนในรูปของค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ³ หรือได้มีการปรับปรุง แก้ไข ในส่วนของอัตราการคิดผลตอบแทนค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จให้มีความเหมาะสมที่จะจ่ายให้แก่ตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิตเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตเพื่อให้ได้เบี้ยประกันชีวิตที่สูงมากขึ้น

2. การปรับปรุงอัตราผลตอบแทนตามสัญญากรมธรรม์ให้มีอัตราที่สูงเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงมีความยืดหยุ่นไปตามภาวะเศรษฐกิจด้วย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนผู้ฝากเงินได้ตัดสินใจเพื่อการออมโดยการซื้อประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิตที่มากยิ่งขึ้น แต่โดยที่บริษัทประกันชีวิตจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลตอบแทนที่จะได้รับในรูปของตัวเงินและผลตอบแทนในรูปของความคุ้มครองทางด้านชีวิตที่มีความแตกต่างกับการออมเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์มากขึ้นประกอบด้วย เพื่อให้ผู้ออมได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

³ ภาคผนวก เรื่อง อัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จสำหรับตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิต

3. ความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิตอันเกิดจากการบริหารจัดการด้านการเงินและการลงทุน อันสะท้อนให้เห็นจากความสัมพันธ์ของโครงสร้างแหล่งที่มาและโครงสร้างแหล่งใช้ไปของเงินทุน ก็ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการระดมเงินออมในรูปเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงจากการขาย กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มากขึ้น เนื่องจากการสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนเกิดการยอมรับใน การบริหารงานของบริษัทว่ามีการดำเนินงานที่ดี มีความมั่นคงทางการเงิน มีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มี ความปลอดภัยและให้ผลตอบแทนที่ดีเพียงพอ และส่งผลให้ไม่มีปัญหาด้านสภาพคล่องทางการเงิน อันจะกระทบต่อการจ่ายคืนให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ตามสัญญากรมธรรม์ สิ่งเหล่านี้จะช่วยก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อบริษัทประกันชีวิตและทำให้ประชาชนหันมาออมเงินใน ลักษณะของการทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิตมากขึ้น

4. ภาครัฐและภาคเอกชนควรได้มีการศึกษาและใช้ประโยชน์จากลักษณะหรือรูปแบบของ โครงสร้างด้านการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต เพื่อช่วยในการกำหนดลักษณะหรือกรอบแนวทางการ ระดมเงินทุนขององค์กรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะหรือรูปแบบการลงทุนของบริษัท ประกันชีวิต อันเนื่องจากแหล่งเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตที่นับวันจะมีความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจที่มากขึ้น ซึ่งจะเป็นช่องทางที่สำคัญอีกด้านหนึ่งสำหรับภาครัฐและภาคเอกชนในการหา แหล่งเงินทุน

5. การโฆษณาและการส่งเสริมการขายของบริษัทประกันชีวิต แม้จากการศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงความไม่มีนัยสำคัญที่มากเพียงพอที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง ของบริษัทประกันชีวิต แต่เนื่องจากการโฆษณาและการส่งเสริมการขายเป็นกิจกรรมที่จะส่งผลโดย อ้อมที่มีต่อทั้งตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิต (เป็นลักษณะของการให้ผลตอบแทนเพิ่มเติมเพื่อ กระตุ้นการขายประกันชีวิต) และประชาชนทั่วไป (ให้ประชาชนได้รู้จักและรับทราบถึงการดำเนินธุรกิจ ของตัวบริษัทประกันชีวิต) รวมถึงภาคธุรกิจต่างๆ ก็ยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมดังกล่าว ดังนั้น บริษัทประกันชีวิตจึงยังควรที่จะให้ความสำคัญกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

นอกจากการใช้ผลการวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาบริษัทประกันชีวิตให้มีการระดมเงินออมในรูปของเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว ลู่ทางอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อบริษัทประกันชีวิตก็เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาด้วย เช่น

1. ภาครัฐบาลโดยเฉพาะกรมการประกันภัยซึ่งเป็นผู้กำกับ ดูแล โดยตรงและภาคเอกชนเอง ซึ่งคือ บริษัทประกันชีวิตนั้นควรได้มีความร่วมมือและหาแนวทางในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการประกันชีวิตในด้านต่างๆ ให้แก่ประชาชนมากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ของการทำประกันชีวิตต่างๆ และเป็นแรงจูงใจให้เกิดการทำประกันชีวิตที่เพิ่มขึ้นในทุกๆ กลุ่มอาชีพ
2. พัฒนาตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิตให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันชีวิต เจาะลึกความคุ้มครอง และข้อยกเว้นต่างๆ ของกรมธรรม์ และรวมถึงจรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อนักที่และอาชีพของตน เพื่อสร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้แก่ประชาชนที่จะมีต่อธุรกิจประกันชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงของบริษัทประกันชีวิตครั้งนี้เป็นการใช้ตัวแปรอิสระที่เกิดขึ้นจากตัวองค์กรบริษัทประกันชีวิตเอง ซึ่งในการศึกษารั้งต่อไปอาจมีการนำตัวแปรอิสระทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และ ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค (CPI) เข้ามาศึกษาร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงการปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่อาจมีความเหมาะสมในแบบจำลองมากกว่าที่ใช้ในครั้งนี้ เช่น เปลี่ยนจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี เหลือของธนาคารพาณิชย์ (RB) เป็นอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากกรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการประกันภัย, กระทรวงพาณิชย์. 2531. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2531.
กรุงเทพมหานคร.

_____. 2532. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2532. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2533. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2533. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2534. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2534. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2535. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2535. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2536. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2536. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2537. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2537. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2538. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2538. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2539. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2539. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2540. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2540. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2541. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2541. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2542. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2542. กรุงเทพมหานคร.

กรรมการประกันภัย, กระทรวงพาณิชย์. 2543. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2543. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2544. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2544. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2545. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2545. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2546. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2546. กรุงเทพมหานคร.

_____. 2547. รายงานธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย 2547. กรุงเทพมหานคร.

กรรมการประกันภัย, กระทรวงพาณิชย์. 2540. 18 ปี กรรมการประกันภัย. (เนื่องในโอกาสครบรอบ 18 ปี กรรมการประกันภัย, 24 มีนาคม 2540) กรุงเทพมหานคร.

ขวัญกมล บุญวงศ์. 2538. บทบาทของธนาคารออมสินในการระดมเงินออม การให้สินเชื่อ และการลงทุน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรินทร์ เทศวานิชและคณะ. 2544. ตลาดเงิน สถาบันและนโยบายการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

จิราภรณ์ ช่างษ์. 2544. เศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพมหานคร: ยูนิเวอร์แซล กราฟฟิค แอนเทรตติ้ง. แปลจาก Froyen.R.T.1996. Macroeconomics:Theories and Policies. New Jersey: Pearson Education, Inc.

ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2537. เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เต็มสุข บุญภิรักษ์. 2541. **19 ปี กรมการประกันภัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

บุษรา อึ้งภากรณ์. 2541. **การประกันภัย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัด ส.มงคลการพิมพ์.

บันลือศักดิ์ ปุสสะรังสี และ ราเชนทร์ ชินทยาวัชรศิริ. 2535. **เบี้ยประกันชีวิตกับการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: กรมการประกันภัย.

ประจักษ์ อุดมศิลป์. 2528. ผลกระทบของตัวแปรเศรษฐกิจที่มีต่อธุรกิจประกันชีวิตไทย. **วารสารสำนักงานประกันภัย** 10 (1): 43 – 46.

มาลินี เชษฐโชติศักดิ์. 2534. **ปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชกิจจานุเบกษา. 2544. เล่มที่ 118 ตอนที่ 96ง, หน้า 124 – 144.

_____. 2545ก. เล่มที่ 119 ตอนที่ 35ง, หน้า 5 – 11.

_____. 2545ข. เล่มที่ 119 ตอนที่ 99ง, หน้า 1 – 2.

_____. 2546. เล่มที่ 120 ตอนที่ 42ง, หน้า 1 – 6.

วิศรา มั่นสกุล. 2541. **ปัจจัยที่มีผลต่อการระดมเงินออมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วเรศ อุปปาดิก. 2539. **เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์. 2531. **รายงานผลการวิจัยเรื่อง การเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศ**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มุกดา โควิทกุล. 2537. **การประกันภัย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน สยามเตชั่นเนอริชฟพลายส์ จำกัด.

ศรีสุดา วงศ์เยาวรักษ์. 2525. **การจัดการด้านการเงินของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิโชค ศรีเจริญ. 2528. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย**. กรุงเทพมหานคร: ประชุมทองการพิมพ์.

สุรศักดิ์ นานานุกูล และคณะ. 2526. **การบริหารการเงิน**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรินทร์ ตันติสุวรรณากุล และคณะ. 2536. **คู่มือธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร.

สนิท วรปัญญา และ จำลอง เจริญวิจิตร. 2519. **การลงทุนของบริษัทประกันภัย**. **วารสารสำนักงานประกันภัย 1 (3): 99 – 103.**

Pfeffer, I. and Klock. D. 1974. **Perspectives on Insurance**. USA: Prentice – Hall Inc.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลเบี้ยประกันภัยรับโดยตรงรวม จำนวนสาขาของบริษัทประกันชีวิต ค่าโฆษณาและค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย จำนวนเงินทดแทนที่จ่ายจากกรมธรรม์เมื่ออดีต อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปัจจัยทางด้านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 - 2547

ปี พ.ศ.	เบี้ยประกันภัย รับโดยตรง ^{1/} (ล้านบาท) (DP)	จำนวนสาขา ของบริษัท ประกันชีวิต ^{1/} (สาขา) (BLI)	ค่าโฆษณาและ ค่าใช้จ่ายส่งเสริม การขาย ^{1/} (ล้านบาท) (AD)	จำนวนเงินทดแทนที่ จ่ายจากกรมธรรม์ เมื่ออดีต ^{1/} (ล้านบาท) (BP _{t-1})	อัตราดอกเบี้ย เงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของ ธนาคารพาณิชย์ ^{2/} (ร้อยละ/ปี) (RB)	ค่าจ้างหรือ ค่าบำเหน็จ ^{1/} (ล้านบาท) (CB)	ปัจจัย ทางด้าน วิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจ (CRI)
2531	11,288	759	228	3,336	7.72	3,492	0
2532	14,752	830	277	4,462	9.61	4,768	0
2533	19,843	884	211	5,881	12.02	6,708	0
2534	23,879	959	293	7,803	12.18	7,552	0
2535	29,128	1,059	287	9,984	9.27	8,545	0
2536	34,558	1,155	348	13,114	8.25	9,451	0
2537	40,867	1,184	376	14,341	7.90	11,383	0
2538	48,253	1,211	535	19,023	10.67	13,506	0
2539	55,727	1,216	657	23,331	8.84	16,167	0
2540	58,780	1,294	706	27,168	9.77	13,473	1
2541	56,339	1,177	882	30,753	9.59	11,001	1

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	เบี้ยประกันภัย รับโดยตรง ^{1/}	จำนวนสาขา ของบริษัท ประกันชีวิต ^{1/}	ค่าโฆษณาและ ค่าใช้จ่ายส่งเสริม การขาย ^{1/}	จำนวนเงินทดแทนที่ จ่ายจากกรมธรรม์ เมื่ออดีต ^{1/}	อัตราดอกเบี้ย เงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของ ธนาคารพาณิชย์ ^{2/}	ค่าจ้างหรือ ค่าบำเหน็จ ^{1/}	ปัจจัย ทางด้าน วิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจ
	(ล้านบาท) (DP)	(สาขา) (BLI)	(ล้านบาท) (AD)	(ล้านบาท) (BP _{t-1})	(ร้อยละ/ปี)(RB)	(ล้านบาท) (CB)	(CRI)
2542	62,545	1,155	903	31,079	4.85	13,631	1
2543	75,646	1,062	1,243	31,643	3.73	18,330	1
2544	94,367	973	1,685	34,560	3.03	22,776	1
2545	115,518	959	1,994	36,431	2.57	25,723	1
2546	133,355	931	2,116	39,768	1.44	28,542	1
2547	151,951	934	1,983	48,951	1.00	28,817	1

ที่มา: ^{1/} กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์

^{2/} จากการคำนวณ

หมายเหตุ: 1) สาขาของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2542 ประกอบด้วยสาขาของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจประกันชีวิตประเภทเดียวและสาขาของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจทั้งประกันชีวิตและวินาศภัย แต่นับจากปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมา บริษัทประกันชีวิตได้แยกออกจากบริษัทประกันวินาศภัยแล้ว

2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2542 คัดจากธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง แต่นับจากปีพ.ศ.2543 เป็นต้นมา คัดจากธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง

ตารางผนวกที่ 2 โครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547 (หน่วย: ล้านบาท)

โครงสร้างของเงินทุน	ปี พ.ศ.								
	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539
แหล่งที่มาของเงินทุน	29,257	36,588	46,008	58,935	73,085	102,514	119,522	138,072	145,825
1. หนี้สินระยะสั้น	1,295	1,684	2,163	2,426	2,998	3,780	4,421	6,158	7,634
2. หนี้สินระยะยาว	25,219	31,263	38,498	47,053	58,385	70,822	85,257	102,350	121,310
3. เงินกองทุน	2,743	3,641	5,347	9,456	11,702	27,912	29,844	29,564	16,881
แหล่งใช้ไปของเงินทุน	29,257	36,588	46,008	58,935	73,085	102,514	119,522	138,072	145,825
1. สินทรัพย์หมุนเวียน	3,842	5,145	6,325	9,809	16,339	23,757	27,212	32,605	38,314
2. สินทรัพย์ถาวร	3,740	4,136	4,888	6,244	7,068	8,063	10,367	9,994	10,480
3. เงินลงทุนระยะยาว	21,675	27,307	34,795	42,882	49,678	70,694	81,944	95,473	97,032

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

โครงสร้างของเงินทุน	ปี พ.ศ.							
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
แหล่งที่มาของเงินทุน	164,560	185,342	216,520	243,048	290,008	351,484	450,099	528,257
1. หนี้สินระยะสั้น	8,648	9,295	11,878	16,771	20,030	19,218	24,766	26,004
2. หนี้สินระยะยาว	139,610	154,076	172,258	197,933	237,210	291,161	354,515	420,683
3. เงินกองทุน	16,302	21,971	32,385	28,343	32,768	41,105	70,818	81,570
แหล่งใช้ไปของเงินทุน	164,560	185,342	216,520	243,048	290,008	351,484	450,099	528,257
1. สินทรัพย์หมุนเวียน	56,964	53,119	40,072	35,478	38,351	42,625	33,763	34,599
2. สินทรัพย์ถาวร	11,583	12,363	12,724	12,237	12,565	12,650	12,136	12,169
3. เงินลงทุนระยะยาว	96,013	119,860	163,724	195,333	239,092	296,209	404,200	481,489

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

ตารางผนวกที่ 3 ประเภทแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย ^{1/}	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย ^{1/}
						(ปี 2531 - 2535)					
1.หนี้สินระยะสั้น	1,295	1,684	2,163	2,426	2,998	2,113	3,780	4,421	6,158	7,634	5,498
1.1 เงินที่ต้องจ่ายตาม กรมธรรม์ประกันภัยค้ำ จ่าย	122	161	192	236	362	214	436	553	780	1,069	709
1.2 เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับ การประกันภัยต่อ	52	66	102	78	81	76	125	159	96	84	116
1.3 เงินกู้ยืมและเงิน เบิกเกินบัญชีสถาบัน การเงิน	83	43	17	14	38	39	43	41	82	76	60
1.4 หนี้สินอื่น	930	1,266	1,649	1,882	2,301	1,606	2,901	3,232	4,645	5,724	4,126
1.5 ค่าใช้จ่ายค้ำจ่าย	107	147	198	212	209	175	263	416	441	544	416
1.6 เงินประกันที่ถือไว้ ตามสัญญาประกันภัยต่อ	1	1	5	4	7	3	12	20	114	137	71

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
1.หนี้สินระยะสั้น	8,648	9,295	11,878	16,771	20,030	19,218	24,766	26,004	17,076
1.1 เงินที่ต้องจ่ายตาม กรรมธรรม์ประกันภัยค้ำ จ่าย	1,158	944	1,085	1,361	1,707	2,170	3,183	4,476	2,010
1.2 เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับ การประกันภัยต่อ	135	159	129	447	997	716	553	1,193	541
1.3 เงินกู้ยืมและเงิน เบิกเกินบัญชีสถาบัน การเงิน	86	75	83	73	48	53	29	25	59
1.4 หนี้สินอื่น	6,360	7,306	9,886	13,884	16,202	14,670	19,019	18,400	13,216
1.5 ค่าใช้จ่ายค้ำจ่าย	790	690	655	967	1,033	1,568	1,943	1,866	1,189
1.6 เงินประกันที่ถือไว้ ตามสัญญาประกันภัยต่อ	119	121	40	39	43	41	39	44	60

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.											
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2531 - 2535)	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2536 - 2539)	
2.หนี้สินระยะยาว	25,219	31,263	38,498	47,053	58,385	40,084	70,822	85,257	102,350	121,310	94,935	
2.1 เงินสำรอง	24,234	29,973	36,759	44,867	55,671	38,301	67,417	82,501	99,084	117,445	91,612	
ประกันภัย												
2.2 หนี้สินอื่นตาม	985	1,290	1,739	2,186	2,714	1,783	3,405	2,756	3,266	3,865	3,323	
กรรมธรรม์												
3. เงินกองทุน	2,743	3,641	5,347	9,456	11,702	6,578	27,912	29,844	29,564	16,881	26,050	
3.1 ทุนชำระแล้วหรือ	546	1,319	1,272	1,301	1,384	1,165	1,524	1,892	2,257	2,707	2,095	
เงินลงทุนจากสำนักงาน												
ใหญ่												
3.2 กำไร (ขาดทุน)	1,864	1,699	2,594	6,843	8,996	4,399	25,066	26,631	25,105	11,972	22,193	
สะสม												
3.3 ส่วนเกินทุน	333	23	1,481	1,312	1,322	1,014	1,322	1,322	2,202	2,202	1,762	

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งที่มา ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
2.หนี้สินระยะยาว	139,610	154,076	172,258	197,933	237,210	291,161	354,515	420,683	245,931
2.1 เงินสำรองประกันภัย	135,112	148,824	165,775	190,118	227,248	280,326	342,961	407,095	237,182
2.2 หนี้สินอื่นตาม กรมธรรม์	4,498	5,253	6,483	7,815	9,963	10,835	11,554	13,588	8,749
3. เงินกองทุน	16,302	21,971	32,385	28,343	32,768	41,105	70,818	81,570	40,658
3.1 ทุนชำระแล้วหรือเงิน ลงทุนจากสำนักงานใหญ่	10,140	10,633	11,109	12,438	14,282	15,690	18,293	20,784	14,171
3.2 กำไร (ขาดทุน) สะสม	3,408	8,958	17,454	15,366	15,223	16,859	34,233	48,641	20,018
3.3 ส่วนเกินทุน	2,754	2,380	3,822	539	3,263	8,556	18,292	12,146	6,469

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

^{1/} จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย ^{1/}	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย ^{1/}
						(ปี 2531 - 2535)					
1.2.2 เงินค้ำรับเกี่ยวกับ การประกันภัยต่อ	1	6	7	15	37	13	16	40	57	215	82
1.2.3 เบี้ยประกันภัย ค้ำรับ	176	247	362	458	576	364	880	1,121	1,430	1,635	1,267
1.3 รายได้จากการลงทุน ค้ำรับ	727	707	1,061	1,434	1,686	1,123	1,750	1,837	2,321	3,051	2,240
2. สินทรัพย์ถาวร	3,740	4,136	4,888	6,244	7,068	5,215	8,063	10,367	9,994	10,480	9,726
2.1 อสังหาริมทรัพย์	3,041	3,233	3,576	4,629	5,362	3,968	6,264	8,252	7,515	7,848	7,470
2.2 ทรัพย์สินดำเนินงาน	419	597	774	957	1,030	755	1,039	1,196	1,235	1,381	1,213
2.3 สินทรัพย์อื่น	280	306	538	658	676	492	760	919	1,244	1,251	1,043
3. เงินลงทุนระยะยาว	21,675	27,307	34,795	42,882	49,678	35,268	70,694	81,944	95,474	97,032	86,285
3.1 หลักทรัพย์วางไว้กับ นายทะเบียน	25	25	25	25	26	25	26	26	28	64	36
3.2 พันธบัตร	3,880	4,240	4,498	4,277	4,861	4,351	6,477	8,830	7,624	6,737	7,417

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
1.2.2 เงินค้ำรับเกี่ยวกับ การประกันภัยต่อ	331	225	356	520	943	732	821	1,099	628
1.2.3 เบี้ยประกันภัย ค้ำรับ	1,997	1,830	2,038	2,945	3,149	5,108	5,354	7,560	3,748
1.3 รายได้จากการลงทุน ค้ำรับ	3,959	4,806	5,049	5,689	6,734	7,647	8,475	11,059	6,677
2. สินทรัพย์ถาวร	11,583	12,363	12,724	12,237	12,565	12,650	12,136	12,169	12,303
2.1 อสังหาริมทรัพย์	8,428	9,370	10,025	9,876	10,032	10,118	9,641	9,460	9,619
2.2 ทรัพย์สินดำเนินงาน	1,791	1,706	1,457	1,554	1,752	1,804	1,768	1,979	1,726
2.3 สินทรัพย์อื่น	1,364	1,287	1,242	808	781	728	727	730	958
3. เงินลงทุนระยะยาว	96,013	119,860	163,724	195,333	239,092	296,209	404,200	481,489	249,490
3.1 หลักทรัพย์วางไว้กับ นายทะเบียน	503	503	503	508	508	513	513	513	508
3.2 พันธบัตร	13,667	28,669	58,809	85,588	122,001	175,184	237,589	298,586	127,512

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทแหล่งใช้ไป ของเงินทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
3.3 ตัวเงินค้ำ	-	-	-	893	788	2,731	1,760	2,745	1,115
3.4 ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน	24,808	29,830	32,568	39,641	40,688	32,484	39,218	54,109	36,668
3.5 หุ้นทุน	9,845	9,943	15,099	11,121	16,449	23,388	52,631	47,559	23,254
3.6 หุ้นกู้ - หุ้นกู้แปลง สภาพ	10,499	9,680	11,726	13,868	15,599	16,206	20,890	25,141	15,451
3.7 หน่วยลงทุน	951	967	4,293	4,524	5,312	6,141	7,371	5,887	4,431
3.8 ใบสำคัญแสดงสิทธิ ซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วย ลงทุน	14	13	38	276	224	628	1,074	438	338
3.9 เงินให้กู้ยืม	35,725	40,251	40,663	38,763	36,736	37,629	41,615	45,013	39,549
3.10 เงินลงทุนอื่น	2	2	22	150	787	1,305	1,539	1,497	663

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

^{1/} จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ประเภทการลงทุนของบริษัทประกันชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2547 (หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย ^{1/}	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย ^{1/}
						(ปี 2531 - 2535)					
สินทรัพย์ลงทุน	24,264	30,925	38,837	50,056	63,064	41,429	90,994	105,348	123,496	129,205	112,261
1.พันธบัตร	3,905	4,265	4,523	4,303	4,887	4,377	6,504	8,854	7,652	6,801	7,453
2.ตัวเงินค้ำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน	7,431	8,808	10,113	11,736	11,582	9,934	11,834	14,282	22,135	27,553	18,951
4.หุ้นทุน	1,077	1,425	1,786	5,528	8,004	3,564	24,820	27,533	30,484	21,469	26,077
5.หุ้นกู้ – หุ้นกู้ แปลงสภาพ	699	1,520	1,945	2,431	3,998	2,119	5,021	7,881	8,408	9,276	7,647
6.หน่วยลงทุน	-	-	-	-	-	-	1,508	1,637	1,983	1,651	1,695
7.ใบสำคัญแสดงสิทธิ์ การซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน	-	-	-	-	-	-	105	339	360	77	220

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
สินทรัพย์ลงทุน	143,197	162,002	192,959	217,893	260,379	320,103	417,689	490,634	275,607
1.พันธบัตร	14,170	29,173	59,313	86,096	122,404	175,592	238,051	299,058	127,982
2.ตัวเงินค้ำ	-	-	-	893	788	2,731	1,760	2,745	1,115
3.ตัวสัญญาใช้เงิน – ตัวแลกเงิน	24,808	29,830	32,568	39,642	40,688	32,504	39,218	54,109	36,671
4.หุ้นทุน	9,845	9,943	15,099	11,121	16,449	23,388	52,631	47,559	23,254
5.หุ้นกู้ – หุ้นกู้ แปลงสภาพ	10,499	9,680	11,726	13,868	15,664	16,251	20,890	25,141	15,465
6.หน่วยลงทุน	951	967	4,293	4,524	5,312	6,141	7,371	5,887	4,431
7.ใบสำคัญแสดงสิทธิ การซื้อหุ้นสามัญ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน	14	13	39	276	225	628	1,074	438	338

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.										
	2531	2532	2533	2534	2535	เฉลี่ย ^{1/}	2536	2537	2538	2539	เฉลี่ย ^{1/}
	(ปี 2531 - 2535)						(ปี 2536 - 2539)				
8.เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย	2,589	3,617	4,042	7,173	13,386	6,161	20,299	23,406	28,023	32,173	25,975
8.1 ธนาคาร	2,589	3,617	4,042	7,173	13,386	6,161	20,299	23,406	28,023	30,689	24,491
8.2 บริษัทเงินทุนหรือ เงินทุนหลักทรัพย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,484	1,484
9.เงินให้กู้ยืม	8,563	11,290	16,428	18,885	21,207	15,275	20,903	21,416	24,451	30,205	24,244
9.1 โดยมีกรมธรรม์ ประกันภัยเป็นประกัน	3,886	4,176	4,559	5,211	5,838	4,734	6,556	7,368	8,563	10,550	8,259
9.2 โดยมีทรัพย์สิน ทำนองเป็นประกัน	4,246	5,288	8,960	10,411	10,551	7,891	9,883	10,186	14,073	17,515	12,914
9.3 โดยมีหลักทรัพย์ ค้ำประกัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.4 โดยมีธนาคารค้ำ ประกัน	422	1,817	2,899	3,251	4,801	2,638	4,445	3,838	1,788	2,101	3,043

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
8.เงินฝากสถาบันการเงินประเภทมีดอกเบี้ย	47,184	42,142	29,236	22,560	21,327	23,934	13,540	9,187	26,139
8.1 ธนาคาร	46,088	41,248	28,816	22,110	20,757	23,564	13,540	9,187	25,643
8.2 บริษัทเงินทุนหรือ เงินทุนหลักทรัพย์	1,096	894	420	450	570	370	-	-	475
9.เงินให้กู้ยืม	35,724	40,251	40,663	38,763	36,735	37,629	41,615	45,013	39,549
9.1 โดยมีกรรมธรรม์ ประกันภัยเป็นประกัน	14,680	20,049	21,163	22,142	23,063	25,394	28,019	30,509	23,127
9.2 โดยมีทรัพย์สิน ทำนองเป็นประกัน	19,134	18,090	16,374	14,370	12,548	11,173	12,554	13,516	14,720
9.3 โดยมีหลักทรัพย์ ค้ำประกัน	-	-	-	800	800	800	780	780	495
9.4 โดยมีธนาคารค้ำ ประกัน	1,866	2,077	3,096	1,422	295	236	233	151	1,172

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทการลงทุน	ปี พ.ศ.								เฉลี่ย ^{1/} (ปี 2540 - 2547)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	
9.5 โดยมีบุคคลค้า ประกัน	45	35	30	29	30	26	29	57	35
10.เงินลงทุนอื่น	2	2	22	150	787	1,305	1,539	1,497	663
10.1 ให้เช่าซื้อรถ	2	2	-	131	580	1,114	1,409	1,496	592
10.2 อื่นๆ	-	-	22	19	207	191	130	1	71

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

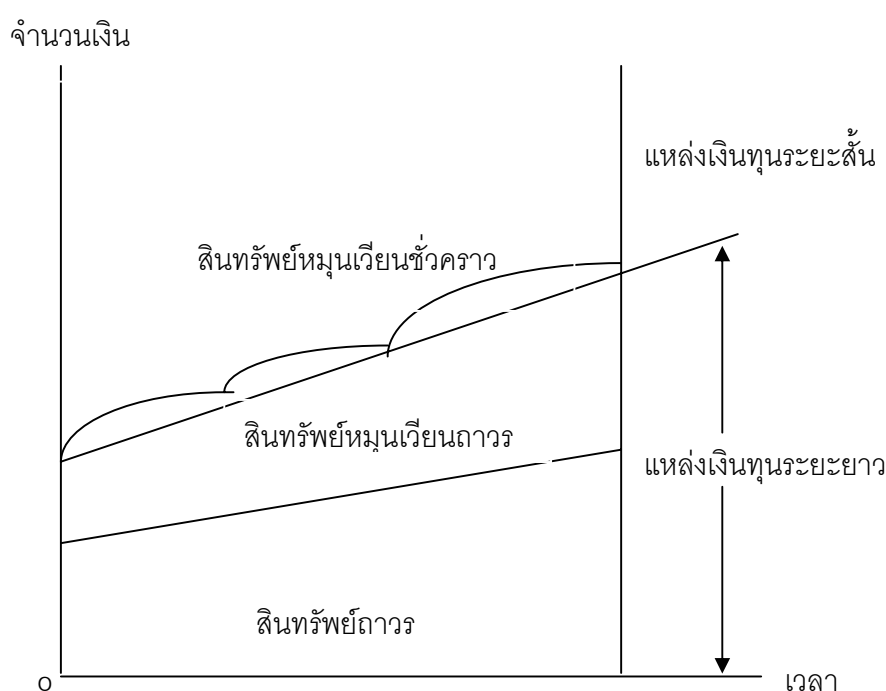
^{1/} จากการคำนวณ

การกำหนดประเภทแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมสำหรับการถือสินทรัพย์ (สุรศักดิ์, 2526: 217 - 218)

ในการบริหารจัดการด้านเงินทุน บริษัทหรือกิจการควรได้มีการเลือกหรือกำหนดประเภทของแหล่งเงินทุนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้เงินลงทุนที่จะนำไปถือสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ซึ่งโดยปกติแหล่งเงินทุนจะจำแนกตามระยะเวลาได้ 2 ประเภท คือ

แหล่งเงินทุนระยะสั้น ได้แก่ เงินทุนที่ได้จากหนี้สินระยะสั้น ซึ่งมีกำหนดใช้คืนภายใน 1 ปี เช่น เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ตัวเงินจ่าย เป็นต้น

แหล่งเงินทุนระยะยาว ได้แก่ เงินทุนที่ได้จากหนี้สินระยะยาว และส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งประกอบด้วยทุนและกำไรสะสม

ภาพที่ 8 แหล่งเงินทุนที่ควรใช้สำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท

จากภาพที่ 8 จะเห็นว่า แหล่งใช้ไปของเงินทุนทางด้านสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์หมุนเวียนถาวร ควรได้มีการใช้เงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะยาว ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราวควรได้มีการใช้เงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะสั้น โดยมีปัจจัยที่สำคัญในการเลือกแหล่งเงินทุนที่ต่างกัน เนื่องจาก

1. สินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่กิจการต้องการถือในช่วงฤดูกาลของการดำเนินงานเท่านั้น ซึ่งระยะเวลาในการถือสินทรัพย์จะไม่เกิน 1 ปี ดังนั้น แหล่งเงินทุนที่จะใช้ถือสินทรัพย์ดังกล่าวควรเป็นแหล่งเงินทุนที่มีการใช้คืนเงินทุนภายในระยะเวลา 1 ปี ทั้งนี้เพื่อให้แหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกัน ทำให้กิจการมีสภาพคล่องและมีความเสี่ยงต่อการไม่สามารถชำระหนี้ต่ำ แต่ถ้ากิจการใช้เงินทุนระยะยาวมาถือสินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว กิจการก็จะมีสภาพคล่องเกินไปและทำให้ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินทุนจำนวนดังกล่าวตลอดเวลา ไม่ว่ากิจการจะได้ใช้ประโยชน์จากเงินทุนหรือไม่ก็ตาม ผลที่จะเกิดขึ้นคือ กำไรทั้งสิ้นของกิจการก็จะลดลง

2. สินทรัพย์หมุนเวียนถาวรและสินทรัพย์ถาวร ควรได้มีการใช้เงินทุนจากแหล่งที่มาของเงินทุนระยะยาว เพราะเป็นสินทรัพย์ที่กิจการต้องการถือไว้ตลอดเวลาดำเนินงาน จึงควรเลือกแหล่งเงินทุนระยะยาวซึ่งมีระยะเวลาการใช้คืนเงินทุนเกินกว่า 1 ปี ซึ่งจะทำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมของการได้มาและใช้ไปของเงินทุนดังกล่าว ทำให้กิจการเกิดสภาพคล่องและมีความเสี่ยงต่อการไม่สามารถชำระหนี้ต่ำ แต่ถ้ากิจการใช้เงินทุนระยะสั้นมาถือสินทรัพย์หมุนเวียนถาวรและสินทรัพย์ถาวร จะทำให้กิจการมีความเสี่ยงสูงในการที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดเวลา

สรุปได้ว่า การใช้แหล่งเงินทุนที่แตกต่างกันจะมีผลต่อความเสี่ยงและกำไรของกิจการต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเลือกแหล่งเงินทุนให้เหมาะสมกับเงินทุนที่จะใช้ไปในการถือสินทรัพย์ประเภทต่างๆ

อัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จสำหรับตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิต

ตัวแทนประกันชีวิต คือ บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตจากกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ เพื่อทำหน้าที่ชักชวน แนะนำ และเสนอขายความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประเภทต่างๆ แก่ประชาชนทั่วไป การให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักการประกันภัยของตัวแทนจึงเป็นสิ่งจำเป็น หากตัวแทนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันชีวิต เจือจางความคุ้มครอง และช้อยกเว้นต่างๆ ในกรมธรรม์เป็นอย่างดี กับทั้งมีจรรยาบรรณและมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และอาชีพของตน จะสามารถสร้างความเชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

นายหน้าประกันชีวิต คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ชี้ช่องหรือจัดการให้ประชาชนทำประกันชีวิตกับบริษัท โดยนายหน้าจะเป็นผู้ให้คำแนะนำการซื้อประกันชีวิตในแต่ละประเภทมีความเหมาะสมกับสภาพความเสี่ยงภัยของแต่ละบุคคลหรือกิจการ ทั้งในด้านความคุ้มครองของกรมธรรม์ การช้อยกเว้นเพิ่มพิเศษสำหรับความเสี่ยงที่นอกเหนือความคุ้มครองพื้นฐานของกรมธรรม์ หรือยกเว้นภัยที่ผู้เอาประกันชีวิตไม่มีความเสี่ยง และในด้านอัตราเบี้ยประกันที่เหมาะสม และยังคงครอบคลุมถึงการให้บริการแก่ผู้เอาประกันชีวิตในกรณีที่มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือการจ่ายเงินตามกรมธรรม์อีกด้วย

คุณภาพของตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิตนั้นมีผลต่ออัตราความคงอยู่ของกรมธรรม์ การพิจารณาคุณภาพของตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิตจะพิจารณาจากการขายประกันชีวิตได้ตรงกับความต้องการ การให้บริการที่ดี การที่ไม่ใช้ความเกรงใจส่วนตัวเป็นจุดขาย การสร้างความพอใจให้กับผู้เอาประกันชีวิต จะทำให้ผู้เอาประกันชีวิตส่งเบี้ยประกันต่อ และหมายถึงโอกาสที่บริษัทประกันชีวิตจะมีกำไรได้ แต่ถ้าตัวแทนประกันชีวิตทำให้ผู้เอาประกันชีวิตไม่ได้รับความพอใจปล่อยให้กรมธรรม์ขาดอายุ บริษัทก็อาจขาดทุนหรือมีกำไรน้อย เนื่องจากค่าใช้จ่ายต่อกรมธรรม์รายใหม่ของบริษัทสูงกว่าเบี้ยประกันชีวิตปีแรกที่เก็บมาได้

และสืบเนื่องจากสถิติการขาดผลบังคับของกรรมธรรม์ประกันชีวิตปีแรกของบริษัทประกันชีวิตบางบริษัทสูงมาก ทำให้อัตราความคงอยู่ของกรรมธรรม์ประกันชีวิตปีที่ 2 ต่ำ ประกอบกับในช่วงปี พ.ศ. 2539 กรมการประกันภัยได้รับการร้องเรียนจากบริษัทประกันชีวิตว่า บริษัทประกันชีวิตซึ่งประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามนโยบายการเปิดเสรีประกันภัย มีการซื้อตัวพนักงานฝ่ายขายของบริษัทประกันชีวิต และมีการจ่ายเงินค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จและผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูงมาก ซึ่งจะก่อผลเสียต่อวงการธุรกิจประกันชีวิตโดยรวม และมีแนวโน้มว่าปัญหาจะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น หากมีการอนุญาตให้เปิดบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้น

ดังนั้น เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2539 จึงมีการประกาศเรื่องอัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จสำหรับตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิต โดยเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2540 เป็นต้นไป โดยให้บริษัทประกันชีวิตจ่ายอัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จ (กรมการประกันภัย, 2540: 58) ดังนี้

1. อัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปีแรกไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนเบี้ยประกันภัยปีแรก
2. อัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปีที่ 2 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของอัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปีแรก
3. อัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปีที่ 3 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของอัตราค่าจ้างหรือค่าบำเหน็จปีแรก